

Kukwe Kuin Jesubtä Tikani

Mateokwe

Mateo

Ni iti kädian nämane Mateo käkwe tärä ne tikani. Niara kädian nämane Leví arato. Mateo abko ni israelita kārābare Jesukwe ja tōitakāre jabe. Jesu ngāmi Mateo kārere, kānenkri niara abko ngwian kārākā gobran romanobokrā, akwa Jesukwe kārābare ja tōitakāre jabe, ye btārābe nikani Jesu jiebti. Kā ye ngwane nitre romanobo nämane gobrane nitre israelitabti.

Jesukwe dre dre nuenbare abko Mateokwe tuani ja okwā jenbti, ye abko tikani tärä nebtā. Erere arato, Jesukwe kukwe diribare ño ño abko kukwei nuani kwe, ye abko tikani tärābtā kwe. Mateo käkwe tärä ne tikani bāri nitre israelitakrā, ñobtä ñan angwane niaratre nämane ni ngibiare iti ja diantarikā. Ni jatadre iti nitre israelita Diantarikā abko Ngöbökwe niebare kira. Ni ye abko kā Mesías hebreore amne kā Kristo griegore. Ni Diantarikā juandre Ngöbökwe ye abko Jesu ara abko Mateo tō namani mikai gare nitre israelitareye tärä nebti.

Jesu mrākā känkäne
(Lucas 3.23-38)

¹ Jesukristo mrākā känkäne jrei Davikri amne Abrahamkri abko nere:

² Abraham abko Isaac rün,
Isaac abko Jacob rün,
Jacob abko Judá rün amne
Judá etbakantre mda mda rün arato,

³ Judá abko Fares amne Zara rün amne,
Fares btä Zara meye abko Tamar,
Fares abko Esrom rün amne,
Esrom abko Aram rün,
⁴ Aram abko Aminadab rün amne,
Aminadab abko Naasón rün amne,
Naasón abko Salmón rün,
⁵ Salmón abko Booz rün,
(Booz ne meye abko Rahab. Rahab ne abko
ñakare israelita.)
Booz abko Obed rün,
(Obed meye abko ni ñakare israelitare kädian
nämane Rut.)
Obed abko Isaí rün amne,
⁶ Isaí abko jrei David rün.

Jrei David abko Salomón rün.
(Salomón ne meye abko nämane käne Uríabe.)
⁷ Salomón abko Roboam rün,
Roboam abko Abías rün,
Abías abko Asa rün,
⁸ Asa abko Josafat rün amne,
Josafat abko Joram rün amne,
Joram abko Uzías rün,
⁹ Uzías abko Jotam rün amne,
Jotam abko Acaz rün amne,
Acaz abko Ezequías rün,
¹⁰ Ezequías abko Manasés rün amne,
Manasés abko Amón rün amne,
Amón abko Josías rün,
¹¹ Josías abko Jeconías amne mräkä mda mda rün,
(Jeconías näire abko nitre israelita jänikani
ngite kä Babiloniate.)

¹² Abti nükaninta kä Israelite,
yehti abko Jeconías abko Salatiel rün,
Salatiel abko Zorobabel rün,

¹³ Zorobabel abko Abiud rün amne,
Abiud abko Eliaquim rün amne,
Eliaquim abko Azor rün,

¹⁴ Azor abko Sadoc rün,
Sadoc abko Aquim rün amne,
Aquim abko Eliud rün,

¹⁵ Eliud abko Eleazar rün amne,
Eleazar abko Matán rün amne,
Matán abko Jacob rün,

¹⁶ Jacob abko José rün.

José ne mden abko ben María namani.

María ne mden abko Jesu meye amne,

Jesu ne mden abko ie nita Kristo niere.

¹⁷ Ne aisete Abraham näire nebebe jrei David näire nitre israelita ja mräkärebe namani ni jätäbti nibkä ja täritäri. Yehti David näire abti nitre israelita jänikani ngite kä Babiloniate, ye näire nitre israelita ja mräkärebe namani ni jätäbti nibkä ja täritäri arato. Abti nitre israelita jänikani ngite kä Babiloniate ye täbti nitre ja mräkärebe namani ni jätäbti nibkä ja täritäri nebe Kristo därebare ye näire.

Jesukristo därebare
(Lucas 2.1-7)

¹⁸ Jesukristo därebare abko nakaninkä krörö: Jesu ngämi däreere, känenkri María, Jesu meye abko nämane mikani jakrä kwärikwäri Josébe. Akwa María ngämi nebe Josébe, ye känenkri María ñan namani mobe, bren kwe kisete Ngöbö Üai Deme köböire. ¹⁹ Angwane José, ben María rabadre,

José ye abko nämane nüne metre Ngöbö ngwärekre amne ñan tö namani María mikai ene ni jökrä ngwärekre, aisete María tuadremetre kwe kä bube tiebe abko namani nütüre.

²⁰ Ye erere José jatanina nuene, btäräbe angele ni Dänkienkwe jatani, käkwe niebare krörö köböre ie:

José, jrei David mräkä, makwe ñan kä jürä ngwian jabtä María kare ngäbti ja nän mukore, ñobtä ñan angwane ngäbäkre rabadi kwe, ye abko namani btä Ngöbö Üai Deme di kri köböire.

²¹ Mdakäre abko, ngäbäkre däredi brare Maríakwe ye abko makwe kädian Jesu,* ñobtä ñan angwane juta kwe ngite ngite kukwe kämekäme kisete, ye abko niarakwe dianditari, aisete makwe kädian kore. Abko kore se, niebare angelekwe Joséye.

²² Ni Dänkien abko käkwe blitabare kira niara kukwei niekä köböire, ye erere rabadre bare täte, abkokäre kukwe nakaninkä kore. Kukwe niebare ni Dänkienkwe abko tä tikani krörö niara Kukweibtä:

²³ Meri iti kaibe deme ñan rabadi mobe bren kwe kisete amne ngobo rabadi iti kwe.

Ngäbäkre ye abko kädiandi Emanuel, *Isaías 7.14* abko niebare ni Dänkienkwe. (Emanuel abko “Ngöböta nibe” nieta.)

²⁴ Yehti José nükaninta ngwäte angwane, angelekwe dre dre nuemna ie, ye erere nuenbare kwe, käkwe María kani ngäbti ja nän mukore.

²⁵ Akwa María ngobo ngämi därere kwe, ye känenkri namanintre ñakare jabe abti ngobo

* **1:21** Jesu abko käta ni Dänkien Ngöbö tä ni dentari niere hebreore.

därebare kwe. Ngäbäkre ye abko Josékwe kädiani Jesu.

2

Nitre ja töitikaka mukebtä nükani Jesu mike ütiäte jae

¹ Jesu därebare juta Belénte kä Judeate angwane, ni iti kädian nämane Herodes nämane jreire. Jesu därebare, abti nitre töbtä nünanka mobe kä Jude-abtä kä driri nükani juta Jerusalén yete. Nitre ye abko nämane ja töitike mukebtä abko nükani, ²käkwe kukwe ngwianintari krörö:

¿Jrei nitre israelitakwe därebare abko tä mdente? Muke kwati käkwe niara därebare mikaba gare, ye abko nunkwe tuaba nüke käin kä driri yete, aisetenun jatani mike ütiäte jae, niebare kwetre.

³ Nitre töbtä ja töitikaka mukebtä käkwe kukwe niebare kore, ye gani jrei Herodekwe angwane, niara namani töbike kri. Erere arato, nitre nünanka juta Jerusalénte namani töbike kri arato. ⁴Abtä jrei ye käkwe nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre käräbare amne Kukwe Biani Ngöbökw Moiséye dirikätre käräbare kwe arato, bti kukwe ngwianintari krörö kwe ietre:

¿Ni Dianinkä Ngöbökw abko däredre mdente metre? niebare kwe ietre.

⁵ Angwane niaratre käkwe niebare mda Herod-eye:

Jrei däredre juta Belénte kä Judeate abko gare nunye, ñobtä ñan angwane ni Ngöbö kukwei niekä käkwe tikani krörö:

⁶ Belén, ma abko juta chi kä Judá kánti nete.

Akwa ma abko ütiäte kri, juta mda mda ngätäite kä
 Judá ye kánti,
 ñobtá ñan angwane gobran kri dāredi yete
 abko kākwe nitre israelita tikwetikwe ngib-
 iadibti, *Miqueas*

5.2

abko tā tikani Ngöbö Kukweibtā, niebare kwetre
 Herodeye.

⁷ Yebti Herodekwe nitre töbtā ye kärābare tiebe,
 bti muke tuani ñongwane metre kwetre abko ng-
 wianintari kwe ietre. ⁸ Angwane Herodekwe
 niebare ietre:

Mun nān Belén sete amne ngābākre ye tā mdente
 abko munkwe ngwiantari kuin jōkrā. Abti kwan
 munye angwane, tā mdente abko mun jatata niere
 tie, ti rikadre mike ütiäte siba abkokāre, niebare
 kwe ietre.

Bti juani kwe Belén. ⁹ Jrei Herodes kākwe
 blitabare ünān kore, yebti nitre töbtā ye nikanani
 ta; nikanintre ta angwane muke tuani nūke kāin
 kā driri kwetre, ye ara nikaninta niaratre jie
 ngwenante abti batibe ngābākre nāmane, ye kánti
 muke ye namani nūnaninkā kāin. ¹⁰ Nitre töbtā
 kākwe muke tuani kore angwane, kā namani
 nuāre kri btātre. ¹¹ Nikanintre gwā angwane,
 ngābākre ye nāmane gwi meye Mariābe, btā okwā
 namani. Angwane namani ngukudokwābti
 temen, kākwe ngābākre ye mikani ütiäte jae.
 Yebti kaja ngwian nāmane kwetre, ye jue tikani
 kwetre, bti oro amne kri ngwāri ütiäte kri rā
 bāne bāne kādianta incienso amne mirra biani
 ngwarbe kwetre ngābākre yeye. ¹² Yebti jatanintre
 nikenta angwane, ñan rikadreta Herodes kánti ta

abko Ngöbökwe mikani gare köböre ietre, aisele nikaninta ji mdabti nebata ja käite.

Jesu jänikani ngitie Egipto

¹³ Abti nitre töbtä ye nikaninante angwane, angele ni Dänkienkwe nükani blite köböre Josébe, käkwe niebare ie:

Nän krö amne ngäbäkre ye btä meye kwe, ye ben nän ngitie jötrö Egipto sete. Ye kanti mun raba nüne abti tikwe kukwe mda niedi mae abko makwe ngibia, ñobtä ñan angwane Herodes bike ngäbäkre ye känentari kämikadre. Abko kore se, niebare angele kwe Joséye.

¹⁴ Ye btäräbe José nükani dikekä krö, nikani jibti Egipto kukwäre ngitie ngäbäkre yebe amne ngäbäkre ye meyebe kä ikote deo. ¹⁵ Ye kanti namantre nünentbe abti Herodes krütani. Kukwe nakaninkä kore, angwane kukwe niebare krörö ni Dänkienkwe niara kukwei niekä köböire ye namani bare:

Ti Odei nämane Egipto, tikwe käräbareta mento,

Oseas 11.1

abko niebare kwe.

¹⁶ Nitre töbtä abko käkwe Herodes ngökani, ye gani Herodekwe angwane, Herodes mäta namani kri krübäte, aisele ñongwane nitre töbtä käkwe muke tuani abko niebare kwetre Herodeye, yebtä Herodekwe töbikabare, käkwe ngäbäkre kiakia därebe nebebe kä kubu ie nämane nüne Belén amne Belén kenta temen abko Herodekwe kämikamna jökrä. ¹⁷ Herodekwe ngäbäkre kiakia kämikamna jökrä kore, ye köböire abko ni Ngöbö kukwei niekä kädian nämane Jeremías käkwe Ngöbö kukwei tikani abko namani bare krörö:

18 Ni kukwei ruen ngetrekä krikri krübäte juta Ramate, ye abko Raquel ngäbriänkä kiakia kämikani jökrä kån, mden abko tä müaire ye. Niara moto mika tö nebeta jäme, akwa ngäbriänkä kämikani jökrä kån, aise te moto ñan rabadreta jäme, *Jeremías 31.15* abko tikani kore, mden erere namani bare.

Jesu jänikani nüne juta Nazarete

19 Abti Herodes krütani angwane, angele ni Dänkienkwe nükani bliteta köböre Josébe Egipto, 20 käkwe niebare ie:

Näin krö amne ngäbäkre ye btä meye kwe ye ben nänta kä Israelite, ñobtä ñan angwane nitre tö namani ngäbäkre ye kämikai abko krütanina jökrä, aise te mun rikata, niebare angele kwe Joséye.

21 Ye btäräbe José nükani dikekä krö, bti nikani jibti ngäbäkre yebe amne ngäbäkre ye meyebe nebeta kä Israelite. 22 José nikaninta kore, nikani, nikani, nikani akwa ni iti kädian nämane Arquelao nämane gobrane mda rün mrö Herodes täte, ye gani kwe angwane, kä jürä namani kri btä. Abtä ñan nikani nebe kä Judeate. Angwane niara ñan rabadre nüne yete abko Ngöbökre mikani gare köböre ie, abtä käkä Galilea, kanti nikani jirekäbe. 23 Namani Galilea angwane, nikani nüne juta Nazarete. Jesu abko nazarebo niedre btä abko nitre Ngöbö kukwei niekä köböire Ngöbökre kukwe niebare, ye erere namani bare jökrä kore.

3

*Juan Bautista käkwe ji tikani Jesu käne
(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-17; Juan 1.19-28)*

¹ Abti kä nikanina raire ta angwane, batibe ni iti kädian nämane Juan Bautista* jatani dirire kä kaibete kä Judea kánti. ² Juan nikani dirire krörö: Ngöbö kä käinbti kebera nüke gobrane ni ngätäite, aisete kukwe kämekäme kite temen, bti ja töi kwiteta Ngöbö kukwäre abko nikani niere kore. ³ Juan ne mden abko btä Ngöbökwé kukwe niebare kira niara kukwei niekä Isaías köböire abko krörö: Ni iti näin ñäke jume ja dibti kä kaibete, kákwe niedi krörö:

Ji ükateta kuin biare jrei känenkri, ye kwrere ja töi mike kuin biare ni Dänkien käne munkwe.

Ji ükateta niken metre ta, ye kwrere ja töi ükete metre ni Dänkien käne munkwe abko näin niere, *Isaías 40.3*
abko Ngöbökwé niebare kore Juanbtä Isaías köböire.

⁴ Juan abko nämane kameo drüen dikani dänre kite jabtä amne nämane mämete nbikwatabti jae amne mrö kweta nämane kwe abko tröda btä munkö känsenta.† ⁵ Juan nämane dirire kore angwane, ni kwati nünanka juta Jerusalén amne kä Judeate btä ni kwati nünanka känimekänime Ñö Jordán bäre temen abko nukani jökrä niara kukwei nuen. ⁶ Angwane nitre ye abko namani ja ngite niere Ngöböye angwane, Juan namani ngökö Ñö Jordánte. ⁷ Akwa Juan nämane nitre ngökö ñöte, ye kánti nitre bariseo amne nitre saduseo nukani

* **3:1** Kukwe Bautista käta ni ngökaka ñöte niere. Juan kädian nämane Bautista ñöbtä ñan angwane niara nämane ni ngökö ñöte.

† **3:4** Juan nämane ja ngwä kite kore, ye kwrere nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira nämane ja ngwä kite arato.

kwati siba abko btä Juan okwä namani angwane, Juankwe niebare krörö ietre:

¡Mun abko tbi krübäte kwrere! ¿Ngöbö kebera mun mike ja ngie nuen kri krübäte, yehtë nirekwe mun mikani mokre amarehti mun kite nüke siba nete ye? ⁸ Munkwe ja töi kwitadreta era metre Ngöbö kukwäre bkänä tödekakäre bti abko erere munkwe nüna ni mda mda okwähti. ⁹ Erere arato, munkwe ñan töbika krörö jabtä: Nun abko Abraham mräkä, aiseite Ngöbökwä ñan nun mikadi ja ngie nuen, munkwe ñan nütü, ñöhtä ñan angwane jä tuen temen sete, se abko ngwarbe, akwa Ngöbö raba kwite Abraham mräkäre arato abko ti tö nibi niei metre kore munye. ¹⁰ Mdakäre abko, kri mden mden ñan ngwä nebe kuin, ye abko kräke ü mikanina biare tikakakrä ngätrite ta. Abti tikakata jökrä angwane, ñukwä mikata btä, ye kwrere jire Ngöbökwä mun mikadi ja ngie nuen, munkwe ñan ja töi kwitadre Ngöbö kukwäre angwane.

¹¹ Nire nire kätä ja töi kwiteta Ngöbö kukwäre, kätä kukwe kämekäme kite temen, ye abko tita ngökö ñö aibe te, akwa ni jatadi iti ti jiehti abko bäri di kri ti ngwä, aiseite ti abko ja ñan rükadre töre jire chi tie sandalia ngwena kräke. † Ni ye abko käkwe Ngöbö Üai Deme mikadi nüne munhtä amne mun mikadi deme kwe. ¹² Ne abko, niarakwe dre nuendi abko ti bike niere munye abko krörö: Nura kädianta trigo juankata mürete amne trigo kwä kuinkuin aibe ükäröta jenena, bti ükata gwi.

† **3:11** sandalia ngwena. Jesu näire ni klaboré abko bäri ene ni mda mdakrä. Niaratre aibe nämane sandalia ngwena ni mdakrä, aiseite Juan nämane ja bä mike bäri ene ni klaboré ngwä.

Kwata abko kukwata ñukwä jutrate, ye kwrere ni ye abko tä juto biare ni Ngöbökwé erere ükärökä jökrä nünakäre jabe amne tä juto biare ni kukwe kämekäme nuenkä abko erere kitakäre ñukwä jutra nötöte ñakare te ja tare nikakäre kärekäre. Munkwe ñan ja töi kwitadre Ngöbö kukwäre ne ngwane, kukwe rakadikä kore munbtä arato. Abko kore se, niebare Juankwe ietre.

Juankwe Jesu ngökani ñöte
(*Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22*)

¹³ Kä ye ngwane abko, Jesu nämane Galilea, nikani nebe Juan kanti Ñö Jordánte mda, Juankwe ngökadre ñöte abkokäre. ¹⁴ Akwa namanina yete angwane, Juan ñan tö namani ngökai ñöte, käkwe niebare ie:

Ma bäri ütiäte ti ngwä, aisete makwe ti ngökadre ñöte bä amarebti ma kite ja mike ngökadre ñöte tie se, niebare kwe Jesuye.

¹⁵ Angwane Jesukwe niebare mda ie:

Jändrän mden mden tuen kuin Ngöböye, yeبتä abko nikwe Ngöbö Kukwei mikadre täte, aisete makwe ti ngökadre ñöte, niebare kwe Juanye.

Ye erere nükäninbti Juanye angwane, Jesu ngökani ñöte kwe. ¹⁶ Jesu ngökani ñöte, jataninta ñöte käin angwane, kä käin se namani tuen ñäkänintbe ie angwane, Ngöbö Üai jatani ütü bä kwrere timonkwäre, nükani mate Jesubti, namani tuen ie. ¹⁷ Ye btäräbe ni kukwei jarabare kä käinbti, käkwe niebare:

Ni ne abra ti Ngobo tikwe. Niara tare kri tikwe. Niara käi nuäre kri tibtä, niebare kore kä käinbti.

4

*Diablukwe Jesu nuaninte ja käne
(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)*

¹ Yebti diablukwe Jesu nuadrete ja käne, abkokäre Ngöbö Üai nikani ngwena kä kaibete mda. ² Ye kánti köbö gre ketebu dibire rare Jesukwe mröbare ñakare amne mrö jatani krübäte ie. ³ Angwane diablu jatani nüke Jesu ken, Jesu nuatekäre ja käne, kákwe niebare ie:

Ma abko Ngöbö Odei era metre bkänä ne ngwane, ja se kwite mröre jae, niebare kwe ie.

⁴ Akwa Jesu kákwe niebare mda diabluye:

Ñakare. Ngöbö Kukwei tä tikani krörö:

Ñan mrö aibehti ni rabadre nüne, akwa kukwe kwatirekwatire niebare Ngöbökwé, yebti ni rabadre nüne, *Deuteronomio 8.3*
abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä, niebare Jesukwe ie.

⁵ Yebti diablu nikani Jesu ngwena juta deme Jerusalén mda, kánti nikani Jesu ngwena mobe ju blitakrä Ngöböbe bti käin, ⁶ kákwe niebare ie:

Ma abko Ngöbö Odei era metre bkänä ne ngwane, ja tákete timon nete, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei tä tikani krörö mabtä:

Ngöbökwé angeletre juandi ma ngibiare abko kákwe ma kadi ngäbti kisete, ma ngoto ñan matadre jäte temen abkokäre, *Salmos 91.11-12*

aisete ja tákete timon, ma abko Ngöbö Odei ara mikakäre gare ni jökräye, niebare diablukwe Jesuye.

⁷ Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Ñakare. Ngöbö Kukwei tä tikani abko käta niere krörö arato:

Ni Dänkien Ngöbö käkwe ja kukwei mikadre täte ya, ñakare ya amne niara di tarä ja kukwei ngwiandre bare ya, ñakare ya abko makwe ñan nuate ja käne ja gakäre ben, *Deuteronomio 6.16*

abko tä tikani kore, aisete tikwe ñan ma kukwei mikai täte, niebare kwe diabluye.

⁸ Yebti mrä, ngitio bäri mente käin, yebti diablu nikani Jesu ngwena mda. Ye kanti abko diablukwe juta kä jökräbti temen mikani tuadre Jesuye amne, jändrän ütiäte krikri juta kwatirekwatire te, ye abko mikani tuadre jökrä kwe arato ie. ⁹ Bti niebare kwe ie:

Ma rabadi ngukudokwäbti temen ti ngwärecri käkwe ti mikadi ütiäte jae ne ngwane, tikwe juta se btä jändrän ütiäte krikri se biandi jökrä mae, niebare mda kwe Jesuye.

¹⁰ Abtä Jesukwe niebare ie:

Satana, nän mento nete, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei tä tikani abko käta niere krörö:

Ni Dänkien Ngöbö aibe mikadre ütiäte jae amne niara aibe kräke sribidre, *Deuteronomio 6.13*

abko nieta kore, aisete tikwe ñan ma kukwei mika täte, niebare mda kwe diabluye.

¹¹ Angwane diablukwe kä mikaninkä Jesubtä, bti angele nükani ruäre abko namani Jesu die mike.

*Jesu nikani Ngöbö kukwei kuin dirire kena
(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)*

¹² Yebti Juan Bautista kitani ngite kä teri gani Jesukwe angwane, Jesu nikaninta Galilea, ¹³ akwa

ñan namani nüne mda juta Nazarete, akwa nikani nüne juta Capernaúmte Ñö Okwä Kri Galilea köräbti. Ñö Okwä Kri Galilea, ye bare temen abko Zabulón btä Neftalí mräkätre käkwe nü nabare kira, kánti juta Capernaúm nämane Jesu näire abko te Jesu nikani nüne. ¹⁴ Kukwe niebare Ngöbökwe niara kukwei niekä Isaías köböire rabadre bare, abkokäre Jesu nikani nüne yete. Kukwe ye abko tä tikani krörö:

¹⁵ Kä Zabulónkwe amne kä Neftalíkwe abko tä Ñö Jordán kwärä nakriri amne tä Ñö Okwä Kri köräbare.

Kä ye abko tä kä Galileate arato, kánti nitre ñakare israelitare tätre nüne.

¹⁶ Nitre israelita ye abko nämane näin kä ikote, akwa ñotra trä kri dirare jatabare ietre.

Erere arato, niaratre nämane nüne kä ikote mento Ngöböye angwane, Ngöbö trä ngitianinkä ngwen kräke, kukwe metre Ngöbökwe mikakäre gare ietre, *Isaías 9.1-2*
abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä abko erere namani bare.

¹⁷ Kä ye ngwane mentokwäre Jesu nikani dirire, kä nikani niere krörö: Ngöbö kä käinbti kebera nuke gobrane nibti, aise te munkwe kukwe kämekäme kita temen, bti ja töi kwiteta Ngöbö kukwäre munkwe abko Jesu nikani niere kore.

*Jesukwe ni käräbare nibkä ja töitike jabe
(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)*

¹⁸ Abti bati Jesu nämane dikekä Ñö Okwä Kri Galilea köräbare angwane, ni ja etbare nämane nibu ñö köräbti, btä okwä namani. Ni ye abko

iti kädian nämane Simón, akwa kädian nämane Pedro arato amne, etba kwe kädian nämane Andrés. Niaratre abko gwa gaka, aisete nämane krade kite ñöte, btä Jesu okwä namani. ¹⁹ Angwane Jesu nikani kánti, kákwe niebare ietre:

Mun brän tibe amne munta gwa gaen ño, ye kwrere tikwe mun mikadi ni ngwianka Ngöböye, niebare Jesukwe ietre.

²⁰ Ye btäräbe, niaratre kákwe krade kitani temen, bti nikani Jesube.

²¹ Yebti Jesu nikani mda mentokwäre se kwrere angwane, ni ja etbare nämane nibu mda, btä okwä namani. Nitre ye abko iti kädian nämane Santiago amne etba kwe abko kädian nämane Juan. Niaratre nibu abko Zebedeo ngäbriänkä. Nitre nibu ye abko nämane rute rünbe krade gudike, btä Jesu okwä namani angwane, Jesukwe käräbare ja töitike jabe arato. ²² Ye btäräbe niaratre kákwe ru amne rün mikaninte yete, bti nikani Jesube.

*Jesukwe ni bren bren mikaninta quinta
(Lucas 6.17-19)*

²³ Abti Jesu nikani dikekä kä jökräbti temen kä Galileate angwane, Ngöbö kä käinbti kebera gobrane nibti abko nikani dirire sinagoga* kä ketareketare te. Erere arato, ni bren bätäkä ngwarbe abko Jesu namani miketa quinta. ²⁴ Yebtä abko blita namani jökrä kä Sirate angwane, ni bren ño ño erere jänamani kite jökrä Jesuye. Erere

* **4:23** Sinagoga abko ju kánti nitre israelita nämane gätäre köbö jadükakräte ñäkäkäre Ngöbö Kukweibtä amne Ngöbö mikakäre kri. Ye kánti nitre israelita nämane kukwe ükete jakrä arato. Nitre israelita nämane nüne juta kwatirekwatire, kántikánti sinagoga nämane.

arato, ni bren üai käme kisete jänamani nuke Jesuye amne kä nõtöte nibti amne ni ruen ñakare ngrabare jänamani nuke jökrä Jesuye angwane, Jesu namani miketa quinta jökrä. ²⁵ Yebtä abko, ni kwati nünanka kä Galileate juta ketareketare te Decápolite amne nitre Jerusalénbo btä ni nünanka kä Judeate amne ni nünanka Ñö Jordánbtä kä driri abko namani dikekä kwati Jesu jiebtí.

5

Kukwe diribare Jesukwe ngitiobtä (Lucas 6.20-23)

¹ Nitre namani dikekä kwati dikaro Jesube namani tuen ie angwane, nikani mintokwäre nebe ngitiobtä, kánti namani tákánintbe temen. Angwane nitre ja tóitíkaka ben kákwe krótabare ken. ² Angwane Jesu nikani dirire krörö ietre:

³ Nire nire káta ja mike bobre Ngöböbtä, ye abko Ngöbökwé die mikadi amne kä rabadi nuäre btä, ñobtä ñan angwane Ngöbö kä káinbti tá gobrane bti.

⁴ Nire nire tátre ja müaire, ni ye abko Ngöbökwé die mikadi amne kä rabadi nuäre btä, ñobtä ñan angwane Ngöbökwé moto mikadita jáme.

⁵ Nire nire ñan tá bike kri ni mda mda okwäbti abko Ngöbökwé die mikadi amne kä rabadi nuäre btä, ñobtä ñan angwane Ngöbökwé kä temen ne biandi ie.

⁶ Mröta nebe krübäte nie amne tomna tá nebe krübäte nie, ye kwrere nire nire abko ie nuna metre Ngöbö ngwärekri ye mdei krübäte ie,

ni ye abko Ngöbökwe die mikadi amne kä rabadi nuäre btä, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe mikadi nüne metre täte jökrä.

⁷ Nire nire abko ie ni mda mda tä nebe ruentari tare, ni ye abko Ngöbökwe die mikadi amne kä rabadi nuäre btä, ñobtä ñan angwane niara rabadi ruentari tare Ngöböye arato.

⁸ Nire nire käta ja töi ngibiare kuin deme, ni ye abko Ngöbökwe die mikadi amne kä rabadi nuäre btä, ñobtä ñan angwane niaratre käkwe Ngöbö tuadi.

⁹ Nire nire käta sribire ni mda mda mikakäre ja mäketä, ni ye abko Ngöbökwe die mikadi amne kä rabadi nuäre btä, ñobtä ñan angwane niaratre abko ja ngäbriänkä niedi Ngöbökwe ietre.

¹⁰ Nire nire käta nüne metre Ngöbökrä abtä tä ja tare nike, ni ye abko Ngöbökwe die mikadi amne kä rabadi nuäre btä, ñobtä ñan angwane Ngöbö kä käinbti tä gobrane bti.

¹¹ Amne ni mdakwe ñäkä taretare munye amne mun mika ja tare nike amne tödekabtä tibti ni mda mdakwe kukwe käme nie ngwarbe bätäkä ngwarbe mun rüere, ye ngwane Ngöbökwe mun die mikadi amne kä rabadi nuäre munbtä. ¹² Mun raba ja tare nike kore angwane, munkwe kä ngwian bäri nuäre jabtä amne kä raba juto munbtä, ñobtä ñan angwane munkwe ja tare nikadi ye ütiäre abko Ngöbökwe jändrän kuin biandi munye kä käinbti sete. Munkwe kä ngwiandre nuäre kore jabtä arato, ñobtä ñan angwane nitre Ngöbö kukwei niekä kira abko rüe käkwe mikani ja tare nike kore arato.

*Mren amne ñotra trä
(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)*

¹³ Mdakäre abko, mren abko kuin ngri ngibi-akrä amne jäändrän mikakrä bänänte, ye kwrere mun abko mren kwrere kä nebtä, akwa bänän riadrekä rabadre tibo amne ñan bänän rabadreta mren kwrere. Mren bänän rabadre tibo, ye abko rikadre ngwarbe, aisete ñan rabadre kuin mda, aisete kitadrekä amne ni jökrä rabadre dikekä bti ta. Ne aisete mren bänän kuin ye kwrere munkwe ja ngibia, ni mda mda rabadre Ngöbö tuen munbtä abkokäre.

¹⁴ Mdakäre abko, ñotra träte kätä nebe tuen nie kä ikote, ye kwrere munta ñotra trä kwrere kä nebtä amne juta mikata ngitio kribti käin, ye abko ñan raba ja rükente ni okwä bäre kä ikote, ye kwrere munta kä nebtä. ¹⁵ Erere arato, ñotra jutra mikata angwane, mikata ñakare kaja täni, akwa mikata mobe üräbtä käin trä rabadre ngitie jökrä gwita temen, ni jökrä gwi, ie kä rabadre tuen abkokäre. ¹⁶ Ye kwrere arato, munta nüne Ngöbö träte, ye rabadre tuen ni mda mdaye, abkokäre munkwe ja töi mika nüne era metre Ngöbökrä mun rabadre ñotra trä ye kwrere ni mda mda okwäbti amne, munkwe jäändrän kuinkuin nuendre kore ni mda mda okwäbti, ye köböire abko jatadi mun Rün kä käinbti ye käikitekä siba.

Jesu jatani Ngöbö Kukwei mikakäre bare täte

¹⁷ Mdakäre abko, ti jatani nete, ye abko ñan Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye mikakäre ngwarbe. Erere arato, Ngöbö kukwei niekä mda mda käkwe Ngöbö Kukwei tikani ye abko ti ñan jatani mikakäre ngwarbe, akwa ti jatani kukwe

ye mikakäre bare täte jökrä. ¹⁸ Ye abko, ti bike kukwe era erere niere krörö munye: Kä käinta amne kä temen ne tädi kore angwane, tarä okwä bäri kiakia tä tikani Ngöbö Kukweibtä, ye abko ñan diandrekä jire chi kwati abti jändrän jökrä mikanintbe Ngöbökwé rabadí bare täte jökrä ie. ¹⁹ Ne aisete, kukwe biani nuendre Ngöbökwé nie, yebtä kukwe bäri chi tä tikani abko nire nire ñan tä mike täte amne ni mda mda käkwe ñan mikadre täte abko dirita ietre arato, ne ngwane ni ye abko rabadí bäsi ütiäte ñakare kä käinbti, Ngöböta gobrane ye kánti; akwa nire nire tä kukwe ye mike täte amne ni mda mdakwe mikadre täte arato abko tä dirire ietre, ni ye abko rabadí ütiäte kri kä käinbti sete, Ngöböta gobrane ye kánti. ²⁰ Tita niere kore, ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre btä nitre bariseo tätre nüne ño, yebti ta munkwe ñan nünandre bäri era metre Ngöbö okwäbti ne ngwane, Ngöbö kä käinbti tä gobrane ye kánti mun ñan rabadí nüne.

*Ñan ni mda kämikadre
(Lucas 12.57-59)*

²¹ Mdakäre abko, mun mräkä kirakira abko ie Ngöbö Kukwei diribare krörö abko munkwe kukwei nuanina: Makwe ñan ni mda kämika, niebare ietre amne nire nire kätä ni mda kämike abko dokwäre mikadre ja ngie nuen. ²² Akwa ti abko kätä niere krörö munye: Nire nire rabadre romon mräkäkrä, ye dokwäre Ngöbökwé mikadi ja ngie nuen. Nire nire abko käkwe “Ma ngwarbe, dokwä töi ñakare,” niedre kwe mräkäye, ye dokwäre abko järikadre ngite Sanedrin ngwärekri kukwe ükatekäre kräke. Amne nire nire käkwe

niedre mräkäye: “Ma ngututu käme ngwarbe,” niedre kwe, ni ye abko rabadı mikani biare kitadre Ngöbökwē ñukwä jutrate kä ja tare nikakrä ye kanti mräkä ye dokwäre.

²³ Ne aisete, ma rika jändrän ngwena kukwadre Ngöböye ñukwä gräbti ja ngite ütiäre ju blitakrä Ngöböbe kanti ne ngwane, ma rabara yete, ye btäräbe ma mräkä iti romon makrä, ye rükata töre mae, ²⁴ ne ngwane jändrän ye makwe mikate ñukwä grä ken yete, abti ma jana ja mäketä käne ma mräkäbe, bti ma jatata, käkwe jändrän ye bian kukwadre Ngöböye.

²⁵ Mdakäre abko, nane rürümon ütiä mabti ni mdakwe abtä ni ye jata niken ma kite ngise kritoboye angwane, mun ngämi nebe kritobo kanti, känenkri makwe kukwe ükate ben, niara ñan rikadre ma ngwena kritobo kanti abkokäre, ñobtä ñan angwane makwe ñan nuendre kore ne ngwane, nane ni ye rikadre ma ngwena nebe kritobo ngwäreki amne kritobo abko käkwe ma kitadre ngise guardiaye amne nane guardiakwe ma kitadre ngite kä teri. ²⁶ Ye kanti abko makwe ñan ngwian biandre täte jökrä ja ütiäre, känenkri ma ñan tikadreteta jire chi abko ti tö nibi niei metre munye.

Ni gure ñan rabadre ja mike gure ni mdabe

²⁷ Mdakäre abko, Ngöbö Kukwei tä tikani abko mun tärä kukwei nuen abko krörö: Mata gure, makwe ñan ja mika gure bati bati abko niebare kore. ²⁸ Akwa ti abko bike niere krörö munye: Nire nire käkwe meri tuadre ja käne amne tö rabadre ie jakrä, ni ye käkwe meri ye mirira ja

ken ja töite, aisete ngite Ngöböye abko tita niere munye. ²⁹ Ne aisete, ma okwä küde ruenkri, köböite makwe ja mika ngite Ngöbö rüere ne ngwane, ma okwä ye makwe dianka mento jae, bti makwe kitaka mobe, ñobtä ñan angwane ma ngrabare chi ye abko diandrekä mento ye abko rabadre bäri kuin makrä amne ñan ma ngrabare rikadre ngöi jökrä kä ja tare nikakrä kánti. ³⁰ Erere arato, ma kise ruenkri, köböite makwe ja mika ngite Ngöbö rüere ne ngwane, makwe ja kise ye tikaka ta, bti makwe kitaka mobe mentokwäre, ñobtä ñan angwane ma ngrabare chi diandrekä mento ye abko rabadre bäri kuin makrä amne ñan ma ngrabare rikadre ngöi jökrä kä ja tare nikakrä kánti.

*Meri ñan tuametre
(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)*

³¹ Mdakäre abko, kukwe diribare krörö Ngöbö Kukweibtä abko garera munye: Nire nire tö rabadre meri kwe tuaimetre, ye ngwane täräkwatera biandre kwe merire kweye, niarata merire kwe ye tuemetre era metre abko mikakrä gare. ³² Akwa ti abko kätä niere krörö: Meri ja mike ngite ñakare brare mda mdabe, akwa brare kwe käkwe tuadremetre, ye ngwane merire ye käkwe ja mikadre gure brare mdabe angwane, ni gure kätä ja mike ngite bati bati ni mda mdabe, ye kwrere brare käne köböite meri ye rabadre ja mike ngite. Erere arato, meri tuanimetre brarekwe, ye ben ni mdakwe ja mikadre gure ne ngwane, ni gure kätä ja mike ngite bati bati ni mda mdabe, ye kwrere ja mikadi ngite kwe.

Ja kukwei biandre ño era metre

³³ Mdakäre abko, kukwe niebare mun mräkä kirakiraye abko munkwe kukwei nuanina arato abko krörö: Jändrän jökrä rabadre bare täte mae mata niere ni Dänkien käbti, ye erere makwe ja kukwei mika täte jökrä, käkwe ñan ja kukwei kitadre temen, niebare kira. ³⁴ Akwa ti abko këta niere krörö munye: Munkwe ñan ja kukwei bian jändrän käbti. Erere arato, kä këinta se käbti tita ja kukwei bien, munkwe ñan nie, ñobtä ñan angwane Ngöbö abko tä gobrane kä käinbti yete, aisete bäri ütiäte. ³⁵ Erere arato, kä temen ne käbti tita ja kukwei bien, munkwe ñan nie, ñobtä ñan angwane kä temen ne abko Ngöbökwé arato. Erere arato, Jerusalén se käbti tita ja kukwei bien, munkwe ñan nie, ñobtä ñan angwane juta Jerusalén abko juta Jrei kri Ngöbökwé kräke, aisete bäri ütiäte arato. ³⁶ Mdakäre abko, mun dokwä jen munkwe ye käbti, munta ja kukwei bien, munkwe ñan nie, ñobtä ñan angwane mun di ñakare jire ja dokwä drüen mikakäre krati ngwen amne drüne. ³⁷ Ne aisete, munkwe “jän” nie ne ngwane, munkwe “jän” nie kwatibe; munkwe “ñakare” nie ne ngwane munkwe “ñakare” nie kwatibe arato. Yebti munkwe kukwe mda niedre ne ngwane, munkwe ja mikadre ngite.

*Ñan ja ngie mikadre
(Lucas 6.29-30)*

³⁸ Ngöbö Kukwei tä tikani abko mun tärä kukwe nuen abko krörö: Ni iti käkwe ni okwä diandrete ne ngwane, niara okwä diandrete ie ja dokwäre arato. Erere arato, ni tu diandrekä kwe ne ngwane, tu diandrekä ie ja dokwäre arato abko

munkwe kukwe nuani. ³⁹ Akwa ti abko kätä niere krörö munye: Nane ni mdakwe kukwe nuen blo ma rüere, akwa makwe ñan ja ngie mika amne jirekäbe makwe jändrän kuin nuen krörö kräke: nane ni mdakwe ma meta ngwäre küde ruenkri yebtä ma mikakäre ngwarbe jae, ne ngwane makwe ja ngwäre kwäräkri mika ie. ⁴⁰ Erere arato, nane ni mdakwe ma kita ngise, bti tö raba dän denkä ötati makän ne ngwane, dän mdara jire makwe, ye makwe bian ie arato. ⁴¹ Mdakäre abko, nane ni mdakwe tribe ngwiamna milla krati jakrä mae ne ngwane, ja moto kuinbti ma rika tribe ngwena milla krobu kräke. ⁴² Erere arato, nane ni mdakwe jändrän makwe kärä mae angwane, makwe bian ie. Nane ni mdakwe jändrän kärä ütiädre mae ne ngwane, makwe bian ie abko ti tö niei kore munye.

*Nikwe ni rüe taredre
(Lucas 6.27-28,32-36)*

⁴³ Mdakäre abko, Ngöbö Kukwei tä tikani abko mun tärä kukwe nuen abko krörö: Makwe ma mräkä tare amne ma rüe abkobtä makwe bätä ngwian abko munkwe kukwe nuanina kore. ⁴⁴ Akwa ti abko bike niere krörö munye: Munkwe mun rüe tare amne nire nire tä näin kisere mun jiebti mun mikakäre ja tare nike, ye abko kräke munkwe blita Ngöböbe. ⁴⁵ Munkwe nuendre kore ne ngwane, mun Rün tä kä käinbti sete, ye kwrere mun rabadi amne mun rabadi niara ngäbriänkäre era metre arato. Munkwe nuendre kore, ñobtä ñan angwane mun Rün kä käinbti tä ñänä mike nuke käin ye abko tä trä ngitiekä jökrä ni käme kräke amne ni kuin kräke. Erere arato, tä ñü mike näkäen temen, ye

abko ni nünanka metre niara ngwärekre kräke tä näkäen amne ni nünanka käme niara rüere kräke tä näkäen arato.

Mun Rün abko käta ni jökrä tarere kore, ye kwrere munkwe nuendre arato, ⁴⁶ ñobtä ñan angwane ¿nire nire käta mun tarere ye aibe munkwe taredre angwane, Ngöbökwé ütiä biandi munye, munta nütüre ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane nitre ngwian käräkä gobran romanobokrä abko tä nebe tuen käme dikaro munye, ye abko tä nuene kore abko kwrere munkwe nuendre siba. ⁴⁷ ¿Ere arato, mun mräkä aibe ie munkwe köbö ngwiandretari, ye angwane munta jändrän nuene bäri kuin ni mdakrä ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane nitre ñakare israelitare abko tuen ngututure munye abko käta nuene kore, ye kwrere munkwe nuendre siba. ⁴⁸ Ne aisete mun Rün kä käinbti abko kuin era metre, ye kwrere munkwe nüna.

6

Ngwian biandre tiebe

¹ Mdakäre abko, munkwe ñan jändrän kuinkuin nuen tuadre ni jökräye ja bä mikakäre kuin ni mda mda okwäbti, ñobtä ñan angwane munkwe nuendre kore ne ngwane, mun Rün tä kä käinbti ye käkwe ñan sribi ye ütiä biandre jire chi munye. ² Ne aisete munkwe jändrän bian ni bobre die mikakrä angwane, ñan mun rika niere kä jökräbti temen kwäräkwärä mikakäre gare. Nitre ja bä mikaka kuin käta jändrän bien kore amne tätre niken mike gare sinagagate amne tätre niken ji ngrabare temen mike gare. Yebtä abko ni mda mda käkwe

niaratre käikitadrekä abkokäre tätre nuene, aisete tätre jändrän kuin nuene kore, ye abko ütiä nena kwetre abko tita niere metre, aisete munkwe ñan jändrän nuen niaratre kwrere. ³ Ne aisete nane munkwe ni bobre die mika angwane, makwe ñan nie jire chi ma kukwe muko bäri kuinye, ⁴ akwa makwe nuen kaibe kä bube. Makwe nuendre kore ne ngwane, ma Rün, ie jändrän kaibe tiebe tuen, ye käkwe sribi makwe ye ütiä biandi mae.

Blitadre ño Ngöböbe
(Lucas 11.2-4)

⁵ Mdakäre abko, mun rika blite Ngöböbe angwane, nitre ja bä mikaka metre tä niken blite krikri Ngöböbe sinagogate. Erere arato, tätre nebe nünaninkä jibtä blitare Ngöböbe. Ye abko, ni jökrä käkwe tuadre blite Ngöböbe, ie tötä nebe, kätä nuene kore. Ye kwrere munkwe ñan nuen, ñobtä ñan angwane tätre nuene kore ye abko ütiä nena kwetre abko tita niere metre munye. ⁶ Ne aisete, ma rika blite Ngöböbe angwane, makwe ja ketakä kaibe kä teri gwi, käkwe jukwe dika jabti, bti ma Rün Ngöbö tuen ñakare mae, ben makwe blita kaibe angwane, ma Rün ie jändrän nuenta kaibe makwe abko tuen, käkwe ütiä biandi mae. ⁷ Erere arato, mun rika blite Ngöböbe angwane, nitre ñakare israelitare tä kukwe arabe niere bäre bäre, yehtë abko ngöbötre ngwarbe käkwe kukwe nuadre amne die mikadre kwetre tä nebe nütüre, aisete tätre blite kore, ye kwrere munkwe ñan blita Ngöböbe amne munkwe ñan kukwe arabe nie bäre bäre ngwarbe. ⁸ Munkwe ñan ja mika niaratre kwrere, ñobtä ñan angwane munta dre dre mdei nike, ye mun ngämi kärere mun Rünye, ye känenkri

tärä nebe gare ie. ⁹ Ne aisete, munkwe blitadre Ngöböbe angwane, munkwe blitadre krörö ben: Nun Rün kä käinbti, ma aibe kä raba mikani ütiäte ni jökräkwe.

¹⁰ Jakwe gobrane nun ngätäite nete.

Erere arato, ma töta nebe dre dre nuein kä käinbti, erere tä nebe bare täte jökrä, ye kwrere raba nebe bare täte jökrä kä nebtä arato.

¹¹ Mdakäre abko, makwe mrö bian täte nünankrä nunye mtare.

¹² Amne ni mdata ja mike ngite nun rüere abko nunta den bti ta, ye kwrere makwe nun ngite ma rüere, ye dianka mento nunbtä arato.

¹³ Amne kukwe kämekäme tö nun nuaite ja käne ma rüere, ye kanti makwe ñan nun jie ngwian.

Akwa makwe nun ngibia nun rüe diablu ngäniene, ñobtä ñan angwane ma aibe tä gobrane amne ma aibe di kri amne ma aibe raba käikitaninkä kärekäre. Abko kore se. Amen.

¹⁴ Munkwe blitadre kore Ngöböbe, ñobtä ñan angwane ni mda tä ja mike ngite mun rüere angwane, munta den jökrä bti ta ne ngwane, munta ja mike ngite Ngöbö mun Rün rüere, ye mun Rün kä käinbti käkwe diandikä jökrä mento munbtä arato. ¹⁵ Akwa ni mda tä ja mike ngite mun rüere abko munkwe ñan diandre bti ta amne mun rabadre romon janknu kräke ne ngwane, mun ngite Ngöbö rüere, ye mun Rün kä käinbti käkwe ñan diandrekä mento munbtä arato.

Ja bändre ño Ngöbökrä

¹⁶ Mdakäre abko, munkwe ja bän Ngöbökrä angwane, munkwe ñan ja bä mika diäne nitre ja

bä mikaka metre käta nuene ye kwrere, ñobtä ñan angwane nitre bikaka metre, ye tätre ja bäine angwane, ni jökrä käkwe gadre, abkokäre tätre nebe ja bä mike diäne tuadre ni mda mdaye, akwa tätre nuene kore ye abko ütiä nena kwetre abko tita niere metre munye. ¹⁷ Ne aisete makwe ja üka bäin Ngöbökrä angwane, makwe ja ngwäre bätäte amne makwe ja ükate kuin. ¹⁸ Mata ja bäine ye ñan gadre mabtä ni mda mdakwe amne, ma Rün tuen ñakare mae aibe käkwe gadre kaibe, abkokäre makwe nuen kore. Ye ngwane abko ma Rün, ie jändrän kaibe tiebe tuen, ye abko käkwe ütiä biandi mae.

*Jändrän kuin kä käinbti, jiebti ni rankwadre
(Lucas 12.33-36)*

¹⁹ Mdakäre abko, munkwe ñan jändrän ütiäte kri ükacrö kabre jakrä kä nebtä, ñobtä ñan angwane kä u käta jändrän juen ngwarbe. Erere arato, jändrän tä niken ngwarbe amne gokä tä niken jändrän goire, aisete munkwe ñan jändrän ükacrö kabre jakrä kä nebtä. ²⁰ Akwa jändrän kuinkuin ütiäte krikri rabadre bäri kabre munkrä kä käinbti abko kräke munkwe sribi, ñobtä ñan angwane kä käinta kä u ñakare jändrän rüere, erere arato jändrän niken ngwarbe ñakare amne ni gokä ñakare arato, aisete munkwe sribi jändrän kä käinbti ye ükacrökäre kabre jakrä, ²¹ ñobtä ñan angwane jändrän ütiäte krikri tädi ükani mdente jakrä munkwe, ye kanti mun töi tädi arato.

²² Mun okwä abko ñotra kwrere munkrä. Ne aisete ma okwä kuin dirare ne ngwane kä trä kuin tä tuen mae, ye kwrere abko ma töita mikani kwatibe Ngöböbti ne ngwane, Ngöbö trä kuin tä

nüke gare kuin mae. ²³ Akwa ma okwä käme ne ngwane, kä rabadı tuen kä iko kwrere ma bäre temen mae, ne aısete kä trä ngwen tärä mabtä, akwa kä trä ye rabadre tuen drüne kwrere mae, ye abko kä iko ara jire abko rabadre tuen bäri drüne mda mae. Ye kwrere ma töi ñan tä mikani kwatibe Ngöböbti ne ngwane, bäri ma rabadre nüne kä ikote amne Ngöbö trä kuin ñan rabadre nüke gare jire chi mae.

²⁴ Mdakäre abko, ni ñakare jire abko rabadre sribire bkänkä nibu kräke ja näire, ñobtä ñan angwane sribi bkänkä iti rabadre tare kwe amne mdabtä mäta rabadre; iti kukwei mikadre täte jökrä kwe, akwa mda abko ñan kukwei mikadre täte kwe. Ne aısete ni ñan raba ja töi mike kwatibe sribire Ngöbökrä, ja töi mikare kwatibe ngwian ganankrä kwärä jae.

*Ñan töbikadre dikaro mröbtä amne dänbtä
(Lucas 12.22-31)*

²⁵ Ne mden kisete, ti bike niere krörö munye: Munkwe mrö ño kwetadre nünankrä amne munkwe dre ñadre tomnane nünankrä jae, yebtä munkwe ñan töbika dikaro. Erere arato, munkwe dän ño kitadre jabtä, yebtä munkwe ñan töbika dikaro, ñobtä ñan angwane nita nüne kä nebtä angwane, nünandre metre Ngöböbe abko bäri ütiäte mrökrä amne ni ngrabare ye abko bäri ütiäte dänkrä, aısete munkwe ñan töbika krübäte dikaro jändrän yebtä. ²⁶ Nukwä tä nikenkä käinta, se mika ñäräre munkwe. Nukwä tä nura nökö ñakare jakrä amne tä ngwä ötö ñakare arato amne ju ñakare kwe mrö ükkrä jakrä, akwa mun Rün kä käinbti käta mrö bien ietre kwetadre. Mun

abko bäri ütiäte nukwä kräke, ¿se abko mun Rün käkwe ñan mrö biandre munye ya amarebti munta töbike krübäte dikaro se? ²⁷ Munkwe ñan töbikadre krübäte dikaro kore, ñobtä ñan angwane ni tö rabare ja tuai bäri kri, akwa di ñakare ja mike niren taiti mda kukwäne.

²⁸ Mdakäre abko, ¿ñobtä munta töbike krübäte dikaro dänbtä jakrä se? Kri blü tä niren ño, yehtë munkwe töbika. Tä sribire ñakare jakrä, tä dän dike ñakare jakrä, ²⁹ akwa jrei kri Salomón abko nämáne jändrän jökrä tuäretuäre bkäne, akwa dän tuäretuäre kri blü se kwrere abko Salomónkwe kitani ñakare jabtä. ³⁰ Kri blü tä neme jötrö köböitibe, abti jändrinane angwane mikata ngire ñukwäte, akwa Ngöböta ngibiare kuin, ¿ye mun abko ie dän ñan biandre Ngöbökwé ya amarebti munta tödeke ñakare täte Ngöböhti ye? ³¹ Munkwe ñan töbika dikaro, kä rika kukwe ngwentari krörö jae au: ¿Nikwe mrö ño kwetadi amne nikwe dre ñadi tomnane? Erere arato, ¿nikwe dän ño kitadi jabtä se? munkwe ñan nie kore jae au, ³² ñobtä ñan angwane nitre ñakare israelitare abko bäri tä nakwen kisere jändrän ye jiehti, akwa mun këta dre mdei nike, ye abko garera jökrä Ngöbö mun Rün kä käinbti seye amne niarakwe jändrän ye biandi munye, aisete munkwe ñan töbika dikaro jändrän nünankrä yehtë jakrä. ³³ Ne aisete, jändrän jökrä Ngöbökwé tä mikani jenena munkrä, ye munkwe kánántari këne amne, mun rabadre nüne metre Ngöbö ngwärekwé, ye munkwe kánántari arato angwane, jändrän jökrä mdei nikata munkwe ye Ngöbökwé biandi munye arato. ³⁴ Mdakäre abko, köbö mdara jire jatadi jetbe angwane, dre dre rakadikä, yehtë

munkwe ñan töbika dikaro, ñobtä ñan angwane köbö jetbe ye abko jatadi kukwe mdara jire ngwena töbikakrä munye, aisete köbö kwatirekwatire te kukwe tärä keta kabre ni mikakäre töbike, aisete kukwe jatadre mate ño ño munbtä jetbe, yebtä munkwe ñan töbika dikaro.

7

*Ñan ñäkädre ni mda mda rüere
(Lucas 6.37-38,41-42)*

¹ Mdakäre abko, Ngöbökwe ñan kukwe ükadrete mun rüere, abkokäre munkwe ñan bika kri, käkwe ñäkä blo ni mda mda rüere, ² ñobtä ñan angwane munkwe ñäkädre ño ño ni mda mda rüere, ye kwrere Ngöbökwe kukwe ükadite munkrä. Erere arato, munkwe ñäkädre krübäte ni mda mda rüere ne ngwane, Ngöbökwe kukwe ükadite krübäte mun rüere amne, munkwe ñäkädi chi ni mda rüere ne ngwane, ye näre Ngöbökwe kukwe ükadite mun rüere.

³ Mdakäre abko, kukwe käme btä nita ja mike ngite kri, ye abko ti bike bä mike kri oto kri kwrere amne kukwe chi ye abko ti bike bä mike kä büre chi ye kwrere abko krörö: ¿Kri oto bäri kri tä ma okwäte, ye ño abko ma töbikare ñakare jae amarebti kä büre chi ma mräkä okwäte, abkobtä mata nebe ja ngwen ruen tare yere? ⁴⁻⁵ ¿Ye ñobtä kri oto bäri kri tä ma okwäte abko mata dianka nütüre ñakare jae amarebti, kä büre chi ma mräkä okwäte abko ie mata niere: Ti mräkä, kä büre ma okwäte ye, ti tuemetre denkä jae, mata niere ie? ¡Ye ñan ngwarbe, mata ja bä mike kuin ma mräkäbtä, käta kukwe nuene kore yera! Kri oto kri ma okwäte ye ara jire makwe dianka käne jae. Yebti kä raba

tuenta kuin mae angwane, batibe makwe kä büre chi ma mräkä okwäte ye dianka mda ie. Ye kwrere, munta kukwe nuene bäri kämekäme abko okwäbti, ni mdata ja mike ngite chi abko mun ñan bika bäri kise ngwen ni yebtä. Munkwe ñan ñäkä jire chi ni yebtä, akwa kukwe käme, yebtä mun raba moto ulire, bti kukwe ye tuemetre jire jökrä käne, abti mun raba mun mräkä die mike.

⁶ Ni ruäre abko krübäte amne romon dikaro nukro kwrere. Ni ye ie munkwe ñan jändrän kuin Ngöbökwe bian, ñobtä ñan angwane nane rikwitadre mun rüere amne nukro käkwe ni tikadrekä kiakia ngrabare tubti, ye kwrere jatadre nuene munbtä. Erere arato, ni tarä ruäre abko mtü kwrere käta jändrän ütiäte ni mdakwe perla ütiäte kri kwrere mike ngwarbe jae. Ni ye abko ie jändrän kuin Ngöbökwe ütiäte kri tä munkwe ye abko munkwe ñan kita temen kräke, ñobtä ñan angwane ñan rabadi ütiäte kräke, aisetse dikadikä jökrä bti ta kwe.

*Jändrän kärädre janknu Ngöböye
(Lucas 11.9-13; 6.31)*

⁷ Käre munkwe jändrän kärä Ngöböye amne Ngöbökwe biandi munye. Erere arato, munkwe jändrän känantari Ngöbö kanti amne kwandi munye. Erere arato, nita neme jukwebtä jändrän kärere ni mdaye, ye kwrere kärä munkwe jändrän kärä jukwebtä Ngöböye angwane, Ngöbökwe jukwe tikadi, käkwe biandi munye, ⁸ ñobtä ñan angwane nireta jändrän kärere, ye erere bianta ie amne, nireta jändrän känentari jakrä, ye erere tä kwen ie amne nireta ñäke jukwebtä abko ie Ngöböta jukwe tike amne tä jändrän bien ietre.

⁹ Ngöböta jändrän bien kore, yebtä abko ti bike kukwe bä mike krörö mda: ¿Mun mden ie ngäbäkre munkwe tä ban ribere kwetadre jae amne munta jä bien kwetadre ie? ¹⁰ Erere arato, ¿mun mden ie ngäbäkreta gwa kärere kwetadre jae amne munta tbi krübäte bien kwetadre ie? ¹¹ Mun abko moto käme, akwa ngäbäkre munkwe, ie jändrän kuin bian gare munye. ¿Se mun Rün kä käinbti bäri moto kuin munkrä se abko munkwe jändrän kuin kärädre ie abko ñan biandre kwe munye ya? ¡Jänri! Munkwe dre dre kärädre ie, erere biandi kwe munye.

¹² Mdakäre abko, ni mda mdakwe jändrän kuin nuendre munkrä, ie mun töta nebe, ye kwrere munkwe jändrän kuin nuen ni mda mdakrä, ñobtä ñan angwane munkwe nünandre kore angwane, Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye amne kukwe tikani nitre Ngöbö kukwei niekäkwe, ye mun rabare mike täte metre.

Jukwe Krä chi
(Lucas 13.24)

¹³ Mdakäre abko, mun tö näin Ngöbö kánti ne ngwane, jukwe Krä chi abko kánti ta mun rika, ñobtä ñan angwane jukwe kwata kri amne ji kwata kri abko kätä niken ni ngwena kä ja tare nikakrä kánti amne ni kwati tä niken jukwe kwata kri yete ta amne ji kwata kri yebti. ¹⁴ Akwa jukwe amne ji kätä niken ni ngwena nüne kärekäre Ngöböbe abko Krä chi amne ni ñan raba dikekä nuäre bti, ye abko nebe tare ni kwati Kräke, aisete ni braibe tä niken jukwe Krä chi yete ta amne ji Krä chi yebti.

*Jesukwe ni töi bä mikani kri ngwäbtä
(Lucas 6.43-44)*

¹⁵ Mdakäre abko, nitre ni ngökaka tä näin blite Ngöbö käbti tä niere, ye ngäniene munkwe ja ngibia, ñobtä ñan angwane obeja jäme kwrere tätre ja bä mike, bti tätre nüke mun kánti, akwa era metre niaratre töi abko lobo krübäte kwrere jire, bti tätre nüke. ¹⁶ Niaratre tä nüne ño, yehtë rükadre gare munye abko ti bike bä mike krörö: Kri mden mden tukwätetukwäte btä nita uba ngwä ötö ñakare. Erere arato, kri ochitukwä krie kwrere, btä ni higo ngwä ötö ñakare jire chi arato, ¹⁷ aisete kri kuin uba o higokrie kwrere abko käre ngwäta nebe kuin amne kri käme abko käre ngwäta nebe käme. ¹⁸ Ye abko, kri kuin ñan ngwä rabadre käme jire chi amne kri käme abko ñan ngwä rabadre kuin jire chi arato. ¹⁹ Kri mden kämekäme abko ngwä nebe ñakare kuinkuin abko erere tikakata, bti kitata ñukwäte abko garera munye. ²⁰ Ne aisete, nitre ni ngökaka ye tätre nüne ño, yehtë rüka gare munye.

²¹ Mdakäre abko, ñan ni jökrä käkwe niedi krörö tie: Ti Dänkien, niedi kwe tie abko köböire näin kä käinbti, akwa ti Rün tä kä käinbti abko tö dreye, ye erere nire nire tä nuene, käta mike täte, ni ye kwrere aibe näin kä käinbti. ²² Ne aisete Ngöbökwë kukwe ükadite ni jökrä kräke, ye näire ni kwati rabadi niere tie: Ti Dänkien, nunkwe Ngöbö kukwei kuin mikani gare ma käbti amne nunkwe üai kämekäme juantari mento ma käbti. Erere arato, nunkwe sribi kri ñan tuabare nuenbare kabre ma käbti arato, aisete nun rabadre nüne kärekäre kä käinbti mabe abko ni kwati rabadi niere kore tie. ²³ Akwa ye ngwane tikwe niedi krörö ietre: ¡Mun

gare ñakare jire chi tie amne, mun abko kukwe nuenkä kämekäme, aisete ñan mobe mento tibtä! tikwe niedi ietre.

Ju mikaka nibu

(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

²⁴ Ye mden tita dirire abko ni iti tä ti kukwei nuen amne tä mike täte, ni ye abko ti bike bä mike krörö: Ni iti töbtä kākwe ju mikani jäkwata ribi bti.

²⁵ Yebti ñü jatani jobe temen amne ñö nikani niren niren kri jate amne müre nükani mate ribi krübäte ju yebtä, akwa ju ye mikani jäkwatabti, aisete namani janknu amne ñan nikani temen. Ni ti kukwei mikaka täte abko ti tö nibi bä mikai kore. ²⁶ Akwa tita kukwe dirire ne ni iti kākwe kukwe nuadre, akwa ti kukwei mikadre täte ñakare kwe, ni ye abko ti bike bä mike krörö: Ni iti töi ñakare kākwe ju mikani angwane, ju ye abko mikani ümanbti kwe.

²⁷ Yebti ñü jatani jobe temen amne ñö nikani niren kri jate amne müre nükani mate ribi krübäte ju yebtä, kākwe ju kwitaninkä jökrä temen, kākwe ju juani ngwarbe jökrä kän. Ye kwrere abko nire nire ñan tä ti kukwei mike täte abko ti tö nibi bä mikai kore. Abko kore se.

²⁸ Jesu kākwe blitabare ünän jökrä kore angwane, ni kwati nämane näin ben, ye ñan töi namani krütare jökrä kukwe diribare kwe yebtä, ²⁹ ñöbtä ñan angwane ni töbtä di kri kākwe diri ja di ngöi, kwrere jire Jesukwe diribare ietre amne, Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre abko nämane dirire, ye kwrere Jesukwe diribare ñakare. Yebtä abko ñan töi namani krütare Jesu kukweibtä.

8

Ni iti kwata bren lebra kisete abko Jesukwe mikani quinta

(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

¹ Jesu nämane ngitiobtä, yebti nikaninta nebata ngitiobtä ngüsrüri mda angwane, ni kwati nikani niara jiebtä. ² Ye btäräbe ni iti bren lebra kisete, abtä ngütüete abko jatani Jesu ngäbti angwane, namani ngukudokwäbti temen Jesu ngwärekri, käkwe niebare ie:

Ti Dänkien, ma tö ti mikaita quinta ne ngwane, ma di tärä nuendre gare tie, aisete makwe ti mikata quinta, ie ti tö nibi, niebare kwe ie.

³ Angwane Jesukwe kise mikani btä, käkwe niebare mda ie:

Ma rabata quinta, ie ti tö nibi, aisete gwängwarbe ma bike nebata quinta, niebare kwe ie.

Ye btäräbe ni ye kwata ngütüete namaninta quinta jökrä ngrabare. ⁴ Angwane Jesukwe niebare krörö mda ie:

Tikwe ma miritä quinta, ye makwe ñan nie jire chi ni mda mdaye, akwa ma rika ja kwata quinta mike tuare ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre ye amne ni bren kore tä nebata quinta abko käkwe jändrän mden mden biandre niebare Moisékwe, ye erere ma rika ngwena biandre Ngöböye. Yebtä abko ma nenante quinta abko rabadre gare ni jökräye, abkokäre ma rika jändrän ye ngwena. Abko kore se, niebare kwe ie.

Rükä dänkien romanobo käkwe tödekani metre Jesubti

(Lucas 7.1-10; Juan 4.43-54)

⁵ Yebti Jesu nikani nebe juta Capernaúmte angwane, rükä dänkien romanobo jatani iti nüke Jesu kánti ja di käräkäre ie, ⁶ kákwe niebare krörö:

Ti Dänkien, sribikä tikwe bren jume dikaro tikän amne ruen ñakare ngrabare abko kisete tä ja tare nike krübäte abko ti ki niere mae, makwe mikadre kuinta abkokäre, niebare kwe Jesuye.

⁷ Angwane Jesukwe niebare mda ie:

Ye ti näin miketa kuinta makrä mtare, niebare kwe ie.

⁸ Abtä niarakwe niebare mda Jesuye:

Ti Dänkien, ni ütiäte ñakare ti ne kwrere abko gwiriete ni ütiäte ma ye kwrere nin rükadre jire chi ruen tie. Akwa sribikä tikwe rabadreta kuinta abko makwe niedre jirekåbe nete angwane, rabadita kuinta abko gare tie abko ti tö nibi ribei mae, ⁹ ñobtä ñan angwane ni mda bäri ütiäte ütiäte, ben tita sribire, kåta dre nuemna tie, erere tita nuene. Erere arato, nitre rükä tä sribire tibe abko, tita juen, ye tä niken jötrö ngwarbe. Jakwe, tita niere ie, jötrö ngwarbe tä kite. Mdakäre abko, ni klabore tikwe, ie sribi ne nuene, tita niere, jötrö ngwarbe tä nuene. Ne aisete, tita dre niere, erere tä nebe bare täte jökrå. Ye kwrere arato, makwe dre dre niedre sribikä bren tikwebtä abko erere rabadi bare täte mae ruen tie, aisete tita ja di ribere kore mae. Abko kore se, niebare kwe Jesuye.

¹⁰ Yebtä abko, Jesu ñan töi namani krütare mda ni ye kukwei nuare kore angwane, nitre nämane näin Jesube, ie Jesukwe niebare krörö mda:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Ni tödeke kwatibe Ngöböbti ni ne kwrere, nin ngåmi kwen jire tie nitre israelita ngåtåite, amarebti ni menteni nünanka juta mdara jire te tä

tödeke kwatibe Ngöböbti nūke kwen mtare tie nere. ¹¹ Nebtä abko ti bike kukwe metre niere krörö munye: Nitre ñakare israelitare kä jökräbti temen abko näin nebe mröre ketetibe Abrahambe, Isaabe amne Jacobobe kä käinbti sete, Ngöböta gobrane ye kánti. ¹² Akwa mun israelita ye ara jire rabadre käne Ngöbö kánti kä käinbti sete, akwa ñan rabadre bare kore, akwa kä bäri iko te Ngöbökwē mun kitadi ju bäre niara okwä bäre mento. Ye kánti mun rabadi ja müaire krikri be amne ja tare nikabtä mun rabadi ulire dikaro. Abko kore se, niebare Jesukwe ni kwatiye.

¹³ Yebti rükä dänkien ye ie Jesukwe niebare:

Ti di tärä ni sribikä makwe mikakrä quinta kore nibi era makrä, ye erere nibira quinta, aisete nänta ja gwiriete, niebare Jesukwe ie.

Ye erere bkänä sribikä namaninta quinta batibe.

*Jesukwe Simón köbrän merire mikaninta quinta
(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)*

¹⁴ Abti Jesu nikani Pedro gwiriete angwane, Pedro köbrän merire abko nämāne bren drangwan kisete, abtä nämāne kitanintbe jänbti temen, kánti Jesu namani. ¹⁵ Jesu namani kánti angwane, Jesukwe nuaninbtä jirekäbe kisebtä. Ye btäräbe drangwan nikaninbe batibe btä, namanintabe quinta, aisete nükani dikekäta krö, kä nikani mrö känene Jesu bukakrä.

*Jesukwe ni bren bren mikaninta quinta
(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)*

¹⁶ Yebti kä jatanina iko angwane, ni kwati nämāne ja tare nike üai käme kisete abko jänikani Jesu kánti angwane, Jesu nikani üai käme ye

juentari mento, erere üai käme ngitiani jökrä mento btätre. Erere arato, ni bren ño ño erere jänikani Jesu kánti yete abko Jesukwe mikaninta quinta jökrä arato. ¹⁷ Kukwe nakaninkä kore, ye abko ni Ngöbö kukwei niekä kira kädian nämane Isaías abko köböire Ngöbö käkwe kukwe krörökrörö niebare kira Jesubtä abko erere rabadre bare, abkokäre kukwe nakaninkä kore se:

Niarakwe bren dianinkä nibtä amne, ni mikaninta quinta jökrä kwe, *Isaías*
53.4

abko Ngöbökwie niebare kore Jesubtä Isaías köböire abko erere namani bare.

*Ni rikadre Jesu jiebti abko tare
(Lucas 9.57-62)*

¹⁸ Yebti ni jatani nüke kwati dikaro Jesu bäre temen namani tuen ie angwane, ja ngwiamna Ñö Okwä Kri Galilea kwärä nakri kwe. ¹⁹ Ye btäräbe ni iti Kukwe Biani Ngöbökwie Moiséye dirikä käkwe krötabare Jesu ken, käkwe niebare ie:

Dirikä, ma näin mdente erere, ye kánti ti rikai siba mabe, niebare kwe Jesuye.

²⁰ Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Nukro känsenta, kwe kä mkä tärä nünankrä amne, nukwä nikenkä käinta abko juda tärä kwe nünankrä arato, akwa ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne abko kwe kä ñakare jire chi jadükakrä. Ne aiseti ma tö jatai tibe ne ngwane, ma rabadre juto biare nüne ti kwrere arato, niebare Jesukwe ie.

²¹ Yebti ni mda nämane näin Jesube käkwe niebare mda ie:

Ti Dänkien, ti tuemetre nikenta ken ja gwiriete, abti ti rün krütadi, tikwe doboi mikadi, ye täbti ti näin mabe, niebare kwe Jesuye.

²² Angwane Jesukwe niebare mda ie:

Nitre ie Ngöbö gare ñakare abko tä ni ngwäkäre kwrere Ngöbö ngwäkri, ye tuemetre ni ngwäkäre doboi mike amne ma abko jata janknu ti jiebti, niebare Jesukwe ie.

*Jesukwe müre amne ñö mikani kwekbe
(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)*

²³ Yebti Jesu nakwani rute amne nitre ja töitikaka ben abko nikani siba niarabe. ²⁴ Nikanina ñöbti se kwrere angwane, batibe müre jatani mate ribi krübäte ñübe mni mni, ye abko namani ñö kite jökrä rute, aisete ru jatani niken ñöte nguse, akwa Jesu abko nämane kibien. ²⁵ Yebtä abko nitre ja töitikaka ben nikani gaenkrö, käkwe niebare ie:

¡Nun Dänkien, ni dentari! Ni kite niken ñöte nguse, namani niere Jesuye.

²⁶ Abtä Jesukwe niebare ietre:

¡Se ñöbtä munta tödeke ñakare dikaro Ngöböbti amarebti mun nibi nekwetekä krübäte dikaro ja jiebti ye! niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe ñäkäbare kore ietre, bti nükani dikekä krö, käkwe ñäkäbare müreye amne ñöye. Ye btäräbe müre amne ñö namani kwekbe jökrä.

²⁷ Yebtä abko, nitre ja töitikaka Jesube ñan töi namani krütare mda Jesubtä, kä namani niere jae kwärikwäri:

¿Ni ne abko ni ñö amarebti müre amne ñö käta kukwei mike täte jökrä se? namani niere jae kwärikwäri.

Ni Gadarabo nibu, btä Jesukwe üai käme juanin-tari mento

(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸ Yebti Jesu nikani nebe Ñö Okwä Kri Galilea kwärä nakri kākä Gadara kánti angwane, ni nibu btä üai käme nämane nüne abtä nämane nüne kā mkāte rōkabti abko jatani nūke Jesu ken. Nitre nibu btä üai käme nämane nüne ye abko nämane romon krübāte, aisete nämane nüne rōkabti, ye kántita ni ñakare jire iti ie ja namani nūke tōre dikekā yere. ²⁹ Akwa Jesu nikani yere angwane, nitre nibu ye namani niere krörö Jesuye:

Jesu Ngöbö Odei, ¿ye ñobtä ma kite nun nike nete ye? ¿Ngöbökwē kā kitani nun mikakäre ja ngie nuen, ye käenkri ma kitera nun mike ja tare nike ya ño yere? namanintre niere Jesuye.

³⁰ Kā ye kánti abko kánime se kwrere mtü nämane kabre mröre ³¹ angwane, üai käme kākwe niebare Jesuye:

Ma bike nun juentari mento nitre nebtä ne ngwane, mtü tuen sete sebtä makwe nun juan, niebare kwe ie.

³² Angwane Jesukwe niebare üai kämeyer:

Mun nän mento nitre nebtä, niebare mda kwe.

Ye btäräbe üai käme ye nakwaninkäbe mentokwäre nitre yebtä, bti nikanintre jökrä mtü kabre yebtä. Ye btäräbe mtü jökrä kākwe ja tākäninte, nikani betekä jökrä ja jiebtä kā btä motokwäre, nikani ngitiekä jökrä ñöte, kánti müre neketani jökrä. ³³ Angwane nitre mtü ngibiaka nämane yete abko ngitiani jökrä, nikanintre nebeta jutate angwane, nitre nibu btä üai käme nämane abko btä kukwe nakaninkä ño ño amne

kukwe nakaninkä ño ño mtübtä ye abko tanbare jökrä kwetre jutate yete. ³⁴ Yebtä abko nitre nünanka juta yete nikani kwati Jesu kánti, namanintre Jesu kánti angwane, Jesukwe kä mikadrekä kä ye kánti abko namani ribere ie.

9

Ni ruen ñakare ngrabare abko Jesukwe mikaninta kuinta

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹ Yebti Jesu nakwaninta rute nitre ja töitikaka benbe, bti nikanintreta mda Ñö Okwä Kri Galilea kwärä nakri amne nikani nebeta ja käite Capernaúmte. ² Abti ni iti ruen ñakare ngrabare abko kisete ñan dikaka kä abko nämane mikani jänkwatabti abko ni mda mda nükani ngwena Jesuye. Nitre nükani ni bren ngwena amne ni bren ye namani tödeke kwatibe Jesubti namani tuen ie angwane, Jesukwe niebare ni bren yeye:

Ma ngite Ngöbö rüere, ye tikwe dininkä mabtä, aisete kä raba nuäre mabtä ti mräkä, niebare kwe ie.

³ Angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre nämane ruäre yete abko namani töbike krörö Jesubtä: Ni noko käkwe ñäri kore se abko ñäri Ngöbö ara jire rüere kwe, namanintre nütüre Jesubtä. ⁴ Akwa niaratre namani töbike kore ye abko gani Jesukwe, abtä niebare kwe ietre:

¿Ye ñobtä amarebti mun töi kämekäme dikaro kore ye? ⁵ ¿Dre abko bäri nuäre niedre: Ma ngite Ngöbö rüere ye tikwe dininkä mabtä abko bäri nuäre niedre ya? o ¿Näin krö, nánta abko bäri nuäre niedre ya? Ye abko, ma ngite Ngöbö rüere

ye tikwe dininkä mabtä abko bäri nuäre niere, ñobtä ñan angwane raba bare ya, ñakare ya ñan jatadre munye. ⁶ Akwa ti Ni Kä Nebtä Ngobo, ne ie Ngöbökwé ja di biani mun ngite Ngöbö rüere diankakäre munbtä kä nebtä, ye abko ti bike bä mike tuadre munye, niebare Jesukwe.

Ye btäräbe ni ruen ñakare ngrabare ye ie Jesukwe niebare:

Näin krö. Jänkwata makwe ye den kisete amne nänta ja gwiriete, niebare kwe ie.

⁷ Angwane jötrö ngwarbe ni ruen ñakare ngrabare ye naninkrö krö amne nikaninta ja gwiriete. ⁸ Nitre nämáne yete okwäbti kukwe nakaninkä kore, yebtä abko namanintre nekwetekä krübäte, akwa Ngöbökwé ja di biani kri ni kä nebtäye namani tuen ietre, abtä namani Ngöbö käikitekä.

*Jesukwe Mateo käräbare ja töitike jabe
(Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)*

⁹ Abti Jesu nikaninta angwane, kä jändrän ütiä biankrä gobran romanobokrä, kánti ni nämä tākänintbe iti jändrän ütiä kärere. Ni kädian nämáne Mateo, ye abko ti ara, btä Jesu okwä rababa. Angwane Jesukwe nieba tie:

Brän tibe, nieba kwe tie.

Angwane jötrö ngwarbe ti Mateo rükaba dikekä krö, rikaba Jesu jiebtí. ¹⁰ Yehti Jesu nämä mröre ti gwiriete angwane, nitre jändrän ütiä käräkä gobran romanobokrä rükaba kwati amne ni mda mda nämä tuen káme ni israelita ruäre ye abko rükaba amne rababa tākänintbe jökrä mesabtä

mröre ketetibe Jesube amne nitre ja töitikaka Jesube ye ben gwaire arato. ¹¹ Jesu näma mröre kore, ye tuaba nitre bariseokwe angwane, nieba kore kwetre nun ja töitikaka Jesube yeye:

¿Nitre jändrän ütiä käräkä gobran romanobokrä abko käme amne ni mda mda kukwe nuenkä kämekäme se gare ñakare dirikä munkwe seye ya amarebti tä mröre jäme ketetibe ben se? nieba kwetre.

¹² Nitre bariseo käkwe ñäkäba kore, ye jaraba Jesuye angwane, Jesukwe ja bä mikaba ni kräkä bianka kwrere amne nitre jändrän ütiä käräkä amne nitre kukwe nuenkä kämekäme, ye bä mikaba ni bren kwrere, käkwe nieba krörö mda ietre:

Ni kuin bren ñakare ye abko ñan tä ni kräkä bianka ribere jabtä, akwa ni bren bren abtä tä ni kräkä bianka ribere jabtä abko ti tö nibi niei munye. ¹³ Ne aisete Ngöbö Kukwei tä tikani krörö ti bike niere, nebtä mun rika ja töitike gwi:

Munkwe ni mda mda ngwiandre ruentari tare jae, ye abko ie ti tö bäri.

Akwa mun tädre jändrän bien jirekäbe kukwadretie, ye abko ie ti ñan tö bäri, *Oseas 6.6*
niebare Ngöbökwé. Yebtä mun rika ja töitike, ñobtä ñan angwane ni ie ja ruen kuin deme au Ngöbö ngwärekwé mun kwrere, ye abko ñan ti jatani kärere Ngöbö kukwäre, akwa ni kukwe kämekäme nuenkä Ngöbö rüere ye mden abko ti jatani kärere Ngöbö kukwäre. Abko kore se, nieba Jesukwe nitre bariseoye.

*Ñobtä nitre ja töitikaka Jesube ñan nämane ja bäine
(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)*

14 Yehti nitre nänkä Juan Bautistabe käkwe krõtaba Jesu ken, käkwe nieba ie:

Nun nänkä Juanbe btä nitre bariseo, nunta ja bäine Ngöbökrä, ¿se ñobtä abko nitre ja töitikaka mabe abko ja bäine ñakare Ngöbökrä sere? nieba kwetre Jesuye.

15 Abtä Jesukwe kukwe bä mikaba ietre, käkwe ja bä mikaba ni ja mikaka gure kwrere amne nitre ja töitikaka ben abko bä mikaba kwe ni ja mikaka gure kukwe muko kwrere, käkwe nieba ietre:

Ni iti tä niken ja mike gure angwane, tä kukwe muko kwekwe nübaire kä ngwiankäre nuäre gwaire jabtä, ¿ye ngwane ni ja mikaka gure ye tädre siba bentre angwane, kukwe muko ye raba moto ulire ja bäine ya? Ñakare, akwa ni ja mikaka gure ye jårikadre kukwe muko okwåbti, ye ngwane rabadre ja bäine abko kore rakadikå nitre ja töitikaka tibe yebtå.

16 Mdakåre abko, ti bike kukwe mdara jire bä mike krörö munye:

Dån ngututu gudikadre dån kukwån btinbti angwane, dån kukwån btin tä dån ngututu kwaenkå bäri mda abko kisete dån ngututu rötadreteta angwane, rötadrete bäri kri mda, aisete ni ñan raba dån ngututu gudike dån kukwån btinbti. 17 Erere arato, chibo kwata dikani kira uba döi ngwåre, te ni ñan raba uba döi mråre keke mikadre kwaka, ñobtå ñan angwane uba döi bånån jatadre dime amne rikadre nokrekå, ye käkwe chibo kwata ngututu trekadre amne rikadre ngwarbe uba döi kwaka ben ngöi jökrå arato. Mden kisete, uba döi mråre mikadre kwaka abko kekadre chibo kwata btinte, uba döi amne

chibo kwata ñan rikadre ngwarbe. Abko kore se, nieba Jesukwe nitre nänkä Juanbe yeye.*

Ngäbäkre krütani abko Jesukwe mikaninta nire amne meri bren abko mikaninta quinta kwe (Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56)

¹⁸ Jesu näma blite kore, ye btäräbe ni iti ji dokwäte nitre israelita ngätäite jataba, rikaba ngitiekä ngukudokwäbti temen Jesu ngwärekre, käkwe nieba krörö ie:

Ti ngänkän küre gwä tikän, akwa ma rikadre tibe, käkwe kise mikadre bti angwane, rükadreta nire nibi ruen tie, aisete ti ki ma kärere btä ye, nieba kwe Jesuye.

¹⁹ Ye mden kisete, Jesu rikaba dikekä amne rikaba ni ji dokwäte yebe amne, nun ja töitikaka Jesube rikaba siba ben arato.

²⁰ Angwane abko meri rikaba iti Jesu jiebti. Meri ye abko kä kwä jätäbti kubura nikani bren dbä tibiere abko kisete nämane ja tare nike. Meri ye abko käkwe krötaba ja ken Jesu trökri, käkwe dän Jesubtä nuabtaba tiebe köräbtä, ²¹ ñobtä ñan angwane rababa töbike krörö: Tikwe dän körä aibe nuadrebtä Jesubtä angwane, ti rabadreta quinta, nibi ruen tie, rababa nütüre kore, aisete dän nuabtaba kwe Jesubtä. ²² Meri ye käkwe dän nuabtaba Jesubtä angwane, Jesu rikwitataba ja

* **9:17** Kukwe diribare Jesukwe abko dän btin amne chibo kwata btin kwrere. Erere arato, kukwe diribare mekera abko dän ngututu amne chibo kwata ngututu kwrere, aisete nitre ja töitikaka Jesube nin rabadre Jesu kukwei mike täte gwaire kukwe diribare mekera ye ben, ñobtä ñan angwane kukwe diribare Jesukwe abko bä jene kukwe mdakrä aisete.

jiebti, kākwe niara tuaba ja kāne, bti nieba krörö kwe ie:

Ti mräkä, makwe tödiri kwatibe tibti, köböire ma nibirate kuinta, aisete makwe kä ngwian nuäre jabtä, nieba Jesukwe ie.

Ye btäräbe meri ye rababata kuin batibe.

²³ Yebti Jesu rikaba janknu mentokwäre nebe ni ji dokwäte ye gwiriete angwane, nitre nörä jükaka dobo mikakrä ye namanina biare nörä jüke dobohti, btä Jesu okwä rababa. Erere nitre mürü ngwäkä müaikä nämane ngetrekä krikri be, btä Jesu rababa. ²⁴ Angwane Jesukwe nieba ietre:

Ngäbäkcre merire noko küre ñakare, akwa tä ki-bien, aisete mun nän jökrä mento nete, nieba kwe ietre.

Abtä nitre ye rababa Jesu kötaire jökrä mda. ²⁵ Akwa Jesukwe juantariba jökrä mento, bti Jesu rikaba nebe gwi, kākwe mürü ngwäkä ye kaba küdehti angwane, ngäbäkcre merire ye rükabata krö batibe. ²⁶ Kukwe rakakaba kore ye abko kädrie rikaba batibe jökrä kä ngrabare temen Galileate.

Ni nibu ie kä tuen ñakare abko Jesukwe mikaninta kuinta

²⁷ Ni ji dokwäte gwiriete Jesu nämä, yebti rikabata angwane, ni nibu ie kä tuen ñakare abko rikaba ngwänenkä kri krörö Jesu jiebti:

¡Jrei David tukwe mräkä, nun ngwen ruentari tare jae! rikaba niere Jesu jiebti. ²⁸ Yebti Jesu rikaba gwä angwane, nitre nibu ie kä tuen ñakare ye kākwe krötaba Jesu ken angwane, Jesukwe nieba ietre:

¿Ti di tärä mun okwä mikakräta kuinta ye abko era munkrä amne yebti munta tödeke ya? nieba Jesukwe ietre.

Niaratre käkwe nieba mda:

iJänri nun Dänkien! nieba kwetre Jesuye.

²⁹ Angwane Jesukwe kise mikaba niaratre okwäbtä, bti nieba kwe mda ietre:

Munta tödeke ño tibti, ye erere raba bare munkrä, nieba Jesukwe.

³⁰ Ye btäräbe niaratre okwä rababata kuin batibe amne kä rababa tuenta kuin ietre. Yebti Jesukwe mäträba krörö mda btätre:

Tikwe mun okwä mirita kuinta, ye munkwe ñan nie jire chi ni mda mdaye, nieba kwe ietre.

³¹ Akwa niaratre nikaninta krire ji ngrabare angwane, Jesukwe mikabata kuinta ño ye tanbare jökrä kwetre kä ngrabare temen Galilea yete.

Ni kukwe ñakare abko Jesukwe mikani blite

³² Nitre nibu ye rikabata krire, ye btäräbe ni mdara jire jataba nuke Jesu kanti ni iti kukwe ñakare abko btä üai käme nämene nüne abko rükaba ngwena Jesu kanti. ³³ Jesukwe üai käme juantariba mento ni yebtä, ye btäräbe rababa blite kuin angwane, ni nämä kwati yete abko ñan töi rababa krütare mda, kä rababa niere krörö:

Kukwe nibi nakenkä ni okwäbti noko kwrere ni ngämi tuen jire chi bati kä Israelite nete, rababa niere kore.

³⁴ Akwa nitre bariseo abko rababa niere krörö:

Üai käme dänkien kri ara jire käkwe ja di bini ie, ye mden diebti abko üai käme junintari mento kwe ye, rababa niere kore Jesubtä.

Sribikä ñakare bökän Ngöbökrä

³⁵ Yebti sinagoga nāma juta krikrite amne juta kiakiate Galilea, kantikānti Jesu rikaba dikekā kwärākwärā dirikāre mda. Ngöbö jatanina nūke gobrane nibti abko kukwe kuin btā Jesu nāma dirire angwane, ni bren bātākā ngwarbe kisete nāmane ja tare nike abko Jesu rababa miketa quinta. ³⁶ Akwa ni nāmane kwati dikaro rababa tuen Jesuye angwane, nitre ye rababa ruentari tare kri Jesuye, ñobtä ñan angwane obeja ngibiaka ñakare abko jāndrān krübāte tā nike bāri amne di ñakare ja ngibiakrā rüe ngāniene, aibe kisete tā nebe drāre, ye kwrere jire nitre ye rababa tuen Jesuye. ³⁷ Abtä nun ja tōitikaka ben, ie nieba krörö kwe:

Nura nena biare kabre ötadre, ye kwrere ni kwati tā juto biare ngwiandre Ngöböye, akwa sribikā ñakare bökān, ³⁸ aisete sribi Bkänkā Ngöbö kākwe sribikā mda mda juandre jōtrö sribire abko munkwe ribe ie, nieba Jesukwe nunye.

10

Jesukwe nitre ja tōitikaka ben juani Ngöbö kukwei dirire

(Marcos 3.13-19; 6.7-13; Lucas 6.12-16; 9.1-6)

¹ Yebti nun ni jätābti nibu ja tōitikaka Jesube abko Jesukwe kārāba, bti ja di bianba kwe nunye üai kāme juantarikrā mento. Erere arato, ni bren bātākā ngwarbe abko nunkwe mikadreta quinta, abkokāre ja di bianba kwe nunye. ² Nun ni jätābti nibu ja tōitikaka Jesube abko nere:

Bāri kāne abko Simón (Simón ne arabe kādian nāmane Pedro arato)
amne Andrés. Andrés ne abko Simón etba,

Santiago amne etba kwe Juan.

Niaratre nibu ne abko Zebedeo ngobo.

³ Felipe amne Bartolomé; Tomás amne ti Mateo.

Ti ne mden nämane jändrän ütiä kärere gobran romanobokrä.

Santiago (Santiago ne abko Alfeo ngobo) amne Lebeo. Lebeo ne arabe kädian nämane Tadeo arato.

⁴ Simón cananista amne mrä abko Judas Iscariote. Judas ne mden käkwe Jesu kitani ngise rüeye mrä.

⁵ Jesukwe nun ni jätäbti nibu juanba dirire angwane, nun tõi tikaba krörö kwe:

Nitre ñakare israelita tä nüne, ye kantikänti mun ñan rika. Erere arato, nitre Samariabo tä nüne, ye kantikänti mun ñan rika. ⁶ Akwa nitre israelita tä nianinte obeja kwrerekwrere, ye ara jire kanti mun rika, ⁷ käkwe diri krörö ietre: Ngöbö kebera nüke gobrane nibti, munkwe nie ietre. ⁸ Amne ni bren bren abko munkwe mikata quinta. Erere arato, ni krütanikrütani abko munkwe mikata nire amne, ni ngütüete ngrabare lebra kisete abko munkwe mikata quinta amne nire nire btä üai kämekäme tä nüne abko munkwe juantari mento btätre. Mdakäre abko, tikwe ja di bini munye sribi ne nuenkrä, ye abko tikwe bini ngwarbe munye, aisete munkwe sribi ne nuen angwane, munkwe ñan ütiä kärä arato.

⁹ Mdakäre abko mun rika angwane, mun ñan rika ngwian orore, platare amne cobrere ngwena jire chi jae. ¹⁰ Ye kwrere arato, mun ñan rika mrö ngwena droare jae amne, mun rika dän jabtäbe te amne mun ñan rika dän mdara jire ngwena kitadre jabtä. Erere arato, mun ñan rika sandalia

mda mda ngwena jae amne mun ñan rika mökän mda ngwena biare jae, ñobtä ñan angwane ni sribikä mun kwrere abko nitre mun kukwei kaka ngäbti abko käkwe bukadre aisete.

¹¹ Mdakäre abko, mun rika nebe juta krite ya o juta chite, ye kánti nire tä biare mun kaen ngäbti töi kuinbti abko munkwe känä iti. Ye kánti mun raba nünentbe. Munkwe nünantbe niara ye aibe gwiriete abti mun rika ta. ¹² Akwa mun rika nebe gwi angwane, ni nünanka gwi ye ie munkwe köbö ngwiantari jäme amne, ¹³ nitre nünanka ju yete, ie munkwe köbö ngwianditari, ye abko kadre ngäbti kwetre ne ngwane rabadi nünentbe jäme yete, akwa ñan kadre ngäbti kwetre ne ngwane, munkwe ñan ja kukwe gadrete ngwarbe arato. ¹⁴ Erere arato, nane ju mdente mun rika nebe amne juta mdente mun rika nebe, ye kánti nire nire ñan tö raba mun kain ngäbti ja gwiriete amne ñan tö raba mun kukwei tibtä mikai era ne ngwane, munkwe kä mikaka jirekäbe ju o juta yete, käkwe dobro mnü ngrükate ja ngotobtä, niaratre ngite au Ngöbö ngwärekre bä mikakäre ietre. ¹⁵ Ni yebtä ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Ngöbökwé kukwe ükadite ni jökrä kräke, ye näire abko Ngöbökwé nitre ye mikadi ja tare nike bäri kri krübäte. Ngöbökwé nitre juta Sodomabo amne nitre Gomorrabo mikani ja tare nike, yebti ta Ngöbökwé niaratre mikadi ja tare nike abko ti bike niere era metre kore munye, nieba Jesukwe nunye.

Nitre ja töitikaka Jesube käkwe ja tare nikadi Jesu dokwäre

¹⁶ Yebti Jesukwe nieba mda nunye:

¡Olo ketete ti kukweiyе munkwe! Ni mda mda abko krübäte lobo kwrere abko ngätäite tita mun juen obeja kwrere, akwa tbi tä juto biare mokrere jabtі, ye kwrere munkwe dikaka mokrere kwärä jabtі, akwa munkwe dikaka jäme ütү jäme ye kwrere arato. ¹⁷ Munkwe ñan dikaka okwä kware, ñobtä ñan angwane nitre krikri tä ji dokwäte jutate jutate, ye ie mun kitadi ngise amne niaratre käkwe mun ngö tikakamna sinagogate yete. ¹⁸ Mdakäre abko, tödekabtä tibti mun jänäin ngite gobran ngwärekri amne jrei ngwärekri amne ye kánti munkwe blitadre tibtä nitre ñakare israelitare ngwärekri, abkokäre mun jänäin ngite yete. ¹⁹⁻²⁰ Akwa nitre kukwe ükatekä, ngwärekri mun järika ngite angwane, munkwe blitadre ño jakrä amne munkwe dre niedre, yebtä munkwe ñan töbika dikaro, ñobtä ñan angwane mun jārabara ja ngwärekri yete angwane, ñan munkwe blitadi kai-be au jakrä akwa, Ngöbö mun Rün abko Üai kwe ara jire käkwe kukwe biandi munye ja kwetakrä jakrä amne blitadi kwe mun köböire munkrä.

²¹ Mdakäre abko, nitre tödekaka tibti abko etba kwekwe tödeke ñakare tibti abko käkwe kitadi ngise müre ketadre amne ngäbäkre tödekaka tibti abko rün kwe amne meye kwe käkwe kitadi ngise müre ketadre arato. Erere arato, ngäbäkre rün amne meye tödekaka tibti ye abko ngobo kwekwe tödekaka ñakare tibti rikwitadi rüere, käkwe kitadi ngise müre ketadre. Ne abko rabadi nakenkä kore nitre tödekaka tibti btä. ²² Angwane, ni kwati mätä rabadi munbtä tödekabtä tibti, akwa nire nire käkwe nünandikä dite jabtä, käkwe ñan ti rükandrete abti krütadre, ni ye abko Ngöbökre dianditari.

²³ Ne aisete juta te mun raba, ye kánti mun rüe raba näin kisere mun jiebti mun mikakäre ja tare nike tödekabtä tibti ne ngwane, mun gitia juta mdate. Mun ngämi dikekä juta kwatirekwatire te kä ngrabare temen kä Israelite, ye känenkri ti Ni Kä Nebtä Ngobo abko jatadita ne abko ti tö nibi niei metre kore munye.

Ñan ni mda jürä ngwiandre jabtä

²⁴ Mdakäre abko, ni ja töitikaka ye abko ñakare bäri ütiäte ni dirikä ye kräke amne ni klabore ye ñakare bäri ütiäte bkänkä kwe ye kräke. ²⁵ Ne aisete ni dirikä ti kwrere käkwe ja tare nikadre ño, ye kwrere ni ja töitikaka ben tädre juto biare ja tare nike. Erere arato, sribi bkänkä käkwe ja tare nikadre ño, ye kwrere ni klabore kwe tädre juto biare ja tare nike sribi bkänkä ye kwrere. ¿Ti abko ju dänkien kwrere akwa ti abko Beelzebú* ara nieta tibtä mtare, se mun ti mräkätre ñan kädiandre kore arato ya? Jänri, kädiandre jökrä kore ni mdakwe, nieba Jesukwe.

*Ñan kä jürä ngwiandre blite Jesubtä
(Lucas 12.2-7)*

²⁶ Yebti Jesukwe nieba krörö mda nunye:

Ni kwati rabadi mun rüere tikwe nini munye, akwa munkwe ñan ni mda mda ye jürä ngwian jabtä, ñobtä ñan angwane jändrän nuenta kaibe tiebe ye abko ñan tä nebe kärekäre tiebe. Erere arato, jändrän rükaninte kaibe, ye abko ñan tä nebe rükaninte kärekäre, ²⁷ aisete tita kukwe niere

* **10:25** Beelzebú. Nitre israelita nämane Satana käden Beelzebú arato, aisete Beelzebú abko Satana ara.

kaibe kä ikote kwrere munye, ye abko mun rika kädriere ni jökrä ngwärekre kä ngwenbti amne, blitata tiebetiebe ni olote, kwrere jire tita blite munbe, ye abko mun rika niere jubti käin amne munkwe ngrate krikri kukwe nuadre ni mda mdaye. ²⁸ Mdakäre abko, ni mda raba mun ngrabare aibe kämike, akwa ñan raba mun üai mike ja tare nike kärekäre, aisete munkwe ñan ni mda jürä ngwian jabtä; akwa Ngöbö abko raba mun üai kite mun ngrabare ye ben ngöi kä ja tare nikakrä kanti, Ngöbö ye aibe abko jürä ngwian jabtä munkwe.

²⁹ Ye abko, nukwä kiakia rürümointa kubu abko ütiä bianta bäri brai, aisete ngwian bianta mnamube ütiäre, akwa Ngöböta nukwä ye tarere, aisete mun Rün kä käinbti ñan töta nebe nukwä ye tuaimetre ngataen angwane, ñan tä ngataen jire chi kwati kä nebtä. ³⁰ Amne mun ara jire abko dokwä drüen kratirekratire abko tä gare jökrä Ngöböye, ³¹ aisete Ngöbökrä mun abko bäri ütiäte kri nukwä kabre kabre bti ta, aisete mun raba ja tare nike angwane, munkwe ñan kä jürä ngwian jabtä.

*Nikwe ñan Jesu rükandrete
(Lucas 12.8-9)*

³² Mdakäre abko, nire nire tä nekete tibe abko niedre metre kwe ni mda mda ngwärekre, ni ye abko jen tikwe abko tikwe niedi arato Ngöbö ti Rün ngwärekre kä käinbti sete. ³³ Akwa nire nire käkwe ti rükandrete ni mda mda ngwärekre, ni ye abko gare ñakare tie abko tikwe niedi Ngöbö ti Rün ngwärekre kä käinbti sete arato.

Ni kwati rabadi rüre jabe kwärikwäri Jesu dokwäre

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Erere arato, ti jatani kä nebtä, ye abko ñan ti jatani ni jökrä mikakäre nüne jäme jabe kwärikwäri abko munkwe nütü; akwa ti jatani abtä ni kwati tädi rüre jabe kwärikwäri. ³⁵ Ne aisete ti dokwäre ngäbäkre rikwitaita rün kwe rüere amne ti dokwäre ngäbäkre merire rikwitaita meye kwe rüere. Erere arato, bosi rikwitaita bie rüere arato. ³⁶ Ne aisete nitre ja mräkäre gwi arabe rikwitadita ja rüere kwärikwäri ti dokwäre, ñobtä ñan angwane ruäre abko rabadi tödeke tibti, ruäre ñakare.

³⁷ Mdakäre abko, nire nire käta rün amne meye tarere bäri tikrä, ni ye abko ñan rabadre jire chi tikwe. Erere arato, nire nire käta ngobo amne ngänkän tarere bäri tikrä, ni ye abko ñan rabadre jire chi tikwe. ³⁸ Erere arato, ni kämikata niken krusobtä angwane, nita niken kruso doboko ngwena au jakrä, ye kwrere nire nire käkwe ñan kötä mikadre au jakrä ja tare nikakäre tikrä amne krütakäre tikrä ne ngwane, ni ye ñan rabadre jire chi tikwe. ³⁹ Ne aisete, nire nire ie ja kwata rabadi ruentari tare, käkwe ja ngibiadi au nünakäre nuäre kä nebtä, ni ye abko käkwe ñan nünandi kärekäre Ngöböbe; akwa nire nire ie ja kwata rabadi ruentari tare ñakare ja tare nikakäre ti dokwäre, ni ye abko käkwe nünandi kärekäre Ngöböbe.

⁴⁰ Mdakäre abko, nire nire käkwe mun kadre ngäbti, ni ye abko käta ti ne ara jire kaen ngäbti, ñobtä ñan angwane mun tä näin blite tikrä aisete. Erere arato, nire nire käkwe ti kadre ngäbti, ni

ye abko kätä Ngöbö ti juanka kaen ngäbti arato. ⁴¹ Erere arato, ni Ngöbö kukwei niekä rükadre angwane, niara abko Ngöbö kukwei niekä abtä nirekwe kadi ngäbti ja gwiriete, ye ütiäre abko ni Ngöbö kukwei niekä ie jändrän biandre Ngöbökwé, ye kwrere Ngöbökwé biandi arato ni niara kaka ngäbti yeye. Erere arato, ni nüne metre Ngöbö ngwärekwé, ye nire nire käkwe kadre ngäbti ja gwiriete angwane, niara nüne metre abtä tä kaen ngäbti, aiseté ni nüne metre Ngöbö ngwärekwé, ie sribi ütiä biandi Ngöbökwé, ye kwrere biandi kwe arato ni niara kaka ngäbti yeye. ⁴² Erere arato, nitre bobre bobre tödekaka tibti ne ie nire nire käkwe ñö tibo aibe biandi chi tomnane, akwa ye abko Ngöbökwé ütiä biandi ie abko ti tö nibi niei metre kore munye. Abko kore se, nieba Jesukwe nunye.

11

Jesukwe blitabare Juan Bautistabtä (Lucas 7.18-35)

¹ Nun ni jätäbti nibu abko töi tikaba ünän jökrä kore Jesukwe, yehti Jesu rikaba Ngöbö kukwei kuin ye dirire amne mike gare kä ngrabare temen kä Galileate. ² Kä ye ngwane abko Juan Bautista nämáne ngite kä teri angwane, Kristo namani sribi kri ñan tuabare nuene kri abko gani kwe. Abtä nitre nänkä Juanbe abko Juankwe juani ruäre nebe Jesu kánti. ³ Ye erere bkänä nitre ye nikani, nikani nebe Jesu kánti angwane, nieba krörö kwetre Jesuye:

Ma abko ni Dianinkä juandre Ngöbökwé rükadre ni ngätäite niebare, ye erere ma ara nükani ya o

nunkwe ni mdara jire ngibiadre abko nun juanba ngwentari mae, nieba kwetre ie.

⁴ Angwane Jesukwe nieba mda ietre:

Tita dre dre niere abko kukwei nuri munkwe amne tita dre dre nuene tuata munkwe, ye erere mun nän niereta Juanye. ⁵ Amne munkwe nie krörö ie arato: Ni okwä kä drümente abko ie kä nibi tuenta kuin amne ni nakwente abko nibi dikekäta kuin kröta. Erere arato, ni bren bren lebra kisete abko kwata nibi nebeta kuin jökrä amne ni olo ngidianinte abko ie ni kukwei nibi ruenta kuin. Erere arato, ni krütanikrütani abko nibi nüketa nire amne ni bobre bobre abko ie Ngöbö kukwei kuin mika nibi gare abko munkwe nie Juanye. ⁶ Erere arato, nire nire käta tödeke tibti amne ti ne ara nükani tä nütüre amne ñan tä trö kwite tie, ni ye abko ie Ngöbökwé ja di biandi amne ni yebtä kä rabadi nuäre tikwe nini abko munkwe nie kore Juanye. Abko kore se, nieba Jesukwe ietre.

⁷ Yebti nitre juani Juankwe ye nikaninta angwane, nitre nämane yete ye ben Jesu rikaba blite krörö Juanbtä:

¿Mun nikani ni ño tuakäre kä kaibete? ¿Mikä juankata mürekwe nekwäre sekwäre, ye käta ni töi kwitaka jene jene nekwäre sekwäre bä mike, ni ye kwrere tua nikani munkwe ya? ⁸ ¿Mun nikani ni kore tuen ñakare ne ngwane, mun nikani ni ño tuakäre? ¿Ni ja ükaninte kuin käkwe dän ütiäte kri kitani jabtä nämane yete abko mun nikani tuen ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane ni dän ütiäte kri kitani jabtä, ni ye kwrere abko tä nüne jrei gwiriete amne ñan tä nüne kä kaibete abko garera munye ruen tie. ⁹ ¿Akwa mun nikani ni ño mike ñäräre

metre kä kaibete? ¿Mun nikani ni Ngöbö kukwei niekä mike ñäräre ñan ñan? Jänri, mun nikani ni kore mike ñäräre, akwa Juan ye abko bäri Ngöbö kukwei niekä kri abko mun nikani tuen. ¹⁰ Juan ye mdenbtä tärä tä tikani krörö Ngöbö Kukweibtä. Ngöbökwie niebare:

Tikwe ja kukwei ngwianka juandi iti ma känenkri. Niarakwe ni töi mikadi biare ma käne, ji ükateta biare ye kwrere, *Malaquías 3.1*
abko tä tikani kore Ngöbö Kukweibtä Juanbtä.

¹¹ Ne aisete, ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Ni jökrä därebare kä nebtä, ye ngätäite ni ñakare jire iti abko bäri ütiäte Juan Bautistakrä; akwa nire nire bäri bobre, ütiäte ñakare, bti Ngöböta gobrane, ni ye abko bäri ütiäte Juankrä. ¹² Juan Bautista nükani, ye ngwane mentokwäre abti kä nüke mtare abko Ngöbö rükadre gobrane nibti abko tä niren mentokwäre Ngöbö di krihti, akwa Ngöböta gobrane nibti ye rüe tärä arato abko töta nebe juain ngwarbe. ¹³ Mdakäre abko, Ngöbö Kukwei jire jökrä tä blite tibtä, yebti Juan jatani nüke. ¹⁴ Ni Ngöbö kukwei niekä kira kädian nämane Elías abko rükadreta nieta Ngöbö Kukweibtä, ye abko Juan ye ara btä tä niere kore abko tita niere munye. Ne abko mun mden mden tö raba ti kukwei mikai era käkwe mika era.

¹⁵ Nire nire käta ti kukwei nuen, ye käkwe ti kukwei ketate ja olote.

¹⁶ Mdakäre abko, mun nünanka kä ne näire abko ti bike bä mike krörö: Kä jändrän rürümoinkrä jutate, kanti ngäbäkre tä nebe tākānintbe temen, käta ñäke krikri mräkä mda mdaye, yebtä ti bike mun bä mike krörö: ¹⁷ Ngäbäkre tä niere

mräkäye: Nunkwe nörä jürü tärä mikakrä munye, akwa mun ñan tö nibi tärä mikai, abtä ka ni moto mikakrä ulire abko nunkwe nini mda, akwa munkwe müaniri ñakare arato abko ngäbäkreta niere. Ye mden kwrere munta niere Juanbtä amne tibtä, aisete tita mun bä mike kore. ¹⁸ Juan nükani angwane, üai käme tä btä, aisete ñan tä mröre kri amne ñan tä dö ñaen, munta niere rüere. ¹⁹ Yebti ti, Ni Kä Nebtä Ngobo rükaba mda angwane, ti abko mröre büle krikri amne ti dö ñaen krübäte munta niere tibtä. Mdakäre abko, ti ja getaka ni diän diän ben amne nitre jändrän ütiä käräkä gobran romanobokrä tä tuen käme munye abko ben tita ja gete, abtä munta ñäke ti rüere arato. Ye mdenbtä abko mun ngäbäkre kwrere tita niere, akwa ni nüne töbtä era metre Ngöbö diebti nun kwrere, yebtä abko nun abko ni jen Ngöbökwere era metre abko nunta bä mike.

*Jesukwe ñäkäbare nitre israelita rüere
(Lucas 10.13-15)*

²⁰ Yebti juta kánti sribi kri ñan tuabare nuenbare kabre Jesukwe, akwa nitre nünanka yete käkwe ja töi kwitaninta ñakare Ngöbö kukwäre, yebtä abko Jesukwe ñäkäba ietre, käkwe nieba krörö:

²¹ ¡Aingwaree mun nünanka juta Corazínte amne juta Betsaidate! Mun bobre jakän, ñobtä ñan angwane sribi kri ñan tuabare nuenbare tikwe mun ngätäite, ne kwrere nuendre juta Tiro amne Sidón kánti, akräke nitre yete käkwe ja töi kwitadreta Ngöbö kukwäre amne, dän ngutu jüräre kitadre kwetre jabtä amne rabadre takänintbe ngübrunte ja moto ulire kukwe kämekäme nuenbtä bä mikakrä. ²² Ye mden kisete,

Ngöbökwe kukwe ükadite ni jökrä kräke kä mrä angwane, Ngöbökwe mun nünanka juta Corazínte amne juta Betsaidate mikadi ja tare nike bäri kri nitre nünanka juta Tirote amne Sidónte ye kräke.

²³ ¿Amne mun nünanka juta Capernaúmte, mun ye abko Ngöbökwe mikadi bäri ütiäte, munta nütüre ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe mun ye kitadikä kä ja tare nikakrä kánti, ñobtä ñan angwane sribi kri ñan tuabare namani bare mun ngätäite nete, ye kwrere rabadre bare juta Sodomate, akräke juta ye tädre mtare. ²⁴ Ye mden kisete, Ngöbökwe kukwe ükadite ni jökrä kräke kä mrä angwane, Ngöbökwe mun mikadi ja tare nike bäri nitre nünanka juta Sodoma ye kräke abko tita niere metre munye. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Jesu aibe ie Rün gare metre

(Lucas 10.21-22)

²⁵ Yebti Jesukwe blitaba Ngöböbe, käkwe nieba krörö:

Ti Rün, ma abko kä käin amne kä temen Dänkien. Tita ma käikitekä, ñobtä ñan angwane nitre bikaka töbtä krikri abko okwäte makwe kukwe metre makwe ye rükaninte, akwa ni bobre bobre töi ñakare ñakare ruen ie abko ietre makwe mikani gare, ²⁶ ma tö namani ño, erere makwe nuenbare. Yebtä tita ma käikitekä, nieba Jesukwe Rün Ngöböye.

²⁷ Yebti nitre nämä Jesu kukwe nuen, ye ie Jesukwe nieba mda:

Ti Rün käkwe jändrän jökrä mikani gare tie. Niara aibe ie ti gare. Erere arato, ti Rün gare ñakare ni mda mdaye, akwa ti niara Odei ne aibe

ie niara gare amne ti tö rabare mikai gare nire nireye, ye erere ie rabadi gare. ²⁸ Mun mden mden dräre amne tribe doboko mun kötärä, mun ye abko jakwe jökrä tie amne tikwe mun mikadi jadüke. ²⁹ Amne kri oto mäkäta nbi dokwäbtä tä niken ngwena, ye kwrere ti bike sribi tikwe bien ngwiandre munye, ye abko munkwe ka ngäbti abti munkwe ja töitika tibe, ñobtä ñan angwane ti abko moto jäme amne tita bike tidrä ni mda md-abtä, yebtä munkwe ja töitika tibe amne munkwe jadükadi jäme, ³⁰ ñobtä ñan angwane ja töitika tibe ye abko kri oto doboko mäkäta nbi dokwäbtä abko tä niken ngwena, ye kwrere tita tribe mike mun kötärä ngwiandre munye, ye abko juto amne nuäre ngwiandre. Abko kore se, nieba Jesukwe.

12

*Jesu abko bäri ütiäte köbö jadükakrä yehti ta
(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)*

¹ Abti bati Jesu rikaba dikekä nura ngätäite köbö jadükakrä näire mda angwane, nun ja töitikaka ben, ie mrö rababa krübäte. Abtä nun rikaba trigo ngwä ötö ji ngrabare amne nun rikaba kwete.

² Angwane nitre bariseo nämä näin siba nunbe käkwe nun tuaba amne nieba kwetre Jesuye:

Jändrän ñan nuendre jire chi köbö jadükakrä näire nieta abko nitre ja töitikaka mabe nibi nuene tuen sete, nieba kwetre ie.

³⁻⁴ Abtä Jesukwe nieba mda ietre:

Bati David btä rükä kwekwe ie mrö namani krübäte angwane, kukwe nuenbare krörö kwetre: Ju nuäre ngwiandre kánti ban deme nämane mikani Ngöbö ngwärecri, ye kánti David nikani

gwä, ban diani kwe, bti kwetani kwe rü muko kwekwe ben. Ban ye abko, David btä nitre nämane ben käkwe ñan kwetadre jire chi, ñobtä ñan angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre aibe käkwe kwetadre niebare Ngöbökwé, akwa niaratre käkwe kwetani, akwa namani ngite ñakare. Kukwe yebtä mun tärä ñäke Ngöbö Kukweibtä ruen tie. ⁵ Erere arato, ju blitakrä Ngöböbe kánti nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre tä sribire köbö jadükakrä näire, akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye kätä mike ngite ñakare arato, yebtä abko mun tärä ñäke arato ruen tie. ⁶ Ye abko, ju blitakrä Ngöböbe abko ütiäte kri, akwa nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre ñakare ngite, akwa nita iti nete abko bäri ütiäte ju blitakrä Ngöböbe ye kräke abko ti tö nibi niei munye. ⁷ Ngöbö Kukwei kätä niere krörö ne abko ngämi nüke gare munye. Ngöbökwé niebare:

Munkwe ni mda mda ngwiandre ruentari tare jae, ye abko ie ti tö bäri.

Akwa mun tädre jändrän bien jirekäbe kukwadre tie, ye abko ie ti ñan tö bäri, *Oseas 6.6* niebare Ngöbökwé. Kukwe ye ngämi nüke gare metre munye ruen tie, ñobtä ñan angwane rabadre gare metre munye, akräke ni ja mike ngite ñakare ye munkwe ñan kitadre ngise ngwarbe, munta nitre ja töitikaka tibe kite ngise ye kwrere. ⁸ Akwa köbö jadükakrä näire yebti ta ti Ni Kä Nebtä Ngobo abko bäri ütiäte, aiseté nitre ja töitikaka tibe rabadre dre dre nuene köbö jadükakrä näire abko ti di tärä niere ietre. Abko kore se, nieba Jesukwe nitre bariseoye.

Jesukwe ni mikaninta quinta köbö jadükakrä näire

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹ Yebti Jesukwe kä mikakaba kä ye kánti, bti rikaba sinagoga mdate. ¹⁰ Sinagoga ye kánti Jesu rababa angwane, ni iti küde ngrötani kwärä nāma yete angwane, nitre bariseo tö rababa Jesu kitai ngise, kākwe nieba ie:

¿Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye tä kä bien nie ni bren miketa quinta köbö jadükakrä näire ya? nieba kwetre Jesuye.

¹¹ Angwane Jesukwe nieba mda ietre:

¿Mun mden kwe obeja tädre krati abko köbö jadükakrä näire betadrekä nguse munkän, ye mun ñan janandre dentari jakrä ya? Jänri, mun janandre dentari jakrä. ¹² Ni bäri ütiäte obejakrä, ye mdenbtä abko ni rabadre ni bren miketa quinta köbö jadükakrä näire abko Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye kätä köböi bien nie, nieba Jesukwe nitre bariseoye.

¹³ Ye btäräbe Jesukwe nieba ni kise ngrötani yeye:

Küde ngököte, nieba kwe ie.

Ye btäräbe ni ye kākwe küde ngökateba angwane, kise rababata kuin jökrä ie, kise kuin kwäräkri ye kwrere kise rababata. ¹⁴ Yebtä abko nitre bariseo rikaba ju bäre mda amne Jesu kāmikadre ño kwetre abko rikaba kädriere kena jabe kwärikwäri.

Jesu dianinkä Ngöbökwe

¹⁵ Nitre bariseo rababa kukwe miketbe kore Jesu rüere, ye gaba Jesukwe angwane, kä mikakaba kwe yete, akwa rikaba angwane, ni rikaba kwati ben. Ye ngwane abko ni bren bren erere

Jesu rababa miketa quinta jökrä. ¹⁶ Akwa Jesu käkwe ñan ja kädriemna ni mda mda ngwärekre ni-tre mikaninta quinta kwe yeye. ¹⁷ Kukwe niebare krörö Ngöbökre niara kukwei niekä Isaías köböire rabadre bare, abkokäre kukwe rakakaba kore:

¹⁸ Monso tikwe abko tä nete ne tuen.

Tikwe niara ne dianinkä jenena jakrä.

Niara tare kri tikwe amne käi nuäre kri tibtä.

Niara nebtä tikwe ja Üai mikadi nüne amne ni-tre ñakare israelitare, kräke Ngöböta kukwe miketbe kuin abko mikadi gare kwe ietre.

¹⁹ Erere arato, niarakwe ñan ñäkädi ja dokwäre amne kukwe ñan jaradre ji ngrabare ngrente ja dokwäre.

²⁰ Nitre bobre bobre tä mikä kroko trekani kwrere, ye abko niarakwe ñan juandi ngwarbe.

Erere arato, ñotra jutra mikata krire amne ngübü aibe tä nebe neen Krä chi käne, ye kwrere nitre tödekaka krire niarabti tä, ye abko niarakwe ñan di gadrekäta jire chi abti Ngöbö jatadi kukwe ükete metre nikrä ni rüebe.

²¹ Amne nitre ñakare israelitare abko käkwe tödekadi niarabti, *Isaías 42.1-4*
abko niebare kore Isaíakwe abko erere rababa bare Jesubtä.

Beelzebú nämane Jesubtä nie namani rüere

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

²² Yebti ni iti ie kä tuen ñakare amne kukwe ñakare arato abko btä üai käme nämane nüne abko järükaba Jesu kánti angwane, Jesukwe mikabata quinta, aisete kä rababa tuenta ie, rababa blite

kuin amne üai käme juantariba mento btä Jesukwe arato. ²³ Yebtä abko nitre näma Jesube yete abko ñan töi rababa krütare jökrä Jesubtä, kä rababa niere:

¿David mräkäkri Ngöbökwé ni diandrekä iti abko rükadre niebare, ni ye abko Jesu noko ara ya ño amarebti se? rababa niere.

²⁴ Akwa kukwe ye jarabare nitre bariseoye angwane, rababa niere krörö Jesu rüere:

Üai käme dänkien kädianta Beelzebú, ye aibe käkwe ja di biani ni nokoye abko diebti tä üai kämekäme juentari mento se, rababa niere Jesu rüere.

²⁵ Nitre bariseo rababa töbike blo kore Jesu rüere, ye Jesukwe gaba btätre, abtä nieba kwe mda ietre:

Kä mdente erere kánti nitre nünanka yete käkwe ja ñäkädrebtí ketebu rükäre jabe kwärikwäri, ye ngwane nitre ye tä kä juen ngwarbe au jakän. Erere arato, juta amne ni ja mräkäre nünanka ketetibe käkwe ja ñäkädrebtí ketebu rükäre ja rüere kwärikwäri, ye ngwane nitre ye ñan rabadre nüne jire chi mda ketetibe, aisete juta amne ju juandre ngwarbe au jakän kwetre. ²⁶ Ye kwrere arato, Satana ara käkwe ja juandretari mento angwane, Satana ara jire tätre rüre ja rüere ñan ñan. Satana käkwe ja ñäkädrebtí ketebu ja rüere kwärikwäri au, ye ngwane Satana di tädre kri janknu ya niere tie munkwe. ²⁷ Üai käme dänkien kädianta Beelzebú, diebti tita üai käme juentari mento munta niere tibtä, aisete nitre reketaka munkri ye abko ie nireta ja di bien üai käme juantarikrä mento abko ti tö nibi ngwaintari munye. Niaratre tä üai käme juentari arato, aisete munta ñäke blo tibtä abko

bä mikata niaratrebtä, aiseite mun kitadre ngise kwetre ruen tie. ²⁸ Akwa tita üai käme juentari mento Ngöbö Üai Deme diebti era metre, ye ngwane Ngöbö nukanina gobrane mun ngätäite abko bä mikata tikwe.

²⁹ Kukwe nebtä abko ti bike kukwe bä mike krörö: Satana abko ni dite kwrere. Ni dite tä ju jen kwe ngibiare ni gokä ngäniene angwane, ni dite nünanka gwi ñan mäkärete angwane, ni gokä ñan raba jire iti, kä rabadre jändrän kwe denkä kän. Akwa mäkärete angwane, ni gokä rabadre jändrän kwe denkä jire jökrä kän. Ye kwrere ni ye btä üai käme tä abko ju Satanakwe kwrere. Ti bäri dite Satanakrä aiseite, ti raba üai käme juentari mento nibtä Satanakän, ni gokäta jändrän denkä ni dite kän ye kwrere.

³⁰ Ye abko nire nire ñan tä nekete tibe, ni ye abko tä rüere ti rüere amne, nire nire ñan tä sribire gwaire tibe abko tä sribi tikwe metekä jirekäbe tikän. ³¹ Ne aiseite ti bike niere krörö munye: Ni kä nebtä käkwe ja mikadre ngite ño erere Ngöbö rüere amne ñäkädre taretare kwe Ngöbö rüere, akwa ye Ngöbökwé diandrekä mento btätre; akwa ñäkädre käme taretare kwe Ngöbö Üai Deme ara jire rüere ne ngwane, Ngöbökwé ñan diandrekä jire chi mento btä. ³² Erere arato, ti Ni Kä Nebtä Ngobo, rüere nire nire käkwe ñäkädre taretare, akwa ye abko Ngöbökwé diandikä mento btä; akwa nire nire käkwe ñäkädre käme taretare Ngöbö Üai Deme ara jire rüere ne ngwane, Ngöbökwé ñan kukwe ye diandrekä jire chi mento btä, aiseite rabadi ngite kärekäre Ngöböye kä ne ngwane amne kärekäre

rabadi ngite janknu Ngöböye abko ti tö nibi niei munye, nieba Jesukwe.

Jesukwe kukwe bä mikani kri ngwä kuin amne kri ngwä käme btä
(Lucas 6.43-45)

³³ Yebti Jesukwe niaratre kukwei bä mikani kri ngwä kwrere, käkwe nieba mda ietre: Kri kuin aibe ngwäta nebe kuin amne kri käme aibe ngwäta nebe käme arato, aisete kri ngwä ño ño yebtä abko kri mden kuin amne mden käme abko tä nūke gare nie. ³⁴ Mun abko tbi krübäte kwrere jire, aisete mun moto amne mun töi kämekäme, ye abko munkwe kukwe kuin niedre ño se. Ni moto ño amne ni töi ño, ye kwrere nita blite. ³⁵ Ne aisete ni moto kuin ne ngwane, nita blite kuin ni mda mda die mikakrä, akwa ni moto käme ne ngwane nita blite ngwarbe diän diän jirekäbe, ye abko ñan tä ni mda mda die mike, ñobtä ñan angwane niara abko töi käme, yebe tä nūne. ³⁶ Akwa ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Kä mrä angwane, Ngöbö jatadi kukwe ükete ni jökrä kräke angwane, ñobtä munkwe kukwe diän diän niebare ngwarbe ye abko mikadi gare jökrä Ngöbö ngwäkri. ³⁷ Ne aisete mun kukwei jen munkwe ye ara jire köböire mun ngite ñakare, niedi Ngöbökwē munye o, mun ngite, niedi kwe munye arato. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre bariseoye.

Sribi kri ñan tuabare käräbare Jesuyē
(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸ Yebtä abko nitre bariseo amne Kukwe Biani Ngöbökwē Moiséye dirikatre käkwe nieba mda Jesuyē:

Dirikä, Ngöbökwe ma juani bkänä ya, ñakare ya abko nun tö nibi gai metre, aisete sribi kri ñan tuabare nuene jötrö nun okwäbti tuadre nunye nete, nieba kwetre Jesuye.

³⁹ Abtä Jesukwe nieba mda ietre:

Mun nünanka kä ne ngwane abko moto kämekäme amne munta Ngöbö tarere munta niere, akwa käre munta niara tuemetre, abtä tikwe sribi kri ñan tuabare aibe nuendre mun okwäbti, ie mun töta nebe, akwa sribi kri ñan tuabare ye tikwe ñan nuendre jire chi mun okwäbti, munta ribere ye kwrere. Akwa Ngöbö nämane Jonábe, käkwe sribi kri ñan tuabare nuenbare Jonákrä, ye kwrere aibe Ngöbökwe bä mikadi mun Kräke. ⁴⁰ Jonás käkwe nünabare köbömä dibire rare gwa kri teri, ye kwrere arato ti, Ni Kä Nebtä Ngobo ne rabadi köbömä dibire rare dobote nguse. ⁴¹ Ngöbökwe kukwe ükadite ni jökrä Kräke kä mrä angwane, nitre nünanka kira juta Nínivete abko käkwe mun nünanka mtare ye kitadi ngise, ñobtä ñan angwane Jonás nikani Ngöbö kukwei niere nitre Níniveboye angwane, niaratre käkwe Ngöbö kukwei mikani täte amne kukwe kämekäme kitani jökrä temen kwetre Jonás kukwei köböire. Akwa tita nete mtare abko bäri ütiäte kri Jonákrä amne mun ñan tö ti kukwei mikai era jae, aisete rakadikä kore munbtä. ⁴² Erere arato, Ngöbökwe kukwe ükadite ni jökrä Kräke kä mrä angwane, jreina nünanka mobe mötarikri* nükani kira basare jrei Salomónyey ye käkwe mun kitadi ngise arato, ñobtä

* **12:42** Jreina nünanka mobe mötarikri. Jreina ne abko nämane gobrane kä kädian nämane Saba kánti. Kukweta tikani btä 1 Reyes 10.1-13 yebtä.

ñan angwane Salomón nāmane kukwe töbtä töbtä niere, ye jreina mobe jatani kukwe nuen jakrä, akwa tita nete abko bäri ütiäte kri Salomónkrä abko mun ñan tö ti kukwei nuai, aisete rakadikä kore munbtä, nieba Jesukwe.

*Üai käme tä niken mento, bti tä nüketa nibtä
(Lucas 11.24-26)*

⁴³ Yebti Jesukwe nieba:

Mdakäre abko, ni iti btä üai käme tädre nüne, abti üai käme ye juandretari mento btä, üai käme rikadre ngwarbe kwäräkwärä kä kēnene jadükakrä jae kä kaibete, akwa kä ñan kwandre jire chi ie jadükakrä. ⁴⁴ Abtä rabadre töbike krörö: Ni nāmane ju kwrere tikwe abko te ti nāmane nüne, ye kanti ti bike nikenta, üai käme rabadre nütüre. Ye erere bkänä, üai käme ye rikadreta ni ye kanti, rabadreta yete angwane kä sökaninkä merebe gwita temen amne kä ükaninte kuin gwita, akwa kä tökare, ni ñakare nüne gwi, kwrere jire ni ye kwandre üai käme. ⁴⁵ Angwane jötrö ngwarbe üai käme ye rikadre betekä, kākwe üai bäri kämekāme niarakrä kändandre krä kükü mda ja mukore, bti rikadre nünenta jökrä ni yebtä. Üai käme ye rabadrera nünenta kore ni yebtä angwane, ni ye rabadre ja tare nike bäri krübāte mda üai käme kisete, ye kwrere rakadikä mun nünanka kä ne ngwane yebtä. Abko kore se, nieba Jesukwe.

*Nire abko Jesu mräkä era metre
(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)*

⁴⁶ Jesu nāma blite kore angwane, niara meye btä etbakantre rükaba jiebtä abko tö rababa blitai ben,

akwa niara meye btä etbakantre rababa ju bäre,
⁴⁷ aisete ni iti käkwe nieba Jesuye:

Ma meye amne ma etbakantre tä ju bäre nokote
 abko tö nibi blitai mabe, nieba kwe ie.

⁴⁸ Abtä Jesukwe nieba mda ni yeye:

¿Nire abko ütiäte tikrä ti meye kwrere amne nire
 abko ütiäte tikrä ti etbakantre kwrere amarebti
 ye? nieba kwe.

⁴⁹ Bti nitre ja töitikaka ben nämä yete, yebtä kise
 kitaba kwe, käkwe nieba mda:

Nire nire ütiäte ti meye tikwe kwrere amne ti
 etbakantre kwrere era metre abko erere tä nete
 ne, ⁵⁰ ñobtä ñan angwane ti Rün kä käinbti ye nire
 nire kätä kukwei mike täte, ni ye abko ti etba
 tikwe, ti ngwai tikwe amne ti meye tikwe. Abko
 kore se, nieba Jesukwe.

13

*Dobo ketabkä, btä Jesukwe kukwe bä mikani
 (Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)*

¹ Abti Jesu rikaba ju bäre angwane, rikaba
 Ñö Okwä Kri Galilea, kanti rababa tākänintbe ñö
 okwä köräbti. ² Ye ngwane abko, ni kwati käkwe
 ja ükkröba niara kukwei nuakäre. Abtä Jesu
 rankwaba rute, rababa tākänintbe amne, nitre
 käkwe ja ükkröba kwati btä ye abko rababa jökrä
 ñö köräbäre jateta temen. ³ Angwane Jesukwe
 kukwe keta kabre bä mikaba dirikäre ietre, käkwe
 nieba krörö:

Bati ni nikani iti nura metekä. ⁴ Nura metaninkä
 kwe angwane nura ruäre nikani mate ji ngrabare
 temen, ye abko nukwä jatani, käkwe kwetani jökrä
 kän. ⁵ Nura ruäre abko nikani mate jäkwatabti

temen, ye kánti abko dobo ñakare bökän, aisete nura ye nükani mure jötrö, akwa dobo ñakare mente nguse, ⁶ bti ñänä jatani ngire, käkwe nura mu ye kukwani jökrä amne ngätri ñakare arato, aisete ngrötaninkä jökrä. ⁷ Nura ruäre abko nikani mate kökrä tukwätetukwäte ngätäite, ye abko nükani mure arato, akwa kökrä ye abko rirabare bäri jötrö nura mu yehti ta, käkwe kämikani. ⁸ Akwa nura ruäre abko nikani mate dobo kuinte, ye abko nükani mure amne, rirabare tuärebe amne ngwä namani kabrekabre btä. Datire datire ngwä namani gre ketarike, ruäre abko ngwä namani gre ketamä amne ruäre abko ngwä namani gre bti krä jätä btä. Ne abko nakaninkä kore. ⁹ Nire nire kätä ti kukwei nuen, ye abko olo tärä ne ngwane, ti kukwei ne ketate ja olote kwe, kukwei ne rükadre gare kuin munye abkokäre, nieba Jesukwe ni kwati yeye.

*Ñobtä Jesukwe kukwe bä mikani
(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)*

¹⁰ Angwane nun ja töitikaka Jesube käkwe krötäba ja ken ben, käkwe nieba krörö ie:

Ñobtä mata kukwe bä mike bti mata dirire nitre kwati seye, nunkwe nieba Jesuye.

¹¹ Abtä Jesukwe nieba mda nunye:

Ngöbö rükadre gobrane ño nibti abko tä tiebe, akwa Ngöböta mike gare munye, akwa nitre se abko ie Ngöböta mike gare ñakare, aisete tita dirire kore. ¹² Mdakäre abko, nire nire ie Ngöbö Kukwei nuke gare, ye abko ie Ngöbökwé ja kukwei biandi bäri mda amne Ngöbö Kukwei rabadi gare bäri kabre mda ie; akwa nire nire ie Ngöbö Kukwei

gare ñakare, ye abko ie Ngöbö Kukwei gare kiakia abko Ngöbökwé diandikä jökrä kån. ¹³ Ye mden kisete, tita kukwe bä mike btä tita dirire nitre kwati seye, ñobtä ñan angwane

nitre se ie kä tuen kuin kwrere, akwa tita sribi nuene okwäbti abko tuen ñakare ietre.

Erere arato, ni kukwei ruen kuin ietre kwrere, akwa tita blite abko ñan tä nebe nuke gare ietre.

¹⁴ Kukweta nakenkä kore nitre sebtä mtare angwane, kukwe niebare ni Ngöbö kukwei niekä Isaiakwe abko tä neme bare abko krörö:

Munkwe ti kukwei nuadi blite bäri, akwa tita dre niere ñan rükadi gare munye.

Erere arato, tita sribi nuene mun okwäbti, ye abko munkwe tuadi bäri, akwa drekäre tita sribi ye nuene abko ñan jatadre munye, ¹⁵ ñobtä ñan angwane nitre noko käkwe ja dokwä mikanina ribi ti kukwei kräke, aisete ñan tö namani sribi tikwe tuai.

Erere arato, ñan tö namani ti kukwei nuai, käkwe ja olo gu dikani ti kukwei ngäniene amne, ñan tö namani sribi tikwe tuai, abkokäre ja okwä jue mikani kwetre.

Mdakäre abko, ti kukwei ñan rükadre gare ietre amne tikwe ñan diandretari, abkokäre nuenbare kore kwetre, *Isaiás 6.9-10*

niebare Isaiakwe. ¹⁶ Akwa mun abko btä kä rabadre nuäre, ñobtä ñan angwane mun abko okwä tarä sribi tikwe tuakäre amne mun olo tarä ti kukwei nuakäre, ye abko käi rabadre nuäre munbtä. ¹⁷ Ne aisete ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Sribi tikwe tuata ja okwä jenbti munkwe amne ti kukwei nuata ja olo jenbti

munkwe, ye abko nitre Ngöbö kukwei niekä kwati nünanka kira amne nitre nünanka metre Ngöbö ngwärekrei kwati abko tö namani tuai amne tö namani kukwei nuai, akwa erere tuani ñakare kwetre amne kukwe nuani ñakare kwetre kira, nieba Jesukwe nunye.

*Dobo ketabkä tä dre niere abko nere
(Marcos 4.13-20; Lucas 8.9-15)*

¹⁸ Jesukwe nieba mda:

Mdakäre abko, ni nura metakaka, btä tikwe kukwe bä miri ye abko tä dre niere metre abko kukwe nuen munkwe. ¹⁹ Ngöbö kite gobrane ni ngätäite, ye abko nire nire käta kukwe nuen, akwa ñan tä nüke gare ie, ni ye abko nura nikani mate ji ngrabare ye kwrere, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei tä nebe nura kwrere btä, akwa diablu tä kite, käta Ngöbö Kukwei ye denkä jökrä töite, mden nini tikwe ye. ²⁰ Amne ni ruäre abko käta Ngöbö Kukwei nuen, ye btäräbe käta nebe nuäre btä kare ngäbti, ni ye abko nura nikani mate jäkwatabti ye kwrere, ²¹ ñobtä ñan angwane nura nikani mate jäkwatabti abko ngätri ñan nämane bökän, ye kwrere jire ni ruäre tä Ngöbö Kukwei kaen ngäbti, bti bä jötrö tä näin Ngöböbe, akwa tädre niken ja tare nike tödekabtä Ngöböbti, ye btäräbe tä Ngöbö Kukwei kiteta temen, bti tä nikenta ja jiebti. ²² Amne ni ruäre abko tä Ngöbö Kukwei nuen, akwa tä nakwen bäri jändrän kä nebtä jiebti, erere tä ja töi mike bäri sribi kä nebtä jiebti amne tä ngwian tarere bäri, ye abko käta ngökö. Ne aisete ni ye abko nura nikani mate kökrä tukwätetukwäte ngätäite amne ngatani, ye tä nakenkä ni yebtä, aisete nura ngatani ngwä

namani ñakare, ye kwrere jire ni ye tä sribi nuene ñakare Ngöbökrä. ²³ Akwa ni ruäre tä Ngöbö Kukwei nuen amne tä nüke gare ie, käta niken sribi kuinkuin nuene bätäkä ngwarbe Ngöbökrä, ye abko nura nikani mate dobo kuinte abko rirabare kuin amne ngwä kuinkuin namani gre ketarike, ruäre gre ketamä, ruäre abko gre bti krä jätä, kwrere jire ni ye tä sribi nuene Ngöbökrä abko kukwe kore bä miri tikwe ye, nieba Jesukwe nunye.

Jesukwe kukwe bä mikani trigo amne nura kämenbtä

²⁴ Yebti ni jen Ngöbökwé rabadre nüne ni kämekäme ngätäite abti kä mrä angwane Ngöbökwé mikadi nüne jenena jabe, ye bä mikakäre Jesukwe nieba krörö ni kwati yeye:

Ngöböta kite gobrane nibti ye rüere abko kukweta niken nakenkä, ne kwrere ti bike niere munye: Bati ni iti käkwe trigo nurai kuin metaninkä tirete jakrä, ²⁵ akwa ni jökrä nikani kibien angwane, kä bkänkä ye rüe jatani tiebe käkwe nura käme nökanı trigo nurai kuin ye ngätäite, bti nikaninta. ²⁶ Yebti trigo rirabare, namani ngwäre angwane, nura käme ye ngwä namani arato abko sribikätre käkwe gani. ²⁷ Angwane sribikätre ye nikani kä bkänkä kánti, käkwe niebare ie: Nun dänkien, makwe trigo nurai kuin metaninkä tirete jakrä, ¿se ño kánti abko nura käme se namanina tirete mae arato se? niebare kwetre. ²⁸ Abtä kä bkänkä käkwe niebare ietre: Ti rüe nükanı iti nura käme metekä tiebe tirete tie kwrere ye, niebare kwe. Angwane sribikätre ye käkwe niebare mda ie: ¿Nun rikadre

nura kämekäme se erere jäkekä jökrä, ie ma tö nibi ya? niebare kwetre. ²⁹ Akwa kä bkänkä käkwe niebare mda ietre: Ñakare. Mun ñan rika jäkekä, ñobtä ñan angwane mun rikadre nura mu kämekäme ye jäkekä mtare angwane, trigo mu kuin ye räkädrekä ben gwaire siba. ³⁰ Ne aisete tuadremetre niren ketetibe abko trigo öta näire angwane, tikwe trigo ötaka juandi ye abko käkwe nura kämekäme ye erere ükadikrö käne jenena mento, bti mäkädite jökrä kwetre, käkwe kukwadi ñukwäte amne trigo ngwä kuinkuin ye erere abko ötadi kwetre, bti ju nura ngwä ükakra tikwe, ye kanti kitadi gwi kwetre tikrä, niebare kä bkänkäkwe abko nakaninkä kore se, nieba Jesukwe.

*Jesukwe kukwe bä mikani mostasa nuraibtä
amne lebadurabtä
(Marcos 4.30-34; Lucas 13.18-21)*

³¹ Yebti Jesukwe kukwe mdara jire bä mikaba, käkwe nieba:

Ngöböta kite gobrane nibti ye abko mostasa nurai chi kwrere. Ni iti käkwe mostasa nurai nökanı tirete jakrä. ³² Nura jökrä munkwe, ngätäite mostasa nurai ye abko bäri kiakia, akwa nökadre tirete angwane, rabadre bäri kri nura jökrä bti ta angwane, nukwä jatadre nüne mostasa krie ye küde ngrabare, ye kwrere jire käne Ngöböta kite gobrane ni braibe bti, akwa mrä angwane Ngöbö rabadi gobrane ni kwatibti abko bä mikata nura chi yebtä, nieba Jesukwe.

³³ Erere arato, Jesukwe kukwe mdara jire bä mikaba, Ngöböta gobrane ni braibe bti käne, akwa

mrä rabadi gobrane ni kwatibti ye bä mikakäre, käkwe nieba krörö:

Ngöböta kite gobrane nibti, ye abko rabadi niren lebadurata niren ye kwrere abko krörö: Meri iti käkwe lebadura kitani chi arina kabre te, bti mritani kwe abti lebadura nikani arina kabre ye ñäre jökrä, nieba Jesukwe.

³⁴ Jesukwe kukwe bä mikaba jökrä kore, btä blitaba kwe ni kwatibe amne niara nämane dirire angwane, käre kukwe bä mikaba kwe, aibehti diriba kwe. ³⁵ Jesukwe diriba kore, yebtä abko ni Ngöbö kukwei niekä kira käkwe kukwe niebare abko erere rababa bare abko krörö:

Tikwe kukwe bä mikadi, bti tikwe blitadi amne, Ngöbökwé kä dätebare kena, abti kä nüke mtare kukwe ruäre nämane kaibe tiebe Ngöbökwé abko tikwe niedi, *Salmos 78.2* abko ni Ngöbö kukwei niekä käkwe niebare kore Jesubtä, ye erere rababa bare.

Kukwe nura kuin amne nura käme ye tä dre niere abko Jesukwe niebare

³⁶ Yebti Jesukwe nitre kwati ye mikateba yete, bti rikabata nebeta gwi. Angwane nun ja töitikaka ben käkwe krötaba ken, käkwe nieba ie:

Nura mu kämekäme namani tirete makwe nini, ye abko tä dre niere metre abko makwe niedreta nunye abko nun tö nibi ribei mae, nunkwe nieba Jesuye.

³⁷ Angwane Jesukwe nieba mda nunye:

Ti, Ni Kä Nebtä Ngobo ne abko nura kuin metakaka ³⁸ amne kä temen ne abko tire kwrere. Nire nire bti Ngöböta gobrane ye abko trigo nurai mu kwrere amne nire nire tä nekete diablukri ye

abko nura kämekäme mu ye kwrere. ³⁹ Amne ti rüe nura kämekäme metakaka ye abko diablu ara jire amne, kä nura öta näire ye abko kä mrä kä ne näin ta abko bä mikata amne nitre nura ngwä ötaka ötaka abko angeletre Ngöbökwé. ⁴⁰ Amne nura kämekäme ötata, bti kitata ñukwäte kukwadre, ye kwrere rakadikä kä mrä angwane, ⁴¹ aiseté kä mrä angwane ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne käkwe angeletre tikwe juandi angwane, nitre bti Ngöböta gobrane, ye ngätäite nire nire köböite ni mda mda tä ja mike ngite Ngöbö rüere amne nire nire kukwe nuenkä kämekäme Ngöbö rüere abko angeletre ye käkwe ükadikrö jökrä, ⁴² bti ñukwä jutra ngire krübäte te nitre ye kitadi jökrä kwetre. Ye kanti abko ni jökrä rabadi ja müaire krikri be amne tu ngöbe rabadi cherere jabtä ja tare nika kiseté. ⁴³ Angwane nitre nünanka metre Ngöbö ngwäre kri abko btätre kä rabadi nuäre amne ñänä träta nebe dirare, ye kwrere jire kä rabadi btätre kä nuärete Rün Ngöbö kwe kanti. Nire nire kätä ti kukwei nuen käkwe kukwe ne ketate ja olote. Abko kore se, nieba Jesukwe nunye.

Jesukwe kukwe bä mikani ngwian kabrebtä amne perlabtä

⁴⁴ Yebti Jesukwe nieba krörö mda:

Kä gobrankrä Ngöbökwé abko ngwian kabre tädre rükaninte dobote nguse ye kwrere abko krörö: Ni iti nämane sribire ye kanti ngwian kabre ütiäte kri ye kwani ie angwane, niara käkwe ngwian ye ükaninta känime kä ye kanti. Abti nikani, käkwe jändrän kwe erere rürümoinbare jökrä, bti

nikani kākwe kā ye kōkani jakrä, niara rabadre ngwian kabre ye bkāne abkokāre. ⁴⁵ Mdakāre abko, ni bti Ngōböta gobrane, ngätäite kukweta nakenkä krörö arato: Ni iti jāndrän ütiāte ütiāte rürümoinkä rikai perla kuin* känene kōkadre jae. ⁴⁶ Erere bkänä, perla kuin ütiāte kri kwani ie angwane, nikani kākwe jāndrän kwe erere rürümoinbare jōkrä, bti nikani kākwe perla ye kōkani jakrä.

Jesukwe kukwe bä mikani kradebtä

⁴⁷ Erere arato, krade kitata ñöte angwane gwa bätäkä ngwarbe tä niken te, ye kwrere ti bike Ngōbö gobrain bä mike abko krörö: ⁴⁸ Nitre gwa gaka tä krade kite ñöte gwaye. Yebti gwa tärä niken kabre kradete angwane, tädre jāke jate ñö köräbti. Tärä nebe ngwena ñö köräbti angwane, tätre niken ükekrö. Gwa kuinkuin erere tätre ükekrö kutiate jakrä amne gwa kāmekāme abko erere tätre kitekä. ⁴⁹ Ye kwrere kukwe rakadikä kä mrä angwane. Angeletre jatadi, kākwe nitre moto kāmekāme Ngōbö rüere diandikä jenena nitre nünanka metre Ngōbö ngwäreki ye bäre mento, ⁵⁰ bti nitre moto kāmekāme Ngōbö rüere ye angeletre kākwe kitadi ñukwä jutrate. Ye kanti niaratre rabadi ja müaire krikri be amne tu ngö rabadi cherere jabtä ñukwä jutrate ja tare nika kisete. ⁵¹ Yebti Jesukwe nieba mda:

¿Tikwe kukwe nini, ye nü gare jōkrä munye ya? nieba kwe nunye.

Jänri, nunkwe nieba käre.

⁵² Angwane Jesukwe nieba krörö mda nunye:

* **13:45** perla. Jāndrän kādianta perla ye abko jä kwrere amne bäri ütiāte kri.

Ngöböta gobrane ño nibti, yebtä Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre mden mden tätre ja töitike, ye ngwane ni ju bkänkä ye kwrere jire tätre nebe, ñobtä ñan angwane jändrän ño ño tä ükani kwetre gwi, ye ngätäite jändrän mden abko mräre amne mden abko kira diankata kwetre abko tä mike gare ietre, ye kwrere nitre dirikä käta kukwe mräre amne kukwe nakaninkä kira dirire, nieba Jesukwe nunye.

*Jesu mikani ütiäte ñakare ja käite Nazarete
(Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30)*

⁵³ Jesukwe kukwe bä mikaba jökrä kore, bti blitaba ünän jökrä kwe, bti kä mikakaba kwe kä ye kanti amne rikabata ja käite. ⁵⁴ Rikaba nebeta ja käite Nazaret angwane, rikaba dirire sinagogate angwane, ni jökrä ñan töi rababa nebe krütare niara kukwei nuare, kä rababa niere jae kwärikwäri:

¿Ni noko käkwe ja töitikani mdente amarebti kukwe gare krübäte dikaro ie se? ¿Erere arato, sribi kri ñan tuabare se abko tä nuene ño amarebti tärä nebe bare ie se? ⁵⁵ José sribikä kri kukwänbtä abko ngobo kwrere nibi tuen nunye. Erere arato, niara meye abko María amne etbakantre abko Santiago, José, Simón amne Judas ñan ñan. ⁵⁶ Mdakäre abko, ¿niara se ngwai tätre nüne jökrä ni ngätäite nete ruen tie ya amarebti mtare di kri dikaro se abko kwani mdenkri ie se? nitre nünanka Jesu käite ye rababa niere Jesubtä.

⁵⁷ Amne Jesu kukwei namani tare btätre. Abtä Jesukwe nieba krörö ietre:

Ni Ngöbö kukwei niekä mikata ütiäte kä mda mdabti, akwa ja käite btä mräkä juete abko mikata

ütiäte ñakare nieta. Ye kwrere, mun ñan tä ti mike ütiäte jae. Abko kore se, nieba Jesukwe ietre.

⁵⁸ Angwane nitre nünanka kä ye kánti ñan rababa tödeke Jesubti. Abtä sribi kri ñan tuabare abko Jesukwe nuenba ñakare kabre kä ye kánti.

14

Juan Bautista müre ketani
(*Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9*)

¹ Kä ye ngwane abko, Herodes Antipas nämane gobrane kä Galileate angwane, Jesu namani sribi kri ñan tuabare nuene abko gani kwe. ² Angwane nitre sribikä Herodekrä, ie Herodekwe niebare krörö Jesubtä:

Juan Bautista tikwe kämikamna, ye ara jire Ngöbökwé mikaninta nire, aisete di tarä sribi kri ñan tuabare nuenkrä ye, niebare kwe sribikäye.

³⁻⁴ Herodes käkwe niebare kore, ñobtä ñan angwane niara etba Felipe nän muko kädian nämane Herodías abko diani kwe kän. Yebtä abko Juan Bautista käkwe niebare Herodeye: Ma etba nän muko se makwe ñan mikadre jire ja ken kän, Juan nämane niere. Ye dokwäre abko Juan Bautista kamna ngite Herodekwe, bti kitamna ngite kä teri kwe, ye nükaninta töre ie, käkwe ñäkäbare kore. ⁵ Herodes tö namani Juan müre ketai ñäkä dokwäre jae Herodíabtä, akwa ni kwati nämane Juan mike ütiäte jae ni Ngöbö kukwei niekä kwrere, aisete nitre ye abko jürä namani Herodebtä. Abtä Juan müre ketani ñakare kwe.

⁶ Akwa bati Herodes därebare ye köböi erere nükaninta angwane, Herodekwe bieta nuenbare jae kä ngwiankäre nuäre jabtä. Ye erere ni jökrä

nükani angwane, Herodías ngänkän bati nikani tärä mike kwäräkwärä se kwrere nitre nübaibare Herodekwe ye okwäbti. Herodías ngänkän namani tärä mike nuäre kwäräkwärä, ye abko käi namani nuäre krübäte Herodebtä, ⁷ käkwe ja kukwei biani krörö ie:

Ma tö dreye erere makwe kärä tie angwane, tikwe biandi mae, niebare kwe ie.

⁸ Angwane Herodías ye abko käkwe ngänkän ye töi diani, aiseite niebare krörö kwe Herodeye:

Makwe Juan Bautista dokwä mika blatote. Makwe bian tie nete, ie ti tö nibi, niebare kwe Herodeye.

⁹ Yebtä abko, Herodes moto namani ulire mda, akwa nitre nübaibare kwe ye okwäbti ja kukwei biani kwe, aiseite ñan tö namani ja kukwei kitaita temen, käkwe Juan dokwä biamna blatote Herodías ngänkänye. ¹⁰ Ye erere bkänä, Juan Bautista nämane ngite kä teri abko Herodekwe dokwä tikakamna, erere dokwä tikaninkä, ¹¹ bti Juan dokwä ye mikani blatote, jänikani, biani Herodías ngänkän bati yeye angwane, niara käkwe bianinbe meye Herodíaye mda.

¹² Yebti Juan nämane ngite, ye kánti nitre nänkä ben nikani nebe angwane, Juan ngwäkä jänikani kwetre, bti doboi mikani kwetre. Abti Juan müre ketanina abko nikani niere Jesuye mda.

Jesukwe ni mili krärike bukani

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-15)

¹³ Juan Bautista ara nükäninta nire abko Herodes namani nütüre Jesubtä, ye gaba Jesukwe angwane, kä mikakaba kwe kä ye kánti mda amne rankwaba rute, bti rikaba kä kaibete

Ñö Okwä Kri Galilea kwärä nakri. Angwane nun aibe rikaba Jesube, akwa Jesu rikaba ye nitre nünanka ja ken juta ngrabare yere käkwe gaba angwane, rikaba jökrä kä nõtäbti ta nebe Jesu ngäbti. ¹⁴ Yehti Jesu rikaba nebe ñö köräbti angwane nämä rute, rankwaba timon, ye btäräbe nitre rababara kwati yete ngibiare ngäbti, btä okwä rababa. Angwane rababa tuen bobre Jesuye amne nitre bren bren ngwian nämäne kwetre, ye Jesukwe mikabata quinta jökrä kräke. ¹⁵ Yehti kä jataba dere angwane, nun ja töitikaka Jesube käkwe krötäba ja ken ben, käkwe nieba ie:

Kä kitera dere amne nita kä kaibete nete. Ne kanti mrö ñakare, aisete nitre noko rikadre mrö kökö jae jutate, abkokäre juenta jirekäbe, nunkwe nieba.

¹⁶ Abtä Jesukwe nieba mda nunye:

Ñöbtä niaratre rikadreta, ie mun tö nibi. Niaratre buke munkwe, nieba kwe nunye.

¹⁷ Abtä nunkwe nieba mda ie:

Ban kunrikebe amne gwa krobu aibe tä nikwe, se abko ni kwati se bukadre ño te? nunkwe nieba Jesuye.

¹⁸ Angwane Jesukwe nieba mda nunye:

Ban kunrike amne gwa krobu ye ngwen tie nete, nieba kwe.

Ye erere nunkwe bianba ie. ¹⁹ Angwane nitre nämä kwati yete, ye Jesukwe juanba täke jökrä temen temen mikäbti, bti ban kunrike btä gwa krobu, ye Jesukwe dianba kisete, käkwe nikraba kä käinbti amne kuin nieba btä kwe Ngöböye, bti ötakäba oto kiakia kwe, bti bianba kwe nun ja

töitikaka benye angwane, nunkwe dräiba jökrä nitre kwati yehti. ²⁰ Nitre kwati ye käkwe mröba trinetrine jökrä, bti ni jökrä käkwe mröba ünän angwane, ban btä gwa oto rabateba abko nun ja töitikaka Jesube käkwe ükäröba kutia kwä jätäbti kubu jire. ²¹ Nitre kwati käkwe mröba yete abko ni brare brare aibe nämä mili krärike jire käkwe mröba amne, nitre merire merire btä ngäbäkre bati kiakia käkwe mröba arato, akwa ye tanba ñakare abko rakakaba kore se.

Jesukwe dikakabare ñöbti
(*Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21*)

²² Yehti nun ja töitikaka Jesube abko rikadre niara käne nebe Ñö Okwä Kri Galilea ye kwärä nakri, ie Jesu tö namani, aisete nun juamba rute kwe, akwa niara abko rababa nitre kwati ye juenta. ²³ Abti nitre kwati ye nikaninante jökrä angwane, Jesu nikani kaibe nebe ngitiobti blitakäre Ngöböbe. Yehti kä namanina iko angwane, Jesu nämäne kaibe ngitiobti blite Ngöböbe. ²⁴ Angwane ru te nun nämä näin ye abko rikabara mente ñöbti amne kä jate abko rababa mobe köre. Angwane ñö jataba romon, rababa ru kitekä nekwäre sekwäre, ñöbtä ñän angwane müre rababa mate nun ngäbti, ye abko rababa ñö kitekä kore, kä rababa ru ngrükete nunbe.

²⁵ Yehti kä jatabara ngwen ja ken dekä angwane, batibe Jesu rikaba dikekä ñöbti nun ngäbti. ²⁶ Jesu jataba dikekä ñöbti, yehtä nun ja töitikaka ben okwä rababa angwane, nun rekwetakaba krübäte amne nun rababa ngrente krikri be amne kä jürä rababa krübäte nunbtä käkwe nieba:

¡Ni bákäi kite ni ngäbti ye! nun rababa niere.

²⁷ Akwa Jesu abko kákwe nieba nunye:

Mun ñan rekwetaka ngwarbe. Tita näin, aisetu munkwe ñan ti jürä ngwian, nieba kwe nunye.

²⁸ Angwane Pedro kákwe nieba mda Jesuye:

Ti Dänkien, ma ara tä dikekä ñöbti bkänä ne ngwane, ti rikadre dikekä siba ñöbti nebe ma kánti abko niere tie, nieba kwe ie.

²⁹ Jakwe, nieba Jesukwe ie.

Ye erere bkänä, Pedro näma rute, rankwaba timon ñöte, rikaba dikekä ñöbti Jesu kukwäre.

³⁰ Akwa müre rababa mate dite Pedrobtä rababa tuen Pedroye, abtä rekwetakaba mda. Ye btäräbe jataba niken neen ñöte nguse, abtä ngrateba kri krörö kwe Jesuye:

¡Ti dentari ti Dänkien! nieba kwe Jesuye.

³¹ Ye btäräbe Jesukwe kaba küdebti, kákwe nieba mda ie:

¡Ye ñöbtä mata tödeke chi dikaro tibti ye! Ti di tärä täte ma mikakrä dikekä ñöbti abko makwe ñan miri era jae ye, nieba Jesukwe Pedroye.

³² Yebti Jesu rankwaba rute Pedrobe angwane, müre rabababe kwekbe jökrä.

³³ Angwane nun näma rute ye erere rababa jökrä ngukudokwäbti temen Jesu ngwäreki, kákwe nieba ie:

¡Ma abko Ngöbö Odei era metre bkänä! nunkwe nieba Jesuye.

*Jesu btä nitre ja töitikaka ben nükani juta Gene-
sarete
(Marcos 6.53-56)*

³⁴ Yebti nun rikaba nebe Ñö Okwä Kri Galilea ye kwärä nakri kä Genesarete. ³⁵ Angwane nitre nünanka yete, ie Jesu rükaba gare, aisete jötrö ngwarbe Jesu nükani abko mikaba gare kwetre jabtä kä ngrabare temen kä ye kánti. Angwane ni kwati rükaba mräkä bren bren ngwena Jesu kánti, Jesukwe mikadre quinta abkokäre. ³⁶ Angwane nitre bren bren ye abko Jesukwe tuadremetre dän körä aibe nuenbtä jabtä amne rabadreta quinta abko mräkä rababa ribere ie. Ye erere bkänä, nitre bren bren rababa dän körä aibe nuenbtä Jesubtä angwane, rababa nebata quinta batibe jökrä abko rakakaba kore.

15

Dre dre tä ni mike ngite Ngöbö ngwärekre niebare Jesukwe

(Marcos 7.1-23)

¹ Abti bati nitre bariseo btä Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre nämáne Jerusalén abko rükaba Jesu kánti, kákwe kukwe ngwiantariba krörö ie:

¿Nun mräkä kirakira kákwe kukwe ükaninte nuendre, ² se ñobtä abko nitre ja töitikaka mabe káta kite temen se? ¿Ni rabadre dbe Ngöbö ngwärekre, abkokäre ni ngämi mröre, känenkre köbötikadre abti mrödre abko tä ükaninte kore amarebti nitre ja töitikaka mabe abko ñan tä köbötike jire chi mrökrä se! nieba kwetre Jesuye.

³ Abtä Jesukwe nieba mda ietre:

Ti bike kukwe ngwentari kwati munye arato abko krörö: ¿Ñobtä kukwe biani Ngöbökwé nuendre nie abko munta kite jökrä temen, bti kukwe

ükaninte au jakrä munkwe abko mikata bäri ütiäte jae munkwe? Ye niere tie. ⁴Tita ngwentari, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe niebare krörö:

Mun rün btä mun meye mika ütiäte jae munkwe

Exodo 20.12; Deuteronomio 5.16

amne,

nire nire käkwe ñäkädre tare rün amne meye rüere,

ni ye abko kämikadre, *Exodo 21.17; Levítico*

20.9

niebare Ngöbökwe. ⁵Akwa mun abko tä niere krörö: Ni iti käkwe niedre rünye amne meyeye: Jändrän tikwetikwe se erere tikwe biani jökrä Ngöböye, aisete ti ñan raba mun die mike jire chi bti, niedre kwe, ye abko dbe, munta niere. ⁶Ne aisete nire nire käkwe nuendre kore, ni ye abko ñan rabadre rün amne meye die mike jire chi mda abko dbe Ngöbökrä munta niere, ye ngwane Ngöbökwe kukwe biani nuendre abko munta kite temen, kukwe ükaninte munkwe mikakäre ütiäte jae. ⁷Mun ngwarbe ja bä mike kuin nete! Munta ja bä mike kuin, ye mdenbtä abko ni Ngöbö kukwei niekä Isaías käkwe niebare krörö:

⁸Juta ne kätä ti mike ütiäte ja kada aibehti, aisete tä ti tarere ñakare era metre.

⁹Tätre ti käikitekä ngwarbe amne, kukwe ükaninte au jakrä kwetre, aibe tätre dirire ti Kukwei täte,

Isaías 29.13

niebare kore Isaíakwe munbtä, nieba Jesukwe ietre.

¹⁰Yehti Jesukwe ni jökrä käräba, käkwe nieba krörö ietre:

Ti bike kukwe niere, ne kukwei nuen munkwe angwane, munkwe mika nüke gare jae abko krörö:

¹¹Mrö jökrä kwetata nikwe, ye abko ñan tä ni mike

ngite Ngöbö ngwärekre, akwa kukwe jökrä käme nita niere ja kadabti ye abra tä ni mike ngite Ngöbö ngwärekre, nieba Jesukwe ni kwatiye.

¹² Yehtë abko nun ja töitakaka Jesube käkwe krötaba ja ken ben, käkwe nieba ie:

¿Makwe blitaniri ye abko nitre bariseo käkwe kukwe nuri abtä moto nibi romon jökrä, ye makwe gari ya? nunkwe nieba Jesuye.

¹³ Abtä Jesukwe nieba mda nunye:

Nitre bariseo amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre ye abko ti bike bä mike kri mu kwrere amne, kri mden mden abko ti Rün kä käinbti käkwe nökanî ñakare, ye abko jäkädikä ngätri ngöi jökrä, bti kitadikä mento, ye kwrere rakadikä niaratrehtë. ¹⁴ Erere arato, ni ie kä tuen ñakare, kwrere jire nitre bariseo amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre tätre dikekä, ñobtä ñan angwane Ngöbö gare ñakare ietre amarehti tö Ngöbö kukwei dirire ni mda mdaye. Ne aisete tuemetre dikekä kore, ñobtä ñan angwane ni nibu ie kä tuen ñakare rikadre ja jie ngwena kwärikwäri, ye ngwane niaratre nibu betadrekä gwaire kä mkäte nguse, nieba Jesukwe.

¹⁵ Angwane Pedrokwe nieba mda Jesuye:

Makwe kukwe bä miri mröhtë, ye abko makwe dre nini abko niereta nunye, nieba kwe ie.

¹⁶ Abtä Jesukwe nieba mda ie:

¿Munta näin raire tibe, akwa tita dre niere abko ñan tä nüke gare jire chi munye arato ya? ¹⁷ Tikwe kukwe nini abko krörö: ¿Nita mrö kwete, ye abko tä niken jökrä ni bülete, akwa nita nainkrö angwane, mrö ye kitakata jökrä ta, ye abko gare ñakare munye ya? ¹⁸ Nita mröre abti nita kitekäta,

akwa kukwe kämekäme nita niere ja kadabti, ye abko tä ni töite amne ni motote abko erere nita niere, aiseite kukwe kämekäme nieta nikwe ye abra tä ni mike ngite Ngöbö ngwärecri, ¹⁹ ñobtä ñan angwane kukwe kämekäme abko tä ni töite amne ni motote abko erere nita niere amne nita nuene. Abtä nita ja mike ngite Ngöbö ngwärecri abko krörö: nita ni mda mda kämike, ni gure käta ja mike gure bati bati tiebe ni mda mdabe. Erere arato, ni merire brare ja mike ngite bätäkä ngwarbe jabe kwärikwäri amne ni jändrän goire ni mda mdakän amne ni blite ngwarbe ni mda mda rüere, erere arato ni ñäke ni mda mdabtä. ²⁰ Munta kukwe nuene kore angwane, munta ja mike ngite Ngöbö ngwärecri, akwa munkwe köbötikadre mrökrä abko ükaninte kira ye erere munkwe ñan mikadre täte, yebtä mun ñan rabadre ngite jire chi Ngöbö ngwärecri. Abko kore se, nieba Jesukwe nunye.

*Meri ñakare israelitare käkwe tödekani Jesubti
(Marcos 7.24-30)*

²¹ Yebti Jesu näma yete, ye kanti kä mikakaba kwe, bti rikaba juta Tiro amne juta Sidón kukwäre.

²² Rababa yete angwane, meri iti Canaánbo, ñakare israelitare nünanka kä ye kanti käkwe krötäba Jesu ken, kä rababa ngrente krikri be krörö:

Ti Dänkien, ma jrei David tukwe mräkä. Ti ngwen ruentari tare jae, ñobtä ñan angwane ti ngänkän tikwe btä üai käme tä nüene, käta mike ja tare nike krübäte tikän. Yebtä ti die mike, rababa niere.

²³ Akwa Jesukwe ñäkäba ñakare jire chi meri ye käre. Abtä nun ja töitikaka ben käkwe krötäba Jesu ken, käkwe ribeba krörö ie:

Meri se nibi ngrente krübäte dikaro ni jiebtı, aisete ngänkän kwe miketa quinta makwe, bti juenta jirekäbe, nunkwe nieba Jesuye.

²⁴ Angwane Jesukwe nieba meri yeye:

Juta israelita tä nianinte obeja kwrere, ye aibe kräke Ngöbökwe ti juani die mike, nieba kwe ie.

²⁵ Akwa meri ye abko rikaba ngitiekä ngukudokwäbti temen Jesu ngwärekre, käkwe nieba mda ie:

Ti Dänkien, ti die mike, rababa niere.

²⁶ Abtä Jesukwe nieba mda ie:

Mun ñakare israelitare abko käme nukro kwrere nieta nitre israelitakwe munbtä, aisete tikwe ma die mikadre angwane, bäsi ban dianka ngäbäkre nikwe kän, bti kita nukroye, ye kwrere tikwe nuendre, nieba kwe meri yeye.

²⁷ Angwane meri ye käkwe nieba mda Jesuye:

Jän, ti abra nukro kwrere bkänä nitre israelita okwäte ti Dänkien. Akwa nukro bkänkä tä niken mröre mesabtä angwane, mrö büre tä betekä timontimon abko tätre kwete, ye kwrere tita nete mtare amne makwe ti die mika chi abko ie ti tö nibi, nieba kwe Jesuye.

²⁸ Abtä Jesukwe nieba mda ie:

Ti mräkä, mata tödeke kri era metre tibti, nibi tuen tie, aisete tikwe ma die mikadre, ie ma tö nibi, ye erere bikera nebe bare makrä, nieba Jesukwe ie.

Ye btäräbe meri ye ngänkän rababata quinta batibe abko rakakaba kore.

*Ni mili kräbkä bukani Jesukwe
(Marcos 8.1-10)*

²⁹ Yebti Jesukwe kä mikakaba kä ye kanti angwane, rikaba nebe Ñö Okwä Kri Galilea ye köräbti. Abti rikaba mda ngitiobti, kanti rababa tākānintbe. ³⁰ Jesu rababa tākānintbe, ye kanti ni kwati kākwe ja ükākroba btä. Nitre kākwe ja ükākroba kwati Jesubtä ye rikaba mrākä bren bren krörökrörö ngwena Jesuye: ni ngüre bren abko kisete näin nakwente, ni okwä kä drünente abtä kä tuen ñakare ie amne ni küde ngrötani aisete küde ruen ñakare ie. Erere arato, ni kukwei ñakare amne ni bren bätäkä ngwarbe bren mda mda kisete abko jārābābā kwetre, kākwe mikaba Jesu ngotobtä temen angwane, Jesukwe mikabata quinta jökrä. ³¹ Ne aisete ni kukwei ñakare abko rababa blite amne ni küde ngrötani abko rababa nebeta quinta amne ni nakwente abko rababa dikekäta kuin amne ni okwä kä drünente abko ie kä rababa tuen. Yebtä nitre kwati ye ñan töi rababa krütare mda kukwe ye tuare amne rababa Ngöbö nitre israelitakwe ye käikitekä jökrä.

³² Yebti Jesukwe nun ja töitikaka ben käräba, bti nieba kwe nunye:

Nitre tä kwati nete se nibi tuen bobre tie, ñobtä ñan angwane kä nena köbömä jire tätre tibe nete amne mrö ñakare kwetadre ietre. Abtä ti ñan tö nibi juenta mröi ja gwiriete. Nane di krütadre amne kä rötadrete bti ji ngrabare, abtä ti ñan tö nibi juenta mröi, nieba kwe nunye.

³³ Abtä nun ja töitikaka Jesube kākwe nieba mda ie:

Nete kä kaibete amne ni mda nüne ñakare känime nete, ¿se abko mrö kwandre mdente nie ni kwati se bukakrä jökrä? nunkwe nieba Jesuye.

³⁴ Angwane Jesukwe nieba mda nunye:

¿Banta kunbe munkwe? nieba kwe nunye.

Angwane nunkwe nieba mda ie:

Banta kun kükü be nunkwe amne gwa kiakia tä ruäre nunkwe, nunkwe nieba ie.

³⁵ Angwane Jesukwe ni jökrä mikaba täke temen, ³⁶ käkwe ban kun kükü ye dianba kisete amne gwa kiakia ye dianba kisete kwe arato, käkwe kuin nieba btä Ngöböye, bti ban amne gwa ötakaba oto kiakia, käkwe bianba nun ja töitikaka ben yeye angwane, nunkwe dräiba nitre kwati yebti. ³⁷ Angwane nitre kwati ye käkwe mröba trinetrine jökrä, bti ban amne gwa oto rabateba ye abko nun ja töitikaka Jesube käkwe ükacröbata kutia kwä kükü jire. ³⁸ Nitre kwati käkwe mröba ye abko ni brare aibe mili kräbkä käkwe mröba amne, nitre merire amne ngäbäkre kiakia näma yete käkwe mröba arato, akwa tanba ñakare.

³⁹ Yebti Jesukwe nitre kwati ye juanbata jökrä ja gwiriete, bti Jesu rankwaba rute nun ja töitikaka benbe, bti nun rikaba nebe käkä Magdala ye kánti.

16

Sribi kri ñan tuabare käräbare Jesuye

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

¹ Jesu rababa Magdala yete angwane, nitre bariseo amne nitre saduseo rababa Jesu kánti ja tuakäre ben, akwa Jesukwe ja dokwä mikadre kö okwäte, abkokäre rikaba kánti. Jesu abko juani era metre Ngöbökwé ya, ñakare ya abko Jesukwe

bä mikadre, käkwe sribi kri ñan tuabare nuendre niaratre okwäbti abko rikaba niere Jesuye. ² Akwa Jesukwe nieba krörö ietre:

Käta kite dere angwane, munta niere krörö: Kä jübateniri tain käinta, aisete kä rabadi kuin moren jetbe, munta niere. ³ Erere arato, dekä angwane munta niere krörö: Mtare kä bä nibi tain käinta amne kä nibi mütare, aisete kä rabadi käme ñüre, munta niere. Kä bäta nebe ño käinta abtä kä rabadi ño köbö kwatirekwatire tä nūke gare kuin munye, ¿se ñobtä abko Ngöböta sribi ño ño nuene ti köböire mtare kä ne ngwane abko ñan tä nūke gare munye se? ⁴ Mun nūnanka kä ne ngwane abko moto kämekäme amne munta Ngöbö tarere munta niere, akwa käre munta niara tuemetre, abtä tikwe sribi kri ñan tuabare aibe nuendre mun okwäbti, ie mun töta nebe. Akwa sribi kri ñan tuabare ye tikwe ñan nuendre jire chi mun okwäbti, munta ribere ye kwrere. Akwa Ngöbö nämane Jonábe, käkwe sribi kri ñan tuabare nuenbare Kräke, ye kwrere aibe Ngöbökwä bä mikadi mun Kräke. Abko kore se, nieba Jesu ietre.

Bti Jesukwe kä mikakaba btätre yete amne rikaba kä mdabti.

*Dirikätre blo, yebtä Jesukwe nitre ja töitikaka ben mikani mokre
(Marcos 8.14-21)*

⁵ Yebti nun ja töitikaka Jesube rababa Ñö Okwä Kri Galilea kwärä nakri angwane, nun rikadre ban ngwena abko käi rikwitakaba nunbti. ⁶ Ye btäräbe Jesukwe nieba krörö nunye:

Olo ketete ti kukweiye munkwe. Lebadura nitre bariseokwe amne nitre saduseokwe, ye ngäniene munkwe ja ngibia kuin, nieba kwe nunye.

⁷ Angwane nun ja töitikaka Jesube kä rababa blite krörö:

¡Nun ñan ki ban ngwena abtä Jesuta blite kore! nun rababa niere jae kwärikwäri.

⁸ Nun rababa blite kore, ye gaba Jesukwe. Abtä nieba kwe mda nunye:

¿Ye ñobtä munta tödeke ñakare dikaro tibti, kä nibi ban ñakare niere dikaro kore ye? ⁹ Ban kun-riike be te tikwe ni brare brare aibe mili krärike jire bukaba angwane, ban oto rabateba abko ükacröbata kutia kobe, ye munkwe tuaba ja okwä jenbti. ¿Akwa ti di tärä mun bukakrä ñan nükani gare munye amne töre ñakare munye arato ya ño ye? ¹⁰ ¿Erere arato, ban kun kükü be te tikwe ni brare brare aibe buri mili kräbkä jire amne ban oto nebeta abko ürükro kutia kobe, ye nebe töre ñakare munye arato ya ño ye? ¹¹ ¿Ban ñakare nieta munkwe, ñan yebtä tita blite abko ñan nü gare munye ya? Lebadura nitre bariseokwe btä nitre saduseokwe abko ngäniene munkwe ja ngibiadre kuin tikwe nini munye, akwa ñan tita blite lebadura bante yebtä, nieba Jesukwe nunye.

¹² Angwane batibe ñan Jesu näma blite lebadura bante btä, akwa kukwe diri näma nitre bariseokwe amne nitre saduseokwe, ye abko Jesu näma bä mike lebadura kwrere abko ngäniene munkwe ja ngibiadre kuin abko Jesu näma niere nun ja töitikaka benye abko rükaba gare nunye.

Jesu abko Ni Dianinkä Ngöbökwe, niebare Pedrokwe

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Yebti Jesu rikaba nebe juta Cesarea Filipote kántita nun ja tóitíkaka benbe angwane, nieba krörö kwe nunye:

¿Ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne abko nire nieta tibtä ni mda mdakwe? nieba kwe nunye.

¹⁴ Angwane nunkwe nieba mda ie:

Ma abko Juan Bautista nukaninta nire nieta ni ruärekwé amne ni mda abko kätä ma Elías nukaninta niere mabtä. Ni mda abko ma ni Ngöbö kukwei niekä Jeremías nukaninta nire ara niere, akwa ni mda abko tä niere Ngöbö kukwei niekä kirakira mda mda abko nukaninta nire nieta kwe mabtä, nunkwe nieba Jesuye.

¹⁵ Angwane Jesukwe nieba mda nunye:

¿Mun abko kätä ti nire niere tibtä? nieba kwe nunye.

¹⁶ Angwane jötrö Simón Pedro käkwe nieba Jesuye:

Ma abko Ni Dianinkä Ngöbökwe ara amne ma abko Ngöbö nire Odei abko nunta niere, nieba kwe Jesuye.

¹⁷ Angwane Jesukwe nieba mda Pedroye:

Simón, Jonás ngobo, kä raba nuäre mabtä amne Ngöbökwe ja di biani mae, ñobtä ñan angwane makwe kukwe nini tie, ye abko ñan ni kä nebtä köböire namani gare mae, akwa ti Rün tä kä käinbti ara jire käkwe mikani gare mae amne makwe nini tie. ¹⁸ Mdakäre abko, ti bike Pedro niere mae amne jä yebti nitre gätäkä ti käfti käkwe tödekadi amne rikadi niren kwati amne gata di kri krübäte ye abko käkwe ñan nitre gätäkä ti käfti

ye ganaindre jire chi. ¹⁹ Erere arato, Ngöbö kä käinbti tä gobrane, ye kánti ni kwati rabadí nūke, abkokāre tikwe llabe biandi mae jukwe tikadre niaratre ngwiankāre nebe kā ye kánti Ngöböta gobrane. Makwe dre dre mākādrete kā nebtā, ye abko rabadira mākāninte kāne kā käinbti Ngöbökwē amne, makwe dre dre tikādrete kā nebtā abko rabadira tikaninte kāne kā käinbti sete Ngöbökwē. Abko kore se, nieba Jesukwe Simón Pedroye.

²⁰ Yebtā nun ja tōitikaka Jesube, ie nieba krörō kwe:

Ti abko Ni Dianinkā Ngöbökwē ara tā nete, ye munkwe ñan nie jire chi ni mda mdaye, nieba kwe nunye.

*Jesu müre ketadi, niebare kāne kwe
(Marcos 8.31–9.1; Lucas 9.22-27)*

²¹ Ye ngwane mentokwāre nun ja tōitikaka Jesube, ie Jesu rikaba niere krörō: Ti rikadre Jerusalén, akwa ni näin nebe sete angwane, nitre unbre ji dokwāte btā nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diāre dānkien amne Kukwe Biani Ngöbökwē Moiséye dirikātre ye kākwe ti mikadi ja tare nike kri krübāte, kākwe ti müre ketadi, akwa köbömākāre angwane, ti rükadita nire, nieba Jesukwe nunye.

²² Abtā Pedro kākwe Jesu ngwianba kaibe mentokwāre, bti rikaba mātärē krörō btā:

¡Ti Dānkien, Ngöbö se okwābti kukwe kore ñan rakadrekā jire chi mabtā näre! nieba kwe Jesuye.

²³ Akwa Jesu rikwitateba, kākwe Pedro tuaba ja kāne, bti nieba mda kwe ie:

¡Satana, nän mento tibtä nete! Tikwe ja mikadre ngite Ngöbö rüere, abkokāre ma kite ñāke kore tie

ñan ñan. Kukwe mden tä nebe tuen dbe Ngöböye, ye kwrere tuen ñakare mae amne, ni kä nebtä ie jändrän tuen dbe abko erere tä tuen mae, aisete makwe ñan ñäkä kore tie, nieba Jesukwe.

²⁴ Yebti nun ja töitikaka Jesube, ie Jesukwe nieba mda:

Nire nire tö ja töi mikai kwatibe nänkrä tibe, ni ye abko tö dre dreye jakrä abko raba käikwitekä jabti amne köbö kwatirekwatire ja kwata raba ruentari tare ñakare ie nünakäre tikrä abko jata ti jiebtä, ²⁵ ñobtä ñan angwane nire nire tö ja kwata ngibiai jen jakrä abko krütadi kärekäre, erere rabadi kärekäre Ngöbö okwä bäre mento akwa, nire nire krütadi ti dokwäre abko rabadi dianintari nünakäre kärekäre Ngöböbe. ²⁶ Ye abko, ni rabadre jändrän jökrä bkäne kabre kä nebtä, akwa ni krütadre angwane nikwe ñan nünandre mda Ngöböbe, ne ütiäre abko dre rükadre nie. Erere arato, nikwe nünandre kärekäre Ngöböbe, ye abko ni ñan raba kökö jire chi jakrä, ñobtä ñan angwane jändrän ñakare jire abko ni rabadre bien Ngöböye nuna kärekäre ben ye ütiäre. ²⁷ Akwa ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita Ngöbö di kri bä nuärebtä amne ti jatadita angeletre tikwe ben, ye ngwane abko ni itire itire käkwe dre dre nuenbare, ye erere tikwe kukwe ükadite kräke, käkwe ütiä biandi ietre.

²⁸ Akwa mun tä nete ne ruäre ngämi krüte, känenkri ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita gobrane, ye abko munkwe tuadi ja okwä jenbti abko ti tö nibi niei metre munye. Abko kore se, nieba Jesukwe nun ja töitikaka benye.

Jesu bä nikwitani
(Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)

¹ Yebti kä rikaba köbö ti ta mda angwane, Jesukwe Pedro, Santiago amne Santiago etba Juan aibe ngwianba jabe abko ben rikaba ngitio bäri mente käin yebti. ² Niaratre nämanena ngitio yebti käin angwane, batibe Jesu bä nikwitani bä jene niaratre okwäbti, aisete ñänä trä dirare ye kwrere Jesu ngwäre bä namani amne, dän Jesubtä abko trä namani ngwen bürere kä trä dirare kwrere. ³ Ye btäräbe Moisés btä Elías namani gökökä yete blite Jesube, btä okwä namani. ⁴ Angwane Pedro kākwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, nunta nete abko käi nibi nuäre tibtä, aisete ma tö ne ngwane nunkwe ju mikadi kiakia komä munkrä: kwati makrä, kwati Moisékrä amne kwati Elíakrä, niebare Pedrokwe.

⁵ Pedro nämane blite kore Jesube, ye btäräbe müta trä ngwen jatani jüben niaratrebti angwane, müta yete abko ni kukwei jarabare krörö ietre:

Ni ne abko ti Odei tare kri tikwe. Niara käi nuäre krübäte tibtä, aisete niara kukwei nua munkwe abko ni kukwei namani kore mütate.

⁶ Ni kukwei namani kore mütate, ye jarabare nitre ja töitikaka Jesube yeye angwane, kä jürä namani krübäte btätre, abtä nikaninbe ngitiekä ngwärerere temen. ⁷ Ye btäräbe Jesukwe krötabare ken, kākwe nuaninbtä, bti niebare kwe ietre:

Näin krö. Mun ñan rekwetaka, niebare kwe ietre.

⁸ Ye btäräbe niaratre kākwe nikrabareta angwane, ni mda ñakare amne Jesu aibe nämane kaibe, btä okwä namani. ⁹ Yebti Jesu nikaninta

niaratrebe ngitiobtä motokwäre angwane, Jesukwe niebare ietre:

Ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne ngämi krüte, bti nüketa nire, ye känenkri kukwe turi munkwe ngitiobti käin sete, ye munkwe ñan nie jire chi ni mda mdaye. Abko kore se, niebare kwe ietre.

¹⁰ Abtä nitre nimä ja töitikaka ben ye käkwe niebare mda ie:

¿Ma krütadi bti rükadita nire mata niere ne ngwane, ñobtä abko Elías rükadre Ni Dianinkä Ngöbökwe käne kukwe ükatekäre biare kräke abko Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätre kätä niere? niebare kwetre Jesuye.

¹¹ Amne Jesukwe niebare mda ietre:

Elías rükadre käne ye abra era bkänä. Erere arato, niara rükadre, käkwe jändrän jökrä ükadrete kuin metre, ye abra era bkänä. ¹² Akwa Elías abko nükana, akwa Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätre, ie niara ñan nükani gare, aisele tö namani dre dre nuein btä, erere nuenbare kwetre amne mrä müre ketani kwetre. Ye kwrere arato ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne käkwe ja tare nikadi kri niaratre kisete arato abko ti tö nibi niei munye. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka ben yeye.

¹³ Angwane Jesu nämane blite Juan Bautistabtä abko nükani gare ietre.

*Jesukwe üai käme juanintari ngäbäkrebtä
(Marcos 9.14-32; Lucas 9.37-45)*

¹⁴ Yebti nitre nämä kwati ngitiobtä ngüsrüri, ye kánti Jesu rikabata angwane, ni iti käkwe krötaba ken amne rikababe ngitiekä ngukudokwäbti temen ngwärecri, käkwe nieba krörö ie:

¹⁵ Ti Dänkien, ngäbäkre tikwe noko ngwen ruentari tare jae tikrä, ñobtä ñan angwane tä nikrenkä krübäte temen tikän abko kisete tä ja tare nike kri. Erere arato, tä kite nikrenkä temen angwane, tä niken mate ñukwäte, ere angwane abko tä niken temen ñöte tikän ¹⁶ abko nitre ja töitikaka mabe, ie ti nü ngwena, akwa ñan di nibi mikakäreta quinta, aisete miketa kuin tikrä abko tita ribere mae, nieba kwe Jesuye.

¹⁷ Abtä Jesukwe nieba mda:

¡Aingwaree, ti moto iko munbtä! Mun ye ño abko moto kämekäme dikaro abti munta tödeke ñakare dikaro Ngöböbti ye. ¿Ti rabadi kä nuäi mda munbe amarebti ye? nieba kwe.

Ye btäräbe Jesukwe nieba mda:

Ngäbäkre ye ngwen tie, nieba kwe.

¹⁸ Ye erere bkänä, ngäbäkre järükaba Jesu kanti angwane, Jesukwe ngrateba üai kämenbti, käkwe üai käme ye juantariba ngäbäkre yebtä amne ngäbäkre ye rababata quinta batibe.

¹⁹ Yebti nun ja töitikaka Jesube käkwe nieba kaibe ie:

¿Ñobtä üai käme ñan niki mento nunye ngäbäkre sebtä ruen? nunkwe nieba.

²⁰ Abtä Jesukwe nieba mda nunye:

Munta tödeke ñakare bkänä Ngöböbti, ye mden kisete üai käme ñan niki mento munye. Ye munkwe tödekadre chi mostasa nurai chi ye näre, akwa munkwe tödekadre era metre Ngöböbti, ye ngwane mun rabadre niere ngitio nokoye: Ja denkä mento yete, bti ma rika kä mdabti, munkwe niedre ie, ye erere ngitio noko rikadre mento amne jändrän ñan rabadre jire tare nuendre

munkrä, ye abko ti tö niei metre kore munye.
²¹ [Akwa üai käme ne kwrere juantarikrä mento abko blitadre Ngöböbe amne ja bäindre Ngöbökrä käne aibe köböire munkwe juandretari mento.]
 Abko kore se, nieba Jesukwe nunye.*

²² Yebti nun näma dikekä gwaire Jesube kä Galilea kántita temen mda angwane niarakwe nieba nunye:

Ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne kitadi ngise ni mdaye
²³ amne niaratre käkwe ti müre ketadi, akwa köbömäkäre angwane ti rükadita nire, nieba Jesukwe nunye.

Jesukwe kukwe nieba kore nunye, yebtä abko nun moto rababa ulire jökrä.

Ju blitakrä Ngöböbe ye ütiä biandre

²⁴ Abti Jesu amne nun ja töitikaka ben rababata juta Capernaúmte angwane, nitre ngwian käräkä ju blitakrä Ngöböbe kräke, ye rikaba nebe Pedro kánti, käkwe nieba krörö ie:

¿Dirikä makwe ye tärä ju blitakrä Ngöböbe ye ütiä bien arato ya? nieba kwe.

²⁵ Angwane Pedro käkwe nieba mda ie:

¡Jänri, tärä ütiä bien yeri! nieba kwe.

Yebti Pedro rikaba nebeta gwi angwane, Jesu ara jire käkwe ñäkäba käne ie, käkwe nieba:

Simón, kukwe nebtä mata töbike ño abko ti tö nibi ngwiantari mae abko krörö: ¿Jrei krikri kä nebtä ye abko kätä ja ütiä biamna nireye? ¿Ngäbäkre jen kwrere käkwe ja ütiä biandre ie nieta kwe ya? o ¿Ni mda mda abko käkwe ja ütiä biandre

* **17:21** Versículo ne abko ñan tä tikani manuscrito bäri kuinkuin btä, akwa jatani Marcos 9.29 yekri.

nieta kwe? abko niere tie Simón, nieba Jesukwe Pedroye.

²⁶ Angwane Pedrokwe nieba mda Jesuye:

Ni mda mda abko kākwe ja ütiä biandre nieta kwe ne abko, nieba Pedrokwe.

Angwane Jesukwe nieba mda:

Ngäbäkcre jreikwe abko kākwe ja ütiä biandre ñakare kore ñan ñan. Ye mden kisete, ju blitakrä ti Rün Ngöbökwē noko tikwe ütiä biandre ñakare arato abko rabadre dbe, ruen tie. ²⁷ Akwa nikwe ñan ja ütiä biandre angwane, ni mda mda rabadre töbike blo ni btä abko ngäniene nän gwa kite Ñö Okwä Kri Galilea sete. Makwe kötu kita ñöte angwane, gwa mden raba käne kötubtä, ye makwe dian jate. Gwa ye abko kadate ngwian tädi abko kwandi mae, aisete ngwian tädi täte ma amne ti ütiä biankrä. Ngwian yebti ma rika ja ütiä bien amne makwe ti ütiä bian arato. Abko kore se, nieba kwe Pedroye.

18

Nire bäri ütiäte niebare Jesukwe

(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48; 17.1-2)

¹ Abti kä ye ngwane nun ja töitikaka Jesube kākwe krötaba ken mda, bti nunkwe nieba ie:

¿Ngöböta gobrane nunbti, ne ngätäite nire abko bäri ütiäte ruen? nunkwe nieba Jesuye.

² Angwane Jesukwe ngäbäkcre chi käräba iti, bti mikaba tākänintbe nun ngätäite kwe, ³ kākwe nieba krörö:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Ngäbäkcre kiakia tä ja mike bobre, ne kwrere

munkwe ñan ja mikadre bobre Ngöböbtä ne ngwane, Ngöbökwé ñan gobrandre jire chi munbti. ⁴Ne aisete, ni bti Ngöböta gobrane, ye ngätäite nire nire kätä ja mike bobre Ngöböbtä abko tä ja mike bobre ngäbäkre chi ne kwrere, ye abko bäri ütiäte.

⁵Ye abko, nire nire kätä ni ja mikaka bobre Ngöböbtä ngäbäkre chi ne kwrere ye kaen ngäbti ti käbti, ye ngwane ti ne ara jire kata ngäbti kwe.

⁶Akwa nire nire kätä ja mike bobre Ngöböbtä ngäbäkre ne kwrere, ye nirekwe ngwianreta ti käikwitekä jabti, kanti rabadre kukwe nuene bäri käme mda, ni ye abko Ngöbökwé mikadi ja tare nike krübäte. Mden kisete, ni ye ngämi ni tödekaka tibti ngwen ti käikwitekä jabti, känenkri jäkwata kri nura ukwakrä ye mäkadre ngära, bti kitadre mrente nguse kanti müre reketadre abko rabadre bäri kuin kräke. Ye kwrere ni ye ñan rabadre ni tödekaka tibti ngwen ti käikwitekä jabti.

⁷Ni kä nebtä, kräke kukwe tarä keta kabre kätä ni nuente ja käne abko nita ja mike ngite, ye abko käme nikrä bkänä, akwa ye abko tä käre. Akwa nire nire köböite ni mda mda tä ja mike ngite Ngöbö rüere, ñni ye abko bobre jakän! ñöbtä ñan angwane Ngöbökwé niara mikadi ja ngie nuen krübäte ni mda mda ye dokwäre. ⁸Ne aisete ma kise ya o ma ngoto ya, köböite makwe ja mika ngite Ngöbö rüere ne ngwane, makwe tikaka ta jae, bti makwe kitaka möbe ja okwä bäre mento abko bäri rabadre kuin, ñöbtä ñan angwane makwe nünandre deme kise kwäräbe amne ngoto kwäräbe rikakäre nüne Ngöböbe kä käinbti abko bäri kuin angwane, ñan ma kise krobu amne ma ngoto krobu ben ngöi jökrä Ngöbökwé ma kitadre ñukwä

jutra ngitiekä kärekäre te. ⁹ Erere arato, ma okwä köböite ma raba ja mike ngite Ngöbö rüere, ne ngwane makwe ja okwä ye diante kwati mento, bti makwe kitaka mobe arato, ñobtä ñan angwane ma okwä kwatibe ben ma rikadre nüne kärekäre Ngöböbe, ye abko rabadre bäri kuin makrä amne, ñan ma okwä kubu ben ngöi ma kitadre kärekäre ñukwä jutrate kä ja tare nikakrä kanti. Ye mdenbtä tita kukwe bä mike kore mae, nieba Jesukwe nunye.

¹⁰ Mdakäre abko, ti bike kukwe era erere niere krörö munye: Nitre tödekaka tibti tä ja mike bobre Ngöböbtä, ye abko ngäbäkcre kiakia kwrere, se munkwe ñan bätä ngwian btä tikän, ñobtä ñan angwane käre angeletre niaratrekwe tä ti Rün ngwärecri kä käinbti.

*Obeja nianinte, btä Jesukwe kukwe bä mikani
(Lucas 15.3-7)*

¹¹ Mdakäre abko, ti Ni Kä Nebtä Ngobo jatani ni nianinte ye diantarikäre. ¹² Yebtä abko ti bike kukwe bä mike krörö munye: Ni iti kwe obeja tädre gre ketarike, akwa obeja krati rikadre ngwarbe kwäräkwärä kän, ye ngwane obeja rabadre gre ketabkä bti krä jätäbti krä ökän (99), ¿ye ñan mikadre kwe ja ngibiare kaibe ngitiohti, bti rikadre obeja nianinte krati ye känentari ya? Jänri, rikadre obeja nianinte ye känentari. ¹³ Abti obeja ye kwandretari ie angwane, obeja kratibe ye abko bäri käi rabadre nuäre btä obeja gre ketabkä bti krä jätäbti krä ökän yebti ta abko ti tö nibi niei metre. ¹⁴ Ye kwrere arato, mun Rün tä kä käinbti sete abko ñan tö nitre tödekaka tibti tä ja mike

bobre Ngöböbtä ngäbäkre kiakia kwrere se tuai nente jire iti jakän. Abko kore se, nieba Jesukwe.

*Ja mräkä tödekaka Jesubti töi diandre ño
(Lucas 17.3)*

¹⁵ Yebti Jesukwe nieba mda:

Ma mräkä mden erere käkwe ja mika ngite ma rüere angwane, ma rika käkwe blita kaibe ben amne ja mikani ngite ño ma rüere kwe, ye makwe mika gare ie. Yebti ja ngite niedre kwe mae amne kukwe ükadrete kwe mabe, ne ngwane mun nibirate kuin jabtä. ¹⁶ Akwa ñan tö raba ma kukwei nuai amne ñan tö raba kukwe ükaite mabe ne ngwane, makwe ni mda känä iti, nibu ja mukore abko ben ma rika bliteta ma mräkä yebe. Abti makwe blitadi ño ben, ye abko rabadi gare metre ni nibuye, ni nimäye. ¹⁷ Akwa ma näin ni mda mda ngwena jabe, ye okwäbti ma mräkä ñan tö raba kukwe ükaite janknu mabe ne ngwane, nitre gätäkä ti käfti tä ja ükekrö ye ie makwe mika gare gätäte; akwa nitre gätäkä ye käkwe blitadre ma mräkä yebe, akwa ñan tö rabadre kukwe ükaite janknu mabe ne ngwane, ni tödekaka ngöbö ngwarbebti, kwrere jire raba tuen munye amne ni ngututu jändrän ütiä käräkä gobran romanobokrä ye kwrere jire raba mun okwäte arato.

¹⁸ Ye abko, ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Munkwe dre dre mäkädite kä nebtä, ye abko rabadi mäkäninte kä käinbti Ngöbökwé amne munkwe dre dre tikadrete kä nebtä abko rabadi tikaninte Ngöbökwé kä käinbti sete. ¹⁹ Ye kwrere arato, ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Mun nibu käkwe kukwe ükadrete jabe kwärikwäri kä nebtä käkwe ja töi mikadre gwaire,

bti mun tö rabadre dreye, ye abko munkwe kärädre Ngöböye, kākwe blitadre ben amne ti Rün kā käinbti sete kākwe biandi munye, ²⁰ ñobtä ñan angwane ni tädre nibu ya o nimä ja ükaninkrö gätäre ti käfti ye abko ti tädi siba ketetibe bentre. Abko kore se, nieba Jesukwe.

Kukwe blo diandre jabti ta kwärikwäri

²¹ Angwane Pedro rikaba, kākwe kukwe ngwiantariba Jesuye, kākwe nieba:

Ti Dänkien, ¿ti mräkä iti kākwe kukwe nuendre blo ti rüere, se abko tikwe diandre bäbe bti ta ruen? ¿Tikwe diandre bä kükü bti ta ya? nieba kwe Jesuye.

²² Abtä Jesukwe nieba mda Pedroye:

Ñan makwe diandre bä kükübe bti ta abko ti bike niere mae, akwa makwe diandre gre ketamä bti bä jätäbti bä kükü (77) bti ta. ²³ Ne aisete ni bti Ngöböta gobrane, ngätäite kukweta nakenkä krörö abko ti bike bä mike: Bati jrei nämane iti abko nikani rürümon ütiä ükete sribikä kwekwe ben. ²⁴ Nikani rürümon ütiä ükete krörö, ye btäräbe sribikä iti kwe abko bti rürümon ütiä nämane millone kabre krübäte abko jänükani jrei ye kánti. ²⁵ Akwa sribikä ye abko ie ngwian ñan namani jire chi ja ütiä biankrä jrei yeye. Abtä jrei ye kākwe sribikä ye rürümoimna meri kwe amne ngäbriänkä kwekwe amne jändrän kwekwe erere ben ngöi rürümoimna jreikwe rürümon ütiäre. Amne sribikä ye abko rabadre ni klabore ni mdakrä kore, jreikwe sribi ütiä diandre rürümon ütiäre abkokäre. ²⁶ Akwa sribikä ye nikani mate ngukudokwäbti temen jrei ye ngwärekri, kā namani ribere kisere krörö jrei yeye: Makwe ti

ngibia bätäre abko ti tö nibi ribei mae amne rürümon ütiä tibti ye tikwe ütiä biandita jökrä mae, niebare kwe jreiye. ²⁷ Angwane sribikä ye namani ruentari tare jrei yeye, käkwe rürümon ütiä kabre ye diani jökrä bti ta, käkwe tikaninte.

²⁸ Yebti sribikä ye nikaninta angwane, sribi muko kwe abko bti rürümon ütiä nämane chi kwe abko ben namani ngätäi. Angwane sribikä ye nikani betekä, käkwe sribi muko kwe ye kani roro mkäbti, nikani roro mkä kekete se kwrere, kä namani niere: ¡Rürümon ütiä mabti, ye makwe ütiä bianta jökrä tie! namani niere ie. ²⁹ Akwa sribikä ye nikani mate ngukudokwäbti temen sribi muko ye ngwäkri, kä namani ribere kisere krörö ie: Makwe ti ngibia bätäre abko ti tö nibi ribei mae amne rürümon ütiä tibti ye tikwe ütiä biandita jökrä mae, niebare kwe sribi mukoye. ³⁰ Akwa sribikä ye ñan tö namani sribi muko kwe ye ngwen ruentari tare jae, käkwe kitani ngite kä teri, bti rürümon ütiä ye biandreta jökrä kwe angwane batibe tikadreteta, abkokäre kitani ngite kwe.

³¹ Sribikä käkwe nuenbare kore, ye abko matani tare sribikä mda mdabtä. Abtä sribikä käkwe dre nuenbare ye abko sribikä mda mda ye nikani, käkwe niebareta jökrä jreiye. ³² Abtä jrei ye käkwe sribikä ye kärämna mda. Nükani jrei kánti angwane, niebare kwe ie: ¡Ma moto kämel Rürümon ütiä kabre krübäte mabti abko tikwe diandre mabti ta abko ma rababa ribere kisere tie, erere tikwe nuenba makrä. ³³ Tikwe ma ngwianba ruentari tare jae, käkwe rürümon ütiä kabre diani mabti ta, ye kwrere makwe sribi muko makwe ye ngwiandre ruentari tare jae

arato bä amarebti makwe kitani ngite rürümon ütiä chi dokwäre se, niebare jreikwe ie. ³⁴ Yebti jrei moto namani romon krübäte sribikä ye kräke, käkwe kitani ngite. Ye kanti ngö tikadrekä krübäte mikakäre ja ngie nuen abti rürümon ütiä biandreta jökrä kwe jreiye amne batibe rabadre tikaninte abkokäre abko nakaninkä kore.

³⁵ Ye kwrere arato, mun mräkä mden mden käkwe kukwe nuendre blo mun rüere, akwa munkwe ñan diandre bti ta ja moto kuinbti, ye ngwane ti Rün tä kä käinbti se käkwe ñan mun ngite niara rüere diandrekä jire chi munbtä arato. Abko kore se, nieba Jesukwe.

19

*Meri tuadremetre ya, ñakare ya
(Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)*

¹ Jesu nämä Galilea yete, käkwe blitaba ünän jökrä kore, bti kä mikakaba kwe kä ye kanti, bti rikaba nebe kä Judeate, Ñö Jordánbtä kä driri.

² Angwane nitre rikaba kwati Jesube amne Jesukwe ni bren bren mikabata quinta kä ye kanti.

³ Ye ngwane abko nitre bariseo rükaba ruäre Jesu kanti abko tö rababa Jesu nuaite ja käne, käkwe nieba krörö ie:

¿Kukwe mden erere nuendre merikwe angwane, rabadre tuen käme nie, yebtä nikwe meri nikwe tuadremetre ye abko dbe abko Ngöbö Kukwei tä niere ya? nieba kwetre Jesuye.

⁴ Abtä Jesukwe nieba mda ietre:

Ngöbö Kukwei käta dre niere kukwe yebtä abko btä mun tärä ñäke, aisete gare kuin munye ruen tie abko krörö: Kena dekä Ngöbökwä kä dätebare

angwane, “ni brare btä ni merire dätebare kwe,” abko ie niebare krörö:

⁵ Ne aisete ni brare käkwe ja mikadre gure angwane, rikadre nüne jenena rünbtä amne meyebtä mento merire kwebe.

Angwane ni nibu ye abko rabadi ni itibe kwrere, *Génesis 2.24*

abko niebare Ngöbökwe ietre. ⁶ Ye kwrere ni nibu ye ñan rabadi ni nibu kwrere mda, akwa rabadi ni itibe kwrere. Ye mden kisete, Ngöbökwe ni mikani ni itibe kwrere, ye ni ñan rabadre denkä jire chi jene jene mentokwäre, aisete ni brare käkwe ñan meri tuadremetre, niebare kwe.

⁷ Abtä nitre bariseo käkwe nieba mda Jesuye:

Mata niere kore, ¿se ñobtä abko meri tuadremetre angwane, tärä biandre ie bti juandretari abko Moisékwe köböi biani nunye arato? nieba kwetre ie.

⁸ Angwane Jesukwe nieba mda ietre:

Mun dokwäkä ribi ribi Ngöbökrä, ye mdenbtä abko munkwe meri tuadremetre abko Moisékwe köböi biani munye ye. Akwa kena Ngöbökwe ñan kukwe mikanintbe kore, ⁹ aisete ti bike niere krörö munye: Meri ja mike ngite ñakare brare mda mdabe, akwa brare kwe käkwe tuadremetre, bti ja mikadre gure meri mdabe kwe, ye ngwane ni brare ye tä ja mike ngite meri yebe meri käne kwe rüere. Abko kore se, nieba Jesukwe nitre bariseoye.

¹⁰ Angwane nun ja töitikaka Jesube käkwe nieba ie:

Meri nikwe abko rabadre ni mdabe aibe dokwäre ni rabadre tuemetre amne kukwe mda mda dokwäre ñakare ne ngwane, nikwe ñan ja

mikadre gure jirekäbe abko bäri kuin ñan ñan, nunkwe nieba Jesuye.

¹¹ Abtä Jesukwe nieba mda nunye:

Munkwe kukwe nini, ye abko era bkänä, akwa ni kwati ñan raba kaen ngäbti mikakäre täte, aisete nire nire ie Ngöbökwé ja di biandre kukwe ye mikakäre täte aibe tä kaen ngäbti. ¹² Ne aisete kukwe tärä kabre btä ni brare brare kwati ñan tä ja mike gure abko krörö: Ni ruäre tä däre kise tökare biare, abtä ñan tä ja mike gure amne tä nebe kaibe kärekäre. Akwa ni ruäre abko ni mdara jire këta dätere kaibe, abtä tä nebe kise tökare amne ñan töta nebe ja gurebtä, aisete tä nebe nüne kaibe; akwa ni ruäre abko ñan tä ja mike gure jirekäbe nünakäre Ngöbö gobranka kä käinbti ye kräke, aisete nire nire tö raba kukwe ne kaen ngäbti nünakäre kore Ngöbökrä, ye käkwe ka ngäbti. Abko kore se, nieba Jesukwe nun ja töitikaka benye.

*Jesukwe ja di biani ngäbäkre kiakiaye
(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)*

¹³ Yebti ngäbäkre järe kaba ruäre nebe Jesu kënti abko Jesukwe kise mikadre bti, käkwe blitadre Ngöböbe kräke, akwa nun ja töitikaka Jesube rababa ñäke nitre ngäbäkre ngwianka yeye.

¹⁴ Abtä Jesukwe nieba nunye:

Ngäbäkre ye tuemetre kite tie. Munkwe ñan ji öta käne, ñobtä ñan angwane nire nire këta ja mike bobre Ngöböbtä ngäbäkre ne kwrekwre, ni yebti abko Ngöböta gobrane, aisete munkwe ñan ji öta käne, nieba Jesukwe.

15 Yebti Jesukwe kise mikaba ünän jökrä ngäbäkrebti, ja di biankäre ietre, bti kä mikakaba kwe.

Ni bati jäändrän bkänkä kabre käkwe blitabare Jesube

(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

16 Yebti ni rikaba iti nebe Jesu kanti, käkwe nieba krörö ie:

Dirikä, ¿sribi mden bäri kuin nuendre tikwe abko ütiäre ti rabadre nüne kärekäre Ngöböbe? nieba kwe Jesuye.

17 Angwane Jesukwe nieba mda ie:

¿Ye ñobtä abko sribi mden bäri kuin nuendre btä mata kukwe ngwentari tie ye? Ni kuin abra tärä itibe abko Ngöbö ara, akwa ma tö nünai kärekäre Ngöböbe ne ngwane, kukwe biani nuendre nie Ngöböke, ye makwe mika täte jökrä, nieba Jesukwe ie.

18 Angwane ni bati ye käkwe nieba mda Jesuye:

¿Kukwe mden mden mikadre täte tikwe? nieba kwe ie.

Jesukwe nieba mda ie:

Makwe ñan ni mda kämika.

Ma gure, makwe ñan ja mika gure bati bati ni mda mdabe.

Makwe ñan go.

Makwe ñan blita ngwarbe ni mda mda rüere kitakäre gite.

19 Erere arato, ma rün amne ma meye mika ütiäte jae.

Amne mata ja tarere au,

ye kwrere makwe ni mda mda tare arato, *Exodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20; Levítico 19.18*

nieba kwe ie.

²⁰ Angwane ni ye kākwe nieba mda Jesuye:

Makwe kukwe nini, ye erere tita mike täte jökrä. ¿Se abko tikwe dre nuendre mda se? nieba kwe ie.

²¹ Abtä Jesukwe nieba mda ie:

Ma tö rabai metre Ngöbö ngwärekre ne ngwane, jändrän tä makwe ye erere nän rürümoine jökrä, bti makwe ngwian ye dräi ni bobre bobrebt i angwane, ma rabadi jändrän ütiäte kri bkäne kabre kä käinbti sete. Makwe jändrän rürümoin ünän jökrä kore, bti ma jata ti jiebt i. Abko kore se, nieba kwe ni bati yeye.

²² Jesukwe nieba kore ie angwane, niara abko jändrän bkäne kabre krübäte, aisete moto rötateba jändrän kwekwe ye jiebt i amne moto rababa ulire, ben rikabata.

²³ Yebti nun ja töitikaka Jesube, ie Jesukwe nieba:

Ti bike kukwe era erere niere krörö munye: Ni jändrän bkänkä krikri ye kākwe ja mikadre bobre Ngöböbtä, Ngöbökre gobrandre bti abko tare krübäte kräke, ²⁴ aisete ti bike niereta mda bati munye: Aku okwä chi, yete ta kameo krikri ye ara rikadre nuäre, akwa nitre jändrän bkänkä kri ye kākwe ja mikadre bobre Ngöböbtä, Ngöbökre gobrandre bti, ye abko bäri tare kräke, nieba Jesukwe nunye.

²⁵ Kukwe yebtä nun ja töitikaka Jesube ñan töi rababa krütare mda Jesu kukwei nuare. Abtä nunkwe nieba mda ie:

¿Ni jändrän bkäne kri ñan rabadre dianintari nini makwe, se nire abko rabadi dianintari amarebti se? nunkwe nieba ie.*

²⁶ Angwane Jesukwe nun tuaba ja käne, käkwe nieba mda nunye:

Mun kä nebtä ye kräke abko kukwe ye tare, akwa Ngöbö abko kräke jändrän ñakare tare jire chi, aisete niara aibe raba ni dentari, nieba Jesukwe.

²⁷ Abtä Pedro käkwe nieba mda Jesuye:

¿Nunkwe jändrän jökrä mikaninte, bti nunta näin ma jiebtı, se abko Ngöbökwı dre biandi ütiäre nunye? nieba kwe.

²⁸ Angwane Jesukwe nieba mda:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Ngöbökwı jändrän jökrä ükadite btin kä mrä ngwane, ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne rabadi tākānintbe kürä gobrankrābti kä nuārete, ye ngwane mun ja tōitıkaka tibe ye abko rabadi tākānintbe gwaire siba tibe kürä kwā jätābti kubu yebti. Ye kanti abko juta keta jätābti ketebu nitre israelitakwe abko kräke munkwe kukwe ükadite siba tibe. ²⁹ Amne nānbtä ti jiebtı, nire nire käkwe ju mikaninte amne etbakantre amne ngwai mikaninte kwe, erere arato rün, meye amne ngābriānkā kwekwe mikaninte kwe amne kä kwe erere mikaninte jökrä kwe nānbtä ti jiebtı, nitre ye abko ie Ngöbökwı jändrän biandi gre ketarike rike bāri mda amne Ngöbökwı mikadi nüne kärekwı jabe arato. ³⁰ Akwa ni kwati

* **19:25** Jesu näire ni ngwian bkäne kri abko nāmane ngwian bkäne, ñobtä ñan angwane Ngöbö nāmane ja di bien ietre, aisete bāri Ngöbö kukwe muko, aisete rabadre dianintari käne, nitre israelita nāmane nütüre Jesu näire. Ne aisete, nitre ja tōitıkaka Jesube abko ñan tōi namani krütare Jesu kukweibtä.

tuen bāri ütiāte ütiāte kā ne ngwane, ye abko rabadi ütiāte ñakare Ngöbö ngwārekri; akwa ni kwati tuen ngwarbe, ütiāte ñakare kā ne ngwane, ye abko rabadi bāri ütiāte Ngöbö ngwārekri. Abko kore se, nieba Jesukwe nun ja töitikaka benye.

20

Sribikā uba grāte, btā Jesukwe kukwe bā mikani

¹ Yebti Ngöbö abko ñan tā sribi ütiā bien ni kā nebtā kwrere abko Jesukwe bā mikaba mda, kākwe nieba krörö: Ngöböta gobrane ño ni kwe ngätāite abko ti bike bā mike ni kā bkānkā kwrere. Bati ni kā bkānkā nikani dekā ni kēnene sribikāre jakrā uba grāte. ² Ye erere sribikā kwani ie angwane, sribi ütiā biandre nuāi köböiti, ye erere ükaninte kwe bentre, bti juani kwe sribire uba grāte.

³ Yebti ñänā okwā krā ökän näre angwane, nikaninta jutate. Nikani nebata yete angwane, ni mdara jire nämane nūnaninkā ngwarbe kwani ie ⁴ angwane, niebare kwe ietre: Uba grāta tikwe sete, ye te mun nän sribire siba amne sribi ütiā bianta ño, ye näre tikwe ütiā biandi munye, niebare kwe ietre. Ye erere bkänā, nitre ye nikani sribire.

⁵ Yebti ñänā ruäre näre angwane, kā bkānkā ye nikaninta jutate ni mda mda kēnene. Erere arato ñänā okwā krāmā dere angwane, nikaninta amne nitre kwani ie yete, erere juani sribire kwe arato uba grāte. ⁶ Yebti ñänā okwā krārike näre dere angwane, kā bkānkā ye nikaninta jutate amne ni mda nämane ngwarbe abko kwani ie angwane, niebare kwe ietre: ¿Ñobtā munta sribire ñakare

amarebti munta ngwarbe nete köböiti jire se? niebare kwe ietre. ⁷ Angwane nitre ye käkwe niebare mda kä bkänkäye: Sribi bkänkä nun känene ñakare sribikäre jakrä, ¿se abko nunkwe sribidre mdente? niebare kwetre ie. Angwane kä bkänkä käkwe niebare ietre: ¡Mun nän sribire jötrö arato uba gräte tikrä sete! niebare kwe ietre. Ye erere bkänä nitre ye nikani sribire.

⁸ Yebti kä jatanina iko dere angwane, kä bkänkä ye käkwe niebare nitre sribikä ye dänkienye: Sribikätre ye kärere jökrä, bti makwe sribi ütiä bian ietre. Akwa nitre nü sribire bäri mrä, ye ara jire ie makwe sribi ütiä bian käne. Abti nitre niki sribire bäri käne ye abko ie makwe sribi ütiä bian mrä, niebare kwe ie. ⁹ Ye erere bkänä, nitre nukani sribire mrä ñänä okwä krärike dere, ye ie sribi ütiä köböiti biani täte jökrä.

¹⁰ Yebti nitre nikani sribire bäri käne dekä ye nikani sribi ütiä tuen jae angwane, sribi ütiä biandi bäri kabre ietre namani nütüre, akwa sribi ütiä biandre nuäi köböiti, ye erere biani täte ietre.

¹¹ Sribi ütiä dianina kore kwetre angwane, nikani ñäke kä bkänkä ye rüere, ¹² kä namani niere: Nitre nü mrä köre käkwe sribiniri ñänä okwä kratibe, akwa nun abko käkwe sribiniri tare ñänä ngirete ta nebebe kä dere. ¿Se ñobtä abko munkwe sribi ütiä bini ja näre nunye niaratrebe se? niebare kwetre. ¹³ Abtä kä bkänkä ye käkwe niebare krörö sribikä iti ie: Ja mräkä, ñan tita kukwe nuene blo ma rüere ruen tie, ñobtä ñan angwane sribi ütiä bianta nuäi köböiti, ye erere tikwe biandi mae abko nikwe ürüte kore dekä, ye tä töre mae ruen tie. ¹⁴ Ne aisetse sribi ütiä makwe, ye erere

kaen ngäbti, bti ma rikata ja gwiriete, ñobtä ñan angwane nitre nü sribire mrä dere abko ie tikwe sribi ütiä bini ja kwrere mabe, ye abko kukwe tikwe, ¹⁵ ñobtä ñan angwane ngwian ye abko tikwe, aisete ti tö rabadre dre dre nuein bti, ye erere ti rabadre nuene ruen tie. ¿Akwa tita ja moto mike kuin sribikä mrä se kräke, yebtä ma nibi mokrere ben ya ño ye? niebare kwe abko nakaninkä kore. Ne ngörä.

¹⁶ Ne aisete nire nire rabadre mrä, ye abko rabadita käne amne nire nire tä käne ye abko rabadi mrä, [ñobtä ñan angwane Ngöböta ni kwati nübaire, akwa ni braibe abko diankata jakrä kwe.] Abko kore se, nieba Jesukwe.*

*Jesu müre ketadi abko niebare bämäkäre kwe
(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)*

¹⁷ Yebti Jesu rikabara ji ngrabare Jerusalén kukwäre angwane, nun ni jätäbti nibu ja töitikaka ben, ye abko käräba kaibe mento kwe, käkwe nieba nunye:

¹⁸ Mtare nita näin Jerusalén kukwäre. Ni näin nebe Jerusalén, ye kanti ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne kitadi ngise nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkienye amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikatre yeye. Niaratre ye abko käkwe ti kitadi ngise müre ketadre amne, ¹⁹ nitre romanobo ñakare israelitare abko ie ti kitadi ngise amne niaratre käkwe ti mikadi yakrä kri jae amne ti kwata metadi krübäte kwetre. Yebti ti müre ketadi

* **20:16** Kukweta tikani corcheta ngätäite abko ñan tä tikani manuscrito bäri kuinquin btä.

krusobtä kwetre, akwa köbömäkäre angwane, ti rükadita nire. Abko kore se, nieba Jesukwe nunye.

Juan btä Santiago meye käkwe kukwe ribebare Jesuye

(Marcos 10.35-45)

²⁰ Abti Zebedeo ngäbriänkä nibu Santiago btä Juan abko ben meye jataba käkwe krötäba Jesu ken angwane, rikaba ngitiekä ngukudokwäbti temen Jesu ngwärekre ja di käräkäre ie. ²¹ Angwane Jesukwe nieba ie:

¿Ma tö nibi dreye amarebti ye? nieba kwe ie.

Angwane Zebedeo ngäbriänkä ye meye käkwe nieba krörö mda ie:

Ma raba gobrane angwane, makwe ngäbäkre tikwe noko mika bäri ütiäte, käkwe mika tākänintbe iti ja küde ruenkri amne iti ja küde ngeberekri abko ti tö nibi ribei mae, nieba kwe Jesuye.

²² Abtä Jesukwe nieba mda Zebedeo ngobo nibu yeye:

¿Tikwe ja tare nikadi kri krübäte, ye kwrere munta biare ja tare nike siba ya? nieba kwe ietre.

Jänri, nieba kwetre ie.

²³ Angwane Jesukwe nieba mda ietre:

Munkwe ja tare nikadi kri ti kwrere arato, akwa nire rabadre tākänintbe ti küde ruenkri amne nire rabadre ti küde ngeberekri, ye abko ñan tä ti kisete akwa tä ti Rün kisete. Ye aisete, nire nire kräke kä ye tä ükaninte ti Rünkwe abko erere ie biandi kwe, aisete ti ñan raba bien munye, nieba kwe ietre.

²⁴ Jesu näma blite kore, ye nun ni jätä ja töitikaka ben käkwe gaba angwane, Juan btä Santiago ye kräke nun moto rababa romon mda. ²⁵ Abtä Jesukwe nun käräba, käkwe nieba krörö nunye:

Nitre ñakare israelitare káta gobrane angwane, tátre kukwe miketbe tare ni mda mda mikakäre ja ngoto täni. Erere arato, nitre ütiáte krikri ñakare israelitare abko ni mda mdakwe mikadre ütiáte jae, abkokäre tátre bike krikri, ye abko gare kuin munye. ²⁶ Akwa mun ja töitikaka tibe, ye ngätäite abko ñan rabadre bare jire chi kore, aisete mun ngätäite abko kukwe rabadre bá jene abko krörö: Nire nire tö rabai bäri ütiáte kri mun ngätäite ye abko kákwe sribidre ni bobre kwrere ni mda mdakrä ²⁷ amne, nire nire mun ngätäite tö rabai bäri káne jändrän jökräbtä, ni ye abko rabadre ni kladore kwrere ni mda mdakrä, ²⁸ ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatani kore ye kwrere, ñobtä ñan angwane ñan ni mda mdakwe sribidre tikrä, abkokäre ti jatani, akwa ti jatani sribikäre ni mda mda kräke amne ti jatani ja mike müre ketadre ni kwati kökatarikäre Ngöbökrä. Abko kore se, nieba Jesukwe nun ja töitikaka benye.

*Ni nibu okwä kä drünente abko Jesukwe mikan-
inta kuin*

(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)

²⁹ Yehti nun nämä Jericó, bti nun rikaba ta angwane, ni kwati rikaba siba Jesube. ³⁰ Angwane ni okwä kä drünente nämä nibu tákänintbe jibtä. Jesu rikaba ta ji yehti gaba kwetre angwane, rikaba ngwänenkä kri krörö Jesu jiehti:

¡Jrei David tukwe mräkä, nun ngwen ruentari tare jae! rababa niere.

³¹ Angwane nitre nibu ye kákwe kada ketadre, abkokäre nitre kwati rababa ngren ngren bti, akwa niaratre abko rababa ngwänenkä bäri krikri mda, kä rababa niere:

¡Nun Dänkien, ma abko jrei David tukwe mräkä, nun ngwen ruentari tare jae! rababa niere Jesu jiebti.

³² Abtä Jesu rababa nünaninkä, käkwe nitre nibu okwä kä drümente ye käräba, ye erere rükaba Jesu kánti angwane, Jesukwe nieba ietre:

¿Tikwe dre nuendre munkrä, ie mun tö nibi? nieba Jesukwe ietre.

³³ Angwane niaratre käkwe nieba mda ie:

Nun Dänkien, makwe kä mikadre tuen nunye, ie nun tö nibi, nieba kwetre Jesuye.

³⁴ Angwane nitre nibu ye rababa ruentari tare Jesuye, käkwe kise mikaba okwäbtä. Ye btäräbe kä rababa tuen kuin batibe ietre angwane, rikaba siba Jesube.

21

Jesu nikani nebe Jerusalén

(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹ Abti nun jatabara neme ja ken Jerusalén angwane, nun rababa juta Betfagé kánti Ngitio Olibobtä. Ye kánti Jesukwe nun ja töitikaka ben juanba nibu, ² käkwe nieba krörö ietre:

Juta tuen känime ni ngware ta. Se kánti mun nän. Mun rabadi sete angwane, buro möre tädi mäkäninte kwandi munye angwane, buro ye abko ngäbäli tädi btä kwandi munye. Buro möre ye tikate munkwe, mun jata ngwena tie. ³ Akwa nane nitre yete käkwe ñäkä munye dokwäre angwane, munkwe nie krörö ietre: Ni Dänkien tö nibi ie, aisete nun bike niken ngwena, akwa gwängwarbe

juandita kwe munkrä, nie kore, nieba Jesukwe nitre nibu yeye.

Bti juani kwe. ⁴Kukwe rababa bare kore, kukwe niebare kira ni Ngöbö kukwei niekäkwe rabadre bare abkokäre. Kukwe ye tä tikani krörö Ngöbö Kukweibtä:

⁵Nitre nünanka juta Siónte, ye ie niere krörö:

Jrei munkwe kitera nüke tuen sete. Tä näin bobre buro ngäbälibti.

Buro tribe ngwianka abko ngäbälibti tä näin ye,

Zacarías 9.9

abko nämane tikani kore abko erere rabadre bare, abkokäre Jesukwe nitre juanba kore.

⁶Ye erere bkänä, ni ja töitikaka Jesube juanba nibu kwe, ye abko käkwe dre nuendre nieba kwe ietre, ye erere nuenba kwetre, ⁷kä rikaba buro möre ye ngwena ngäbäli ben gwaire, käkwe dän jabtä ye tikateba ötati, bti kitaba buro ngäbäli ye tröbti kwetre ja täkräre Jesuye angwane, Jesu rankwaba buro ngäbäli yehti. ⁸Ye ngwane abko nitre nämä kwati krübäte amne ni ruäre rababa dän jakwe metete ji ngrabare temen dikakakrä Jesuye amne, ni ruäre abko rababa kri küde tikekä, bti rababa mike ji ngrabare temen dikakakrä Jesu kakäre ngäbti jrei kwrere. ⁹Angwane nitre nämä näin ruäre Jesu känenkri amne ruäre Jesu jiehti, ye abko rababa ngrente ja dibti, kä rababa niere krörö:

¡Hosana! ¡Jrei David tukwe mräkä, ma kite ni Dänkien Ngöbö käbti!

Ma ye aibe raba mikani ütiäte.

¡Hosana! ¡Ari Ngöbö kri kä käinbti käikitekä bäri krikri!

Salmos 118.26

abko nitre ye rababa niere.

¹⁰ Yebti Jesu rikaba nebe Jerusalén angwane, jötrö kä rababa nokre jabtä jutate yete amne ni kwati rababa niere krörö:

¿Nire nü amarebti se? rababa niere jae kwärikwäri.

¹¹ Angwane nitre nämane yete käkwe niebare ietre:

Ni Ngöbö kukwei niekä kädianta Jesu abko nü nete. Niara abko Nazarebo kä Galileate abko mden nü nete, niebare kwetre.

Jesukwe nitre juantari ju blitakrä Ngöböbe kánti

(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹² Yebti ju blitakrä Ngöböbe, ye bäre Jesu rikaba angwane, nitre nämä jändrän rürümoine yete amne ruäre abko nämä jändrän kökö abko Jesukwe juantariba jökrä mento. Erere arato, nitre nämä ngwian kwite* ni mda mdakrä abko kän Jesukwe mesa kwitakaba temen se kwrere amne ütü rürümoinkä kwe ja täkrä nämane, ye abko Jesukwe kwitakaba jökrä temen se kwrere arato.

¹³ Yebti Jesukwe nieba nitre jändrän rürümoinkä yeye:

Ngöbö Kukwei tä tikani krörö:
Ju tikwe ne abra tä blitakrä tibe, *Isaiás 56.7*
niebare Ngöbökwé, akwa mun abko tä ju ne mike nitre gokä jue kwrere. Abko kore se, nieba Jesukwe.

¹⁴ Ye ngwane abko nitre okwä kä drümente amne nitre näin nakwente nakwente rababa nüke ju

* **21:12** ngwian kwite. Ngwian kä mdabti kwita nämane ngwian ju blitakrä Ngöböbe yebe.

blitakrä Ngöböbe ye bäre Jesu kanti angwane, Jesu rababa miketa kuinta jökrä. ¹⁵ Akwa sribi kri ñan tuabare Jesu rababa nuene, ye abko nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre btä Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikatre käkwe tuaba angwane, ju blitakrä Ngöböbe ye kántita abko ngäbäkre rababa ngrente krikri, kä rababa niere: ¡Hosana, jrei David tukwe mräkä abko tä nete! Ari käikitekä abko ngäbäkre rababa niere, ye kukwei jaraba ietre angwane, moto rababa romon, ¹⁶ käkwe nieba Jesuye:

¡Ngäbäkre tä ma käikitekä kore ye kukwei ruen ñakare mae ya amarebti ye! nieba kwetre Jesuye.

Angwane Jesukwe nieba mda ietre:

Jänri, kukwe ruen tie. ¿Akwa kukwe kore btä Ngöbö Kukwei tä tikani, yebtä munta ñäke ñakare ya amarebti ye? Ngöbö Kukwei käta niere krörö:

Ngäbäkre kiakia käkwe kantadre mae amne
ngäbäkre kianbtä kianbtä arato abko ma
tö namani kukwei nuai, *Salmos 8.2*
abko nieta kore, nieba Jesukwe.

¹⁷ Yebti Jesukwe kä mikakaba nitre yebtä, bti rikabata juta bäre mento angwane, rikaba nebe juta Betaniate, kanti kibiaba kwe.

Jesukwe ñäkäbare higokrieye
(*Marcos 11.12-14,20-26*)

¹⁸ Yebti dekä angwane, Jesu rikabata juta Jerusalén kukwäre angwane mrö rababa ie.
¹⁹ Angwane higokrie näma känime jibtä, btä okwä rababa angwane, rikaba nebe higokrie ye kanti. Rababa higokrie ye kanti angwane, higo kä aibe

kwanba btä ie, akwa ngwä abko ñakare. Abtä Jesukwe nieba krörö higokrie yeye:

¿Ma ñan ngwä rabata jire chi mda! nieba kwe ie.

Jötrö higokrie ye bä grötakaba nõtare. ²⁰ Kukwe rakakaba kore nun okwäbti, yebtä abko nun ja töitikaka Jesube ñan töi rababa krütare mda, käkwe nieba Jesuye:

¿Ñobtä makwe ñäri jirekäbe higokrie seye amarebti jötrö ngwarbe bä ngrökä nõtare mda se? nunkwe nieba ie.

²¹ Abtä Jesukwe nieba mda nunye:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Munkwe tödekadre kwatibe Ngöböbti amne munkwe ñan ja töi mikadre ngwarbe kwäräkwärä, ye ngwane ñan kukwe nuni higokriebtä tikwe, ye kwrere aibe rabadre bare munye, akwa mun rabadre niere ngitio nokoye: Ja denkä mento yete. Ma rika mrente, munkwe niedre ie, ye erere rabadre bare munye. ²² Munkwe tödekadre kwatibe Ngöböbti, käkwe blitadre ben angwane, dre dre munkwe kärädre ie, ye rükadre mun kisete. Abko kore se, nieba Jesukwe nun ja töitikaka benye.

Nire diebti Jesu nämane sribire abko ngwianin-tari ie

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

²³ Yebti ju blitakrä Ngöböbe ye bäre Jesu rikabata mda. Jesu nämä dirire yete angwane, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne nitre unbre ji dokwäte ye jataba nüke Jesu kánti, käkwe nieba ie:

¿Nirekwe ma mikani sribi nuene kore amne nire diebti mata kukwe nuene kore nete? nieba kwetre ie.

24-25 Angwane Jesukwe nieba mda ietre:

Ti bike kukwe ngwentari kwati arato munye. ¿Nirekwe Juan Bautista juani ni ngökö ñöte? ¿Ngöbökwé juani ya o ni kä nebtäkwe mikani sribire ya? Ye niere tie munkwe. Nirekwe juani, ye munkwe niedi tie ne ngwane, nire diebti tita sribi ne nuene abko tikwe niedi munye arato, nieba kwe ietre.

Yebtä abko rikabata blite jabe kwärikwäri, kä rababa niere krörö: Ngöbökwé juani, nikwe niedre ie angwane, niarakwe niedre krörö mda: Ngöbökwé juani munta niere, ¿se ñobtä abko munkwe ñan kukwei mikani era jae? niedre kwe nie. ²⁶ Akwa, ni kä nebtäkwe mikani, ni ñan rabadre niere jire chi ie, ñobtä ñan angwane Juan abko ni Ngöbö kukwei niekä era metre, ye abko ni jökrä käta mike era, aisete nitre ye abko nita jürä ngwen, aisete Juan mikani sribi ye nuene ni kä nebtäkwe abko ni ñan raba niere jire chi, rababa niere jae kwärikwäri.

²⁷ Abtä nieba krörö kwetre Jesuye:

Nirekwe Juan juani, ye gare ñakare nunye, nieba kwetre.

Angwane Jesukwe nieba mda ietre:

Kore ne ngwane, nirekwe ja di biani tie sribi ne nuenkäre abko tikwe ñan niedre munye arato, nieba Jesukwe ietre.

Jesukwe kukwe bä mikani ngäbäkre nibubtä

²⁸ Yebti Jesukwe nieba mda nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientreye amne nitre unbre ji dokwäteye:

¿Kukwe ne raba tuen ño munye? Bati ni nämáne iti abko ngobo nibu kwe. Bati nikani, käkwe

niebare ngobo itiyē: Ma rika sribire mtare tirete tikrā uba grāte, nieba kwe ie. ²⁹ Akwa ngobo kākwe niebare ie: Ti ñan tö nibi rikai sribire tirete, niebare kwe rünye. Akwa yebti ja töi kwitaninta kwe amne nikani sribire.

³⁰ Yebti ngäbäkcre ye rün nikani, kākwe niebare kwrere ngobo mdaye angwane, ni ye ngobo kākwe niebare ie: Jän, ti näin sribire tirete makrä, niebare kwe rünye. Akwa ñan nikani sribire abko nakaninkä kore se. ³¹ Ye abko, ¿ngäbäkcre nibu ne mden kākwe rün kukwei mikani täte? nieba Jesukwe ietre.

Angwane niaratre kākwe nieba:

Ngäbäkcre käne ye mden kākwe rün kukwei mikani täte, nieba kwetre Jesuye.

Abtä Jesukwe nieba mda ietre:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Nitre jändrän ütiä käräkä gobran romanobokrä abko tä nebe tuen käme munye amne meri bti kä ngwarbe ngwarbe abko tä nebe tuen käme munye arato, akwa niaratre abko bti Ngöbö kä käinbti rabadi gobrane bäri käne mun ye ngwä, ³² ñobtä ñan angwane Juan Bautista nükani ji kuin era metre Ngöbökwē mike gare munye angwane, munkwe ñan niara kukwei mikani era jae, akwa nitre jändrän ütiä käräkä amne meri bti kä ngwarbe ngwarbe abko kākwe niara kukwei mikani era amne kani ngäbti kwetre, aisete niaratre abko ngäbäkcre käne ye kwrere. Akwa kukwe nuenbare Juankwe abko munkwe tuani, akwa munkwe ñan Juan kukwei mikani era jae, kākwe trö kwitani ñakare kukwe käme ye, aisete

mun ye abko ngäbäkre mda ye kwrere. Abko kore se, nieba Jesukwe ietre.

*Nitre ji dokwäte, btä Jesukwe kukwe bä mikani
(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)*

³³ Ti bike kukwe mdara jire bä mike ne kukwe nuen munkwe: Bati ni kä bkänkä nämäne iti, käkwe uba nurai nökanı, bti ki mikani kwe amne kä ükaninte biare uba ñöi ngwäre kwe. Ju mikani nura ngibiabtıkä kräke kwe, bti biani kwe ni mda mdaye sribikrä. Kä biani sribikrä kwe abko ütiäre uba döi biandreta ruäre ie. Yebti nikani kä mdabti. ³⁴ Abti uba ngwä ötadre abko käi nükani angwane, sribikä käkwe uba biandreta ruäre kä bkänkäye ye abko kä bkänkä käkwe sribikä kwekwe juani tuenta jakrä. ³⁵ Akwa sribikätre kä bkänkäkwe ye nikani nebe angwane, sribikätre ubabtä ye ie neketaninte, nikani sribikä iti mete ja ñäte kwäräkwärä se kwrere. Iti mda abko kämikani kwetre amne iti mda abko täkäni jäbti kwetre kämikakäre.

³⁶ Yebti kä bkänkä käkwe sribikätre juani bäri mda uba tuenta ruäre jakrä, akwa sribikätre ubabtä ye käkwe nuenbareta kwrere arato btätre. ³⁷ Abtä mrä angwane, kä bkänkä ye käkwe odei jen kwe ara jire juani, kä namani töbike krörö: Ti odei ne aibe abko mikadi ütiäte sribikätrekwe, aise te ti bike juen, namani nütüre. ³⁸ Ye erere bkänä juani kwe, akwa kä bkänkä ye odei nikani tuen sribikätre ubabtä yeye angwane, niebare kwetre jae kwärikwäri:

Ni se abko rabadi jändrän rünkwe bkäne jökrä, aise te ari kämike amne ni rabadi kä ne bkäne jökrä, niebare kwetre.

³⁹ Ye erere bkänä, kä bkänkä odei ye neketan-
inte ietre, nikani ngwena uba grä bäre mento, bti
kämikani kwetre se kwrere.

⁴⁰ ¿Yebti kä bkänkä rikadre mda angwane, dre
nuendre kwe sribikätre käme yebtä raba ruen
munye? nieba Jesukwe.

⁴¹ Angwane nitre yete ye käkwe nieba mda:

Kä bkänkä ye ie sribikä moto kämekäme ye
rabadre ruentari tare ñakare, käkwe kämikadre jire
jökrä. Abti sribikä mden mden käkwe nura ütiä
biandre ie nura ngwä öta näire, ye ie tire ye bian-
dre kwe mda, nieba kwetre.

⁴² Bti Jesukwe ja bä mikaba jä kwrere amne,
nitre dirikä krikri abko bä mikaba ju mikaka
kwrere, käkwe nieba ietre:

Kukwe nebtä Ngöbö Kukwei tä tikani abko btä
mun tarä ñäke ruen tie abko krörö:

Jä ütiäte kri ju mikakrä metre abko nitre ju mikaka
käkwe kitaninkä, akwa jä ye abko ni Dänkien
käkwe mikani bäri ütiäte ju mikakrä metre.

Ye abko namani tuen bäri nuäre nie, *Salmos*
118.22-23

abko tä tikani kore. ⁴³ Ne aisete ti bike niere krörö
munye: Munkwe sribibare ñakare era metre,
sribikätre käme ye kwrere, aisete Ngöbökwé ñan
gobrandre munbti amne juta mda käkwe sribidre
era metre Ngöbökrä, ye abko bti Ngöbö rabadi
gobrane. ⁴⁴ Angwane ni ütiäte kri jä kwrere tikwe
nini, ye abko btä nire nire ritadrete amne rikadre
temen jä yebti angwane, jä ye käkwe ni ye ötadibtä
kiakia jökrä ngrabare. Erere arato, nire nire bti jä
ye rikwitadrekä angwane, gütadikä mnüne jökrä jä
ye täni arato. Abko kore se, nieba Jesukwe ietre.

⁴⁵ Jesukwe kukwe bä mikaba btä blitaba kwe ye abko nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre rüere amne nitre bariseo rüere nämä blite gaba kwetre. ⁴⁶ Angwane niaratre tö rababa Jesu kitai ngite kä teri, akwa Jesu abko Ngöbö kukwei niekä abko ni kwati nämä mike era jae, abtä ni kwati ye jürä rababa btätre.

22

Ni ja mikaka gure, btä Jesukwe kukwe bä mikani (Lucas 14.15-24)

¹ Yebti Jesu rikaba bliteta amne kukwe mda bä mikaba kwe, käkwe nieba krörö:

² Ngöbö kä käinbti käta gobrane ño nibti abko ti bike bä mike krörö: Bati jrei nämane iti abko ngobo jatani ja mike gure angwane, jrei ye käkwe mrö sribebare kri kä ngwiankäre nuäre jabtä.

³ Yebti nitre nübaibarera kwe kä ngwen nuäre jabtä ye abko sribikätre juani kärere kwe, akwa nitre nübaibare kwe ye ñan tö namani näin. ⁴ Abtä sribikä mdara jire juani jreikwe, käkwe niebare krörö ietre: Nitre nübaibare tikwe, ye ie munkwe nie krörö: Tikwe nbi kämikamna amne tikwe jändrän mda mda köteköte kämikamna kwetadre, aisete mrö nena biare jökrä amne nitre nübaibare tikwe ye jata kä ngwen nuäre jabtä tibe, munkwe nie ietre, niebare kwe sribikätre yeye.

⁵ Ye erere sribikätre nikani, käkwe niebare, akwa nitre nübaibare jreikwe ye käkwe sribikätre ye kukwei mikani ngwarbe. Ni ruäre nikani jirekäbe tirete amne ni ruäre abko nikani jändrän mda mda nuene. ⁶ Akwa ni ruäre abko ie sribikätre jreikwe ye neketaninte, nikani mete kwäräkwärä

se kwrere, bti mrä kämikani kwetre. ⁷ Abtä jrei ye moto namani romon krübäte. Abtä rükä kwekwe ye juani kwe, käkwe nitre moto kämekäme ye kämikani jökrä, bti juta ye kukwani jökrä kwetre sribikätre kwe ye dokwäre.

⁸ Yebti jrei ye käkwe niebare sribikätre mda mdaye: Ti ngobo tikwe bike ja mike gure, kräke mrö nena biare jökrä kä ngwiankäre nuäre jabtä, akwa nitre nübaibare tikwe abko rükadre kä ngwen nuäre jabtä, akwa ti kukwei kitani temen kwetre, yebtä abko moto käme bä mikani kwetre jabtä. ⁹ Mtare mun nän ji kri ngrabare sere amne nire nire kwan ji ngrabare munye, ye erere munkwe nübai jökrä kä ngwen nuäre jabtä tibe nete, niebare jreikwe sribikäye. ¹⁰ Ye erere bkänä, sribikätre ye nikani ji ngrabare angwane, nire nire kwani ietre ji ngrabare, ye erere ükaninkrö jökrä kwetre, ni moto käme amne ni moto kuin, ni ño erere jänikani jökrä kwetre angwane, ju kä ngwiankrä nuäre jabtä, ye te ni namani iti jökrä.

¹¹ Yebti nitre nübaibare kä ngwen nuäre jabtä, ye namanina jökrä gwi angwane, jrei nikani mike ñäräre. Jrei namani gwi angwane, ni nämane iti yete abko dän kitadre jabtä nänkrä kä ngwiankrä nuäre jabtä ni ja mikaka gure kánti, ye abko nämane ñakare btä. ¹² Abtä jrei ye käkwe niebare ni yeye: Ja mräkä, dän kitadre jabtä makwe abko ñakare mabtä, ye abko ma nü ño gwi nete siba, niebare kwe ie. Angwane ni ye rababa kwekbe jirekäbe. ¹³ Angwane nitre mrö mikaka mesabtä mesabtä, ye ie jreikwe niebare: Ni noko ngoto amne kise mämete, bti munkwe kitaka kä bäri iko te ju bäre sere. Ye kánti niara rabadi ja müaire

krikri be amne tu ngö rabadi cherere jabtä ja tare nika kisete, ¹⁴ñobtä ñan angwane Ngöböta ni kwati nübaire, akwa ni braibe abko diankata jakrä kwe. Abko kore se, nieba Jesukwe.

*Ja ütiä biandre gobranye ya, ñakare ya
(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)*

¹⁵Yebti nitre bariseo käkwe gätäbare angwane, tö namani Jesu tuai ja dokwä mike kö okwäte, aisete Jesukwe ñäkädre blo gobran romanobo rüere abtä kitadre ngise kwetre, abkokäre ja toi mikani kwatibe kwetre Jesu rüere, ¹⁶käkwe nitre reketaka jakri juani ruäre nitre reketaka Herodekri ben gwaire niekäre krörö Jesuye:

Dirikä, mata kukwe era erere niere, ye gare kuin nunye amne ji Ngöbökwé abko dirita era metre arato makwe, ye gare nunye arato. Erere arato, ni mda mda tä ño niere ma rüere diribtä kore, ye abko ñakare ütiäte makrä, ñobtä ñan angwane ñan mata blite ni mda mda moto mikakäre nuäre, ye garera nunye. ¹⁷Ne aisete kukwe nebtä makwe dre niedre abko nun tö nibi gai abko krörö: ¿Emperador romanobo César abko ie nunkwe ja ütiä biandre ye abko dbe ya, ñakare ya niere nunye? nieba kwetre Jesuye.

¹⁸Nitre ye näma töbike blo Jesu rüere, ye Jesukwe gaba btätre. Abtä nieba mda kwe ietre:

Mun ngwarbe ja bä mike kuin tibtä nete. ¿Se ñobtä tikwe ja dokwä mikadre kö okwäte au, abkokäre mun kite kukwe ngwentari kore tie ye? ¹⁹Ngwian bti munta ja ütiä bien, ye mike tuadre tie, nieba Jesukwe ietre.

Ye erere bkänä, ngwian denario bianba kwetre Jesuye. ²⁰ Angwane Jesukwe nieba mda ietre:

¿Nire bä amne nire kätä tikani ngwian nebtä? nieba Jesukwe ietre.

²¹ Angwane niaratre käkwe nieba mda Jesuye:

Emperador César bä amne kätä btä, nieba kwetre.

Abtä Jesukwe nieba mda ietre:

Jändrän emperadorekwe erere munkwe bian emperadoreye amne jändrän Ngöbökrä erere munkwe bian Ngöböye. Abko kore se, nieba kwe ietre.

²² Jesukwe ñäkäba kore ietre, ye kukwei nuaba kwetre angwane, ñan töi rababa krütare Jesu kukweibtä, ñobtä ñan angwane ja kitani ngite ñakare Ngöbö rüere o César rüere aisete. Yebti niaratrekwe kä mikakaba Jesubtä yete, rikabata jökrä.

Ni krütani rükadreta nire ya abko ngwianintari Jesuye

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³ Abti köbö ye arabe näire, nitre saduseo rikaba ruäre ja tuakäre Jesube. Nitre saduseo ye abko ni krütanikrütani mikadreta nire Ngöbökre abko ñan nämane mike era, aisete jataba kukwe ngwentari Jesuye, käkwe nieba ie:

²⁴ Dirikä, Moisékwe niebare krörö: Ni iti tädre gure, akwa ngäbäkre ñakare kwetre amne ni ye krütadre angwane, merire rabadre kaibe, meri ye abko yäräkwe diandre jae mda. Yebti ngäbäkre rabadre kwetre angwane, ngäbäkre ye abko rabadre niara etba krütani ngobo kwrere, niebare Moisékwe. ²⁵ Ye erere bati nun ngätäite nete nitre ja etbarebe nämane ni kükü. Nitre ye

etba mubai kākwe ja mikani gure, akwa ngābākre ngāmi nebe kwetre angwane, ni ye krūtani, aiseite merire namani kaibe ie, ye abko namani etba siba krāke. ²⁶ Ye erere bkānā meri ye namani yārā mda yebe, akwa brare krūtani kān arato. Abtā meri ye namani yārā mdabe, akwa brare krūtāninta kān arato. Ye kwrere nīkani nakenkā janknu ja tāritāri. Abti nitre ni kükü ye krūtani jōkrā meri ye kisete. ²⁷ Abti mrā angwane, meri ye krūtani arato. ²⁸ Akwa ni krūtani rükadreta nire mata niere, aiseite ni brare ni kükü, ben meri ye namani jōkrā, abti niaratre ni kükü ye rükadreta nire jōkrā angwane, meri ye rabadi nire nān mukore abko niere nunye, nieba kwetre Jesuye.

²⁹ Angwane Jesukwe nieba mda ietre:

Ngöbö Kukwei gare ñakare munye amne Ngöbö di kri gare ñakare munye arato, aiseite munta töbike ngwarbe blo kore. ³⁰ Ni krūtānikrūtani rükadita nire angwane, ni merire, brare kākwe ñan ja mikadre gure, ñobtä ñan angwane niaratre abko rabadi angele kā kāinbti kwrere. ³¹ Mdakāre abko, ni krūtānikrūtani rükadreta nire abko Ngöbö ara jire kākwe niebare kira, niara nāmane blite Moisébe angwane. Yebtā mun tarā ñāke ruen tie. Ngöbö Kukwei kätä niere krörö: ³² Ti abko Ngöbö Abrahamkwe, Isaakwe amne Jacobokwe, niebare Ngöbökwē Moiséye. Abraham, Isaac amne Jacob krūtānina abti Ngöbökwē niebare kore Moiséye. Ngöbö abko ñan ni ngwākāre Ngöböi akwa Ngöbö abko ni nire Ngöböi gare nie. Ye aiseite Abraham, Isaac amne Jacob tā nüne janknu Ngöbö ngwārekri abko gare nie, nieba Jesukwe nitre saduseoye.

³³ Jesukwe blitaba kore, ye nitre kwati kākwe

kukwe nuaba ünän jökrä angwane, Jesukwe diriba ño, yehtë niaratre töi ñan rababa krütare Jesu kukweibtä.

*Kukwe mden bäri ütiäte mikadre täte
(Marcos 12.28-34)*

³⁴ Jesukwe nitre saduseo kada ketaba kwäräbe jökrä kore, ye abko nitre bariseo käkwe gaba angwane, ja ükkröbata kwetre Jesu kánti mda.

³⁵ Angwane ni bariseo abko Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikä arato nämä iti yete abko tö rababa Jesu tuai ja dokwä mike kö okwäte, käkwe nieba krörö ie:

³⁶ Dirikä, ¿Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye nuendre nie, ye mden abko bäri ütiäte? nieba kwe Jesuye.

³⁷ Angwane Jesukwe nieba mda ie:

Makwe ma Dänkien Ngöbö tare ja di ngöi jökrä, ja üai ngöi jökrä amne ja töi ngöi jökrä abko nieta kore, ³⁸ aiseite kukwe ye abko bäri ütiäte amne tä bäri käne arato kukwe jökrä mda mda ngätäite. ³⁹ Akwa kukwe tarä kwati mda abko bäsi kukwe käne ye kwrere arato abko käta niere krörö: Mata ja tarere au, ye kwrere makwe ni mda mda tare arato abko nieta kore Ngöbö Kukweibtä. ⁴⁰ Munkwe kukwe ketebu ye mikadre täte ne ngwane, kukwe mda mda biani Ngöbökwé Moiséye nuendre nie, ye munkwe mikadre täte jökrä. Erere arato, kukwe biani Ngöbökwé nie ja kukwei niekä niekä köböire, ye munkwe mikadre täte jökrä arato. Abko kore se, nieba Jesukwe nitre bariseoye.

*¿Nirekri Ni Dianinkä Ngöbökwe däredre?
(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)*

⁴¹ Yebti nitre bariseo näma ja ükaninkrö Jesu kánti yete angwane, ⁴² Jesukwe nieba mda ietre:

¿Ni Dianinkä Ngöbökwe abko däredre nirekri nütüta munkwe? nieba Jesukwe ietre.

Ni Dianinkä Ngöbökwe abko däredre jrei Davikri, nieba kwetre Jesu käre.

⁴³ Abtä Jesukwe nieba mda ietre:

Ni Dianinkä Ngöbökwe abko däredre Davikri munta niere, ¿ye ñobtä abko Ngöbö Üai köböire Davikwe “ti Dänkien” niebare Ni Dianinkä Ngöbökwe yebtä? Ni ngätäite nete ni ñakare jire iti kätä “ti dänkien” niere ngäbäkre kweye, akwa David abko käkwe niebare krörö:

⁴⁴ Ti Dänkien Ngöbö käkwe nieba ti Dänkienye:

Kä bäri ütiäte kri ti küde ruenkri, ne kánti jakwe täke nete.

Ye kánti ma raba abti tikwe ma rüe mikadi jökrä ma ngoto täni, *Salmos 110.1*

niebare Davikwe Ni Dianinkä Ngöbökwe yebtä.

⁴⁵ David ara jire käkwe ja Dänkien niebare Ni Dianinkä Ngöbökwebtä, ¿se ñobtä abko Ni Dianinkä Ngöbökwe abko jatadre Davikri nieta munkwe se, ñobtä ñan angwane nita Dänkien niere ñakare jire ni mräkä bäri mrä nikrä yeye? nieba Jesukwe nitre bariseoye.

⁴⁶ Angwane nitre bariseo ye ñan kukwe gitiaba jire kwati mda Jesu käre, ñobtä ñan angwane kukwe niedre ño ño ñan rababa gare jire chi ietre aisete. Abti köbö ye näire mentokwäre ni ñakare jire iti, ie ja rababa nüke töre kukwe ngwentari Jesuye ja gakäre ben.

23

*Jesukwe nitre ja tōitikaka ben mikani mokre
(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)*

¹ Yebti nitre nāma yete btā nitre ja tōitikaka Jesube, ie Jesukwe nieba mda:

² Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikātre amne nitre bariseo abko tātre dirire Moisés tāte, aisete niaratre aibe kukwei ütiāte abko niaratre tā niere jabtā. ³ Ne aisete nitre ye kukwei mika tāte munkwe amne dre nuemna kwetre, erere munkwe nuen. Akwa niaratre tā nūne ño, ye kwrere munkwe ñan nūna, ñobtä ñan angwane niaratre tā kukwe niere abko erere tātre nuene ñakare, akwa tātre jāndrān mda nuene.

⁴ Mdakāre abko, tribe kri doboko abko ni ñan raba kaenkā, ye kwrere jire tātre kukwe taretare ükete nuendre munye, bti tātre kite ni mda mda kötärā. Abti niaratre ñan tōta nebe kise mikai jire chi tribe yebtā ni mda mda die mikakāre. ⁵ Erere arato, niaratre tā jāndrān nuene, ye abko ni mda mda kākwe tuadre abko ie tōta nebe abko krörö: kaja chi te Ngöbö Kukwei tā tikani tārābtā abko mikata ja okobtä amne küdebtā, akwa niaratre abko kaja krikri be tātre mākete ja okobtä amne ja küdebtā tuadre ni mda mdaye. Erere arato, kö kitani kabre dān körābāre abko tātre kite jabtā bikakāre bāri deme. ⁶ Erere arato, niaratre nūbaita bietābtā angwane, ja tākrā ni ütiāte ütiāte krāke, kānti tō tākāi temen. Erere arato, ja tākrā ni ütiāte ütiāte krāke sinagogate, kānti tōta nebe rabai tākānintbe amne ja tākrā ni ütiāte ütiāte krāke, kānti tātre nebe tākānintbe. ⁷ Mdakāre abko, ni ütiāte krikri, ie köbö ngwiandretari, ye kwrere ni jōkrā

käkwe köbö ngwiandretari käne ietre kä jändrän rürümoin Krä ye kántita temen, ie tóta nebe. Erere arato, ni mda mdakwe kädiandre dirikä abko ie tóta nebe.

⁸ Akwa dirikä niedre munye mun mräkäkwe ye abko munkwe ñan ribe jae, ñobtä ñan angwane Dirikä itibe tä munkwe abko Ngöbö ara amne mun abko ja etbare jökrä. ⁹ Mdakäre abko, Ngöbö mun Rün itibe abko tä kä käinbti sete, aise te ni mda mda kä nebtä abko mun rün munkwe ñan nie ietre mikakäre täte Ngöbö kwrere. ¹⁰ Erere arato, mun abko ni mda mda jie ngwianka niedre munye abko munkwe ñan ribe jae, ñobtä ñan angwane mun Jie Ngwianka era metre abko tarä munkwe. Mun Jie Ngwianka ye abko Ni Dianinkä Ngöbö kwe. ¹¹ Mdakäre abko, nire nire tö rabai bäri ütiäte mun ngätäite, ni ye abko käkwe ja mika sribikä ni mda mdakrä, ¹² ñobtä ñan angwane nire nire tö ja mikai kri au, ni ye abko Ngöbö kwe mikadi bobre ja ngwäre kri, akwa nire nire käkwe ja mikadre bobre, ye abko Ngöbö kwe mikadi ütiäte kri ja ngwäre kri.

¹³ ¡Aingwareel! Mun Kukwe Biani Ngöbö kwe Moiséye dirikä tre amne mun bariseo käta ja bä mike kuin. Mun ye abko bobre jakän, ñobtä ñan angwane Ngöbö rükadre gobrane ni jökräbti, ye ngäniene munta jukwe dike jite, Ngöbö ñan rabadre gobrane btitre abkokäre. Ngöböta gobrane nibti, ye kánti mun ñan tö rikai amne ni mda mda tö rikai abko mun ñan tä tuemetre niken arato, aise te mun bobre jakän. ¹⁴ ¡Aingwareel! Ngöbö bike mun Kukwe Biani Ngöbö kwe Moiséye dirikä amne mun bariseo mike ja ngie nuen kri, ñobtä ñan angwane munta ja bä mike kuin abko

krörö: Meri kån brare krütani abko kån munta ju denkä, abti munta nebe bike kuinkuin, kätä nebe blite raire Ngöböbe ni jökrä ngwärecri, akwa munta kukwe nuene kore, akwa yebtä Ngöböke mun mikadi ja ngie nuen kri.]*¹⁵ ¡Aingwaree! Ngöbö bike mun Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikä amne mun bariseo mike ja ngie nuen kri, ñobtä ñan angwane munta ja bä mike kuin abko krörö: Munta niken kä mdabti amne munta niken mrenbti kä mda mda kánti ni mda mda kånene tõi kwitakäre jakri. Ye erere tärä nebe nekete munkri angwane, kukwe dirita munkwe ietre abko erere tätre nuene. Abtä mun köböite tätre ja mike ngite bäri krübäte mun ngwä.

¹⁶ ¡Aingwaree! Mun okwäta kä drünente kätä ni mda mda jie ngwena. Mun ye abko bobre jakän, ñobtä ñan angwane munta niere krörö angwane munta ni mda mda mike ja mike ngite Ngöbö rüere: Ju blitakrä Ngöböbe se käfti nire käkwe ja kukwei biandre abti kitadre temen kwe, ye ngwane rabadre ngite ñakare Ngöböye, munta niere. Akwa ju blitakrä Ngöböbe kánti, orota mikani, oro ye käfti ja kukwei biandre abti ja kukwei kitadre temen kwe, ye ngwane rabadre ngite Ngöböye abko munta niere angwane, munta dirire blo.¹⁷ ¡Mun ngwarbe tõi ñakare amne mun abko ni okwä kä drünente kwrere, aiseke Ngöbö Kukwei gare ñakare metre munye, kätä kukwe niere kore! ¿Dre bäri ütiäte? ¿Oro tä mikani ju blitakrä Ngöböbe kánti ya o ju blitakrä Ngöböbe ara jire köböire oro tä nebe deme Ngöbö ngwärecri ya? Ju blitakrä

* **23:14** Versículo 14 abko ñan tä tikani manuscrito kuinkuinbtä. Tä tikani Marcos 12.40 abko tikani nete.

Ngöböbe abko bäri ütiäte, akwa ütiäte ñakare munta niere.

¹⁸ Erere arato, ñukwä grä jändrän kukwäkrä Ngöböye, ye käbti nire kākwe ja kukwe biandre abti ja kukwei kitadre temen kwe, ye ngwane ñan rabadre ngite Ngöböye, munta niere. Akwa jändrän kukwata ñukwä gräbti ye ara jire käbti nirekwe ja kukwei biandre abti ja kukwei kitadre temen kwe, ye ngwane rabadre ngite Ngöböye munta niere. ¹⁹ ¡Kä iko mun okwäte Kukwe Ngöbökwēbti ñan ñan! ¿Dre bäri ütiäte? ¿Jändrän biandre Ngöböye kukwadre abko bäri ütiäte ya o ñukwä grä köböire jändrän bianta Ngöböye abko tä nebe deme Ngöbö ngwärekre abko bäri ütiäte ya? Ñukwä grä abko bäri ütiäte. ²⁰ Ne aisete nire nire kätä ja kukwei bien ñukwä grä käbti, ye abko ñan ñukwä grä aibe käbti tä ja kukwei bien, akwa jändrän jökrä tä mikani ñukwä gräbti ye käbti tä ja kukwei bien. ²¹ Erere arato, nire nire kätä ja kukwei bien ju blitakrä Ngöböbe käbti, ye abko ñan ju ye aibe käbti tä ja kukwei bien, akwa Ngöbö ara jire tä nüne ju yete abko käbti tä ja kukwei bien arato. ²² Amne nire nire kätä ja kukwei bien kä käinbti se käbti, ye abko kürä gobrankrä Ngöbökwēbti Ngöböta tākānintbe kä käinbti, aisete Ngöbö ara jire käbti tä ja kukwei bien arato, nieba Jesukwe.

²³ Yehti Jesukwe nieba mda:

¡Aingwaree! Ngöbö bike mun Kukwe Biani Ngöbökwē Moiséye dirikä amne mun bariseo mike ja ngie nuen kri, ñobtä ñan angwane munta ja bä mike kuin abko krörö: Kri mu ütiäte ñakare kädianta menta, anís amne comino abko munta ükete keta jätä jätä, abti munta mike keteti jenena

Ngöbökrä. Akwa jändrän bäri ütiäte kri nuendre abko Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye tä dirire abko munta nuene ñakare abko krörö: Kukwe ükadrete era metre ni mda mdakrä amne ni mda mda ngwiandre ruentari tare jae, erere arato tödekadre kwatibe Ngöböbti, ye abko munkwe nuendre jändrän kiakia nuenta munkwe ye ben gwaire, akwa ye kwrere munta nuene ñakare.²⁴ Ne aisete mun abko ni okwä kä drünente kwrere. Ngöbö tö dreye gare ñakare metre munye, akwa munta ja mike Ngöbö kukwei dirikätre, käta ni mda mda jie ngwena blo. Kä u kiakia jäkäteta deme bätärekä dendente ta, ye kwrere jire kukwe kiakia bäsi ütiäte ñakare bökän Ngöbö Kukwebtä, bti munta mokrere krübäte, akwa kukwe bäri ütiäte nuendre tä tikani Ngöbö Kukweibtä ye abko kameo krikri ñaka ngöi jökrä, kwrere jire munta nuene kukwe ütiäte krikribtä, aisete munta mike ütiäte ñakare.

²⁵ ¡Aingwaree! Ngöbö bike mun Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikä amne mun bariseo mike ja ngie nuen kri, ñobtä ñan angwane munta ja bä mike kuin abko krörö: Mun abko baso amne siä bätäteta btärita aibe amne terita abko tä nebe dobrore kwrere jire, aisete mun töita gobtä amne jändrän ni mda mdakwe abko ie mun töta nebe jökrä jakrä. ²⁶ Mun bariseo, munta ni okwä kä drünente kwrere, aisete ti bike niere krörö munye: Baso amne blato bätäteta kuin jökrä terita amne btärita tä nebe merebe jökrä, ye kwrere jire munkwe ja töi ara jire mika kuin merebe amne mun ngrabare rabadi kuin merebe jökrä Ngöbö ngwäreki arato.

²⁷ ¡Aingwaree! Ngöbö bike mun Kukwe Biani

Ngöbökwe Moiséye dirikä amne mun bariseo mike ja ngie nuen kri, ñobtä ñan angwane munta ja bä mike kuin abko krörö: Ni doboi mikata abko kanti kä ükateta abti jükata bäta nebe ngwen bürere bäne, akwa ni krütani aibe kroko tä nguse amne jändrän kämekäme rä kure dbe ñakare Ngöbö ngwäreki tä nguse, ye kwrere jire munta nebe. ²⁸ Ye abko, mun abko kä ükateta kuin rökabti amne jükata tä nebe bäne btärita kwrere jire abko krörö: Munta ja bä mike ni moto kuin kwrere ni mda mda okwäte, akwa mun moto amne töi abko te jändrän kämekäme tä munkwe, aise te munta bike deme amne kukwe jökrä käme btä mun töita, aise te mun röka jükani ye kwrere.

²⁹ ¡Aingwaree! Ngöbö bike mun Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikä amne mun bariseo mike ja ngie nuen kri, ñobtä ñan angwane munta ja bä mike kuin abko krörö: Nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira abko kräke munta kä ükete kuin rökabti niaratre mikakäre ütiäte jae. Erere arato, ni ruäre käkwe nünabare metre Ngöbö ngwäreki abko doboibti munta kä ükete bä nuäre nuäre, ³⁰ bti munta niere krörö: Ni mräkä kirakira käkwe nitre Ngöbö kukwei niekä kämikani, ye ngwane ni tädre nüne akräke nikwe ñan kämikadre jire chi gwaire bentre, munta niere jabtä. ³¹ Munta blite kore, yebtä mun mräkä kirakira käkwe nitre Ngöbö kukwei niekä kämikani, ye arabe mräkäkri mun jatani abko tä nüke gare munye ñan ñan. ³² Mun mräkä kirakira käkwe kukwe mikanintbe ño mun käne nitre Ngöbö kukwei niekä rüere, ye kwrere munkwe mika nebe bare täte jökrä tibtä arato.

³³ ¡Mun abko tbi bökan krübäte ye kwrere jire!

Ne aisete Ngöbökwe mun mikadi ja ngie nuen kä ja tare nikakrä kánti. Yebtä munkwe ñan kwäräbedre jire chi. ³⁴ Ne aisete nitre Ngöbö kukwei niekä amne nitre töbtä töbtä amne nitre Ngöbö kukwei dirikä ye abko tikwe juandi Ngöbö Kukwei niekäre munye nete, akwa munkwe müre ketadi amne munkwe metadi krusobtä ruäre. Ruäre abko sinagoga kántikánti munkwe kwata metadi amne ruäre rikadi ngitie amne jiebtí mun näin kisere juta kwatirekwatire te niaratre mikakäre ja tare nike. ³⁵ Ne aisete nitre nünanka metre Ngöbö ngwärekri abko kämikanina mun mräkä kirakirakwe, ye dokwäre Ngöbökwe mun mikadi ja ngie nuen kri krübäte. Abel käkwe nünabare metre, ye näire mentokwäre ni müre ketani nebe Berequíás ngobo Zacarías näire amne Zacarías abko müre ketani munkwe ju blitakrä Ngöböbe kánti ñukwä grä amne kä deme te ruäre. ³⁶ Nitre müre ketani kore, ye dokwäre abko Ngöbökwe nitre nünanka kä ne ngwane mikadi ja ngie nuen kri krübäte abko ti bike niere metre munye.

*Jesukwe nitre Jerusalénbo müaibare
(Lucas 13.34-35)*

³⁷ Ye btäräbe Jesukwe nitre Jerusalénbo müaiba, käkwe nieba krörö:

¡Aingwaree, mun nünanka Jerusalén nete! Käre munta nitre Ngöbö kukwei niekä müre kete amne nitre juanta Ngöbökwe ja kukwei ngwena abko müre ketata jäbti. Ye abko, kwita ngäbäli kiakia ngibiare ja ngike täni, ye kwrere käre ti tö namani mun ngibiai, akwa mun ñan tö namani ti tuai ja ngibiare. ³⁸ Ye mden kisete, ju munkwe nete ne rabadi tökare jökrä mun täbtä nete abko tita niere

munye, ³⁹ ñobtä ñan angwane mtare mentokwäre ti ngämi kiteta, känenkri munkwe ñan ti tuadre jire chi mda, yebti munkwe ti tuadi angwane munkwe niedi krörö:

Ni kitera nūke ni Dänkien Ngöbö käfti raba mikani ütiäte kri, munkwe niedi kore ti ngäbti. Abko kore se, nieba Jesukwe.

24

*Dre rakadikä kä mrä känenkri
(Marcos 13.1-23; Lucas 21.5-24; 17.22-24)*

¹ Yebti Jesu näma ju blitakrä Ngöböbe bäre, rik-abata akwa ngämi nikenta mente, känenkri nun ja töitikaka ben kākwe krötaba ken amne nun rababa näkwiteta ja jiebti, kä rababa ju blitakrä Ngöböbe ye driereta ie tuadre. ² Ye erere bkänä Jesukwe ju ye mikabata ñäräre, kākwe nieba krörö nunye:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Ju kuin btä mun okwä nibi, köböitira jire ju se juandi ngwarbe jire jökrä, aisete jä ketani jabti jabti se juandi jökrä temen abko ti tö nibi niei munye, nieba Jesukwe nunye.

³ Yebti nun rikaba ta nakri Jesube nebe Ngitio Olibobti, ye käfti Jesu rababa tākänintbe angwane, nun ja töitikaka ben kākwe krötaba ken, kākwe nieba kaibe ie:

¿Ngöbökwē kä ne juandi ngwarbe jökrä makwe nini, ye abko rakadikä ñongwane? Erere arato, ma jatadreta bobuta amne kä ne rikai ta, ye abko bä mikadi ño nunye abko makwe niedre nunye, ie nun tö nibi, nunkwe nieba Jesuye.

⁴ Abtä Jesukwe nieba krörö nunye:

Bäri käne abko, nitre ni ngökaka, ye ngäniene munkwe ja ngibia kuin, ⁵ ñobtä ñan angwane ni jatadi kwati ti käbti käkwe niedi krörö: Ti abko Ni Dianinkä Ngöbökwe ara tä nete, niedi kwetre, ye käkwe ni kwati ngökadi. ⁶ Mdakäre abko, munkwe kukwe krörö gadi: Nitre tädi rüre jabe kwärikwäri nete sete abko gadi munkwe amne blita rabadi kabre rübtä, akwa mun ñan rekwetaka, ñobtä ñan angwane kukwe ye rakadikä kore abko erere rabadi nakenkä. Akwa ye ngwane kä mrä ngämi nuke abko raba gare munye, ⁷ ñobtä ñan angwane juta kwatirekwatire rabadi rüre jabe kwärikwäri amne nitre nünanka kä ketareketare te rabadi rüre jabe kwärikwäri. Erere arato, ni kwati rabadi mrö nike krübäte amne dobo rabadi nakaenkä kä ketareketare temen kwäräkwärä arato. ⁸ Akwa ye ngwane abko ja tare nika jatadi krire kena kä nebtä.

⁹ Ye ngwane mun abko mikadi ja tare nike tödekabtä tibti amne mun ruäre abko müre ketadi amne munta tödeke tibti, ye dokwäre ni kwati nünanka kä ketareketare temen mätä rabadi munbtä. ¹⁰ Erere arato, kä ye ngwane ni kwati käta ja tödekaka tibti niere abko käkwe trö kwitadita tie, käkwe ti rükandite amne mätä rabadi jabtä kwärikwäri, käkwe ja kitadi ngise ngwarbe kwärikwäri. ¹¹ Erere arato, ni kwati jatadi ja bä mike ni Ngöbö kukwei niekä era metre kwrere ye käkwe ni kwati ngökadi krübäte. ¹² Ni kwati rabadi kukwe nuene kämekäme krübäte, aise te bäsi ni jökrä ñan rabadi ja tarere kwärikwäri mda. ¹³ Akwa nire nire käkwe nünandrekä dite jabtä, käkwe ñan ti rükandrete nebebe kä mrä, ni ye abko rabadi dianintari Ngöbökwe. ¹⁴ Mdakäre abko, Ngöbö

kebera nūke gobrane nibti, ye abko kukwe kuin abko tita niere, ne abko rabadi diribare kā jōkrābti temen Ngōböta sribire ño ni ngātāite mikakāre gare angwane, batibe kā mrā jatadi nūke.

¹⁵ Mdakāre abko, ni iti ngwarbe kāme kākwe jāndrān deme Ngōbökwē mikadi ngwarbe jae, ye mdenbtā abko ni Ngōbö kukwei niekā kādian nāmane Daniel kākwe tarā tikani kira. Drebtā tita blite rūka gare munye, ñobtā ñan angwane ni ye tādi nūnaninkā kā deme ju blitakrā Ngōböbe ye kānti, Daniel kākwe kukwe tikani ye kwrere.

¹⁶ Angwane mun tādre Judeate ye abko gitia mintokwāre ¹⁷ amne mun mden mden tādre jubti kāin* ye abko ñan rika jāndrān tuenta jire chi gwi jae amne mun gitia jirekābe. ¹⁸ Mun mden mden tādre sribire tirete ye abko ñan rika dān tuenta jire chi gwi jae, akwa mun gitia gwāngwarbe jirekābe. ¹⁹ Akwa meri doboko doboko amne meri kwe ngābākre kiakia kianbtā, ye abko bobre jakān, ñobtā ñan angwane niaratre ñan raba ngitie jōtrō.

²⁰ Akwa mun gitiadre ye abko ñan rakadrekā kā ñūre nāire abko munkwe ribe Ngōböye, ñobtā ñan angwane tare nāin jōtrō kā ñūre nāire amne mun gitiadre ñan rakadrekā kōbö jadūkakrā nāire.†

²¹ Munkwe ribe kore Ngōböye, ñobtā ñan angwane kā dātebare kena angwane ja tare nika ñakare krübāte kore abko erere ja tare nikadi kri krübāte

* **24:17** tādre jubti kāin. Ju nitre israelitare abko kiare bti kāin, aisete nuāre dikakrā bti ta. † **24:20** mun gitiadre ye abko ñan rakadrekā kōbö jadūkakrā nāire. Nitre israelita ñan rikadre mente kōbö jadūkakrāte abko ūkaninte kwetre. Rikadre mente angwane, ja mikadre ngite kwe, aisete Jesukwe niebare kore nūtūta.

kä ye ngwane. Yehti ñan ja tare nikadreta mda ye kwrere. ²² Ye abko, Ngöbökwe ñan köbö krötadre jötrö käne ja tare nikakrä, ye ngwane ni ñan rabadre dianintari jire iti, akwa ni dianinkä jakrä Ngöbökwe abko Ngöböta tarere, aisete köbö ja tare nikakrä krötadi jötrö kwe. ²³ Ne aisete, kä ye ngwane kukwe raba nakenkä kore angwane, nane ni mdakwe niedre krörö munye: ¡Ni Dianinkä Ngöbökwe abko tä nete tuen! niedi kwe, o ¡Ni Dianinkä Ngöbökwe tä sete tuen! niedre kwe, akwa munkwe ñan kukwei mika era, ²⁴ ñobtä ñan angwane kä ye ngwane ni kwati jatadi ja bä mike Ni Dianinkä Ngöbökwe kwrere amne ni kwati jatadi ja bä mike ni Ngöbö kukwei niekä kwrere, käkwe sribi krikri ñan tuabare nuendi kabre bätäkä ngwarbe ni mda mda ngökakäre amne rabadre ni dianinkä jen jakrä Ngöbökwe ara jire ngökö, ne ngwane ngökadre kwetre, akwa ñan rabadi ngökö. ²⁵ Ne aisete kukwe ye ngämi nakenkä, känenkri tita mun mike mokre biare.

²⁶ Ne aisete ni mdakwe nie krörö munye: Ni Dianinkä Ngöbökwe abko tä kä kaibete sete, nie kwe angwane, mun ñan rika tuen kánti. Erere arato, nie krörö munye: Ni Dianinkä Ngöbökwe abko tä ja rükaninte nete, nie kwe angwane, munkwe ñan kukwei mika era, ²⁷ ñobtä ñan angwane merata trä ngitiekä ngwen käinta angwane, träta jataen batibe nindrini amne kä driri, ye kwrere arato, ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, ni jökrä käkwe gadi batibe jökrä. ²⁸ Ye abko, ni ngwäkä tä mdente, btä jüden rabadi ja ükekrö ngwäkä kwete abko nita tuen, ye kwrere ti jatadita ni jökrä käkwe gadi.

Jesukristo jatadita
 (Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30,34-36; 21.25-33)

²⁹ Ja tare nikadi kri nini tikwe, yehti btäräbe ñänä se rötadite amne kä rabadi iko jökrä. Erere arato, sö se ñan trä rabadre mda amne muke käinta se abko rabadi betekä timontimon amne jändrän kä käinbti se abko rabadi grükekä arato.

³⁰ Angwane ti, Ni Kä Nebtä Ngobo jatadita abko bä mikadi kore kä käinbti sete abko ni jökrä käkwe tuadi. Ye ngwane abko ni kä jökräbti temen rabadi nekwetekä krübäte ja jiehti, käkwe ja müaidi angwane, ti Ni Kä Nebtä Ngobo abko jatadi tuen ja di kri bä nuärehti mütabti abko ni jökrä käkwe tuadi. ³¹ Angwane tikwe angeletre tikwe juandi drü jüke krikri käkwe ni dianinkä jen jakrä ükadikrö jökrä ketetibe. Ni dianinkä jen jakrä nünanka nindrini, kä driri, sekri, nekri abko ükadikrö jökrä kwe.

³² Mdakäre abko, higokrie btä kukweta nakenkä ño, yehti munkwe ja töitika abko krörö: Higo küdeta niren mräre mda amne käta nebe mräre btä arato angwane, kä töre tärä kite nüke ja ken abko munta gaen, ³³ ye kwrere arato kukwe nini tikwe ye jata nakenkä jökrä mun okwäbti angwane, ti Ni Kä Nebtä Ngobo nükerate ja ken jukwebtä abko rabara gare munye. ³⁴ Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Nitre nünanka kä nebtä ngämi krüte jökrä, ye känenkri kukwe nini tikwe ye erere rakadikä jökrä.

³⁵ Mdakäre abko, kä käinta se btä kä temen ne abko Ngöbökwe gadikä jökrä, angwane rikadi ta, akwa ti kukwei abko rabadi kärekäre.

³⁶ Akwa ti jatadreta köbö mdente amne ñänä okwä nuäi, ye abko gare ñakare jire chi ni mda mdaye, angele kä käinbti ie gare ñakare amne Ngöbö Odei ie gare ñakare arato, akwa Ngöbö ni Rün aibe ie tä gare kaibe. ³⁷ Mdakäre abko, kukwe nakaninkä ño ño Noé näire angwane ni jökrä nämane nüne jäme, ye kwrere arato ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, kukwe rakadikä abko krörö: ³⁸ Kä ye ngwane abko ñü ngämi näkäen temen, känenkri abti Noé nikani rute, ye ngwane ni jökrä tö namani nünaï ño, erere nämane nüne, aisete nämane mröre, dö ñaen amne nämane ja mike gure. ³⁹ Ne aisete nämane jäme, te batibe ñü jatani jobe temen, käkwe ñö mikani niren kri abko nikani nitre ye ngwena jökrä abko müre neketani ñöte, ñöbtä ñan angwane niaratre kwani jäme ñüye, ye kwrere arato ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, kukwe rakadikä kore arato.

⁴⁰ Ye abko ti bike bä mike krörö munye: Ti jatadita ye ngwane ni tädi nibu sribire jäme tirete abko btäräbe iti jänäin amne iti abko mikadite. ⁴¹ Erere arato, meri tädi nibu trigo ukwe jäme abko btäräbe iti jänäin amne iti abko mikadite. ⁴² Ti mun Dänkien jatadita ñongwane, ye abko gare ñakare munye, aisete munkwe mokre jabti ti ngibiakäre ngäbti.

⁴³ Kukwe mdara jire rabadre gare munye arato abko krörö: Ni gore rükadre kä ñongwane, ye rabadre gare ju bkänkäye akräke ju bkänkä käkwe kraidre gwi angwane, jändrän ñan goidre jire kän kwe. ⁴⁴ Ni gore rükadre ñongwane gare ñakare, ye kwrere ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadre ñakare

jötrö mun tädi nütüre, aise te mun tädi ngibiare ngäbti ñakare angwane, batibe rükadita, aise te munkwe mokre jabti ti ngibiakäre ngäbti.

Sribikä kuin amne sribikä käme, btä Jesukwe kukwe bä mikani
(Lucas 12.41-48)

⁴⁵ Kukwe ye abko ti bike bä mike krörö: Sribikä kuin bti bkänkä rabadre tödeke amne sribikä töbtä ye abko bkänkä tä mikete ju ngibiare jakrä amne sribikä ye abko kä mrökrä erere käita nüke angwane, mrö tarä nebe biare kwe ni gwi bukakrä, sribikä kore yebtä abko ti bike niere krörö munye: ⁴⁶ Sribikä kisete bkänkä tä sribi mike, bti bkänkä tä niken kä mdabti, bti tä kite nüketa angwane tä kwen sribi ye nuene täte bkänkäye, sribikä yebtä abko kä rabadre nuäre, ⁴⁷ ñobtä ñan angwane sribikä kore abko sribikä kuin abko ie bkänkä käkwe jändrän kwe mikadi gare jökrä ngibiadre jakrä abko ti tö nibi niei metre kore munye.

⁴⁸ Akwa sribikä moto käme ye abko rabadre töbike krörö: Ti dänkien nikani amne ñan rükadreta jötrö, rabadre nütüre, ⁴⁹ kä rikadre sribikä mda mda ngö tikekä amne nitre dröbaka dröbaka, ben rikadre ja gete amne rikadre mröre, dö ñaen krübäte, ⁵⁰ aise te tädre jäme, ñan tädre bkänkä ngibiare ngäbti amne kä nuäi angwane bkänkä rükadreta, ye ñan tädre gare ie. Akwa batibe bkänkä rükadita ⁵¹ angwane, bkänkä ye käkwe mikadi ja tare nike krübäte amne nitre ja bä mikaka kuin abko mikadre ja ngie nuen, ye ben ketetibe ja tare nikadi kwe. Angwane batibe sribikä ye rabadi ja müaire amne tu ngö rabadi cherere jabtä ja tare

nika kisete. Munkwe ñan ti ngibiadre ngäbti ne ngwane, kukwe rakadrekä kore munbtä arato. Abko kore se, nieba Jesukwe.

25

Meri ni jätä gure ñakare

¹ Mdakäre abko, kä ye ngwane ni bti Ngöböta gobrane abko btä kukweta nakenkä ni ja mikaka gure kwrere abkobtä ti bike bä mike abko krörö: Bati ni iti nikani ja mike gure angwane, meri bati bati ni jätä* käkwe ja mikani juto niara ngibiare ngäbti kä ngwiankäre nuäre jabtä ben amne ñotra diani kisetekisete kwetre abko ben nikani ni ja mikaka gure ye ngäbti. ² Akwa meri nirike abko töi ñakare amne meri nirike mda abko töbtä, ³ aisete meri töi ñakare ye abko nikani ñotra aibe ngwena; ⁴ akwa meri nirike töbtä ye abko nikani aseite ngwena biare boteate kekadre ñotrate jae. ⁵ Abti meri ni jätä ye namani ni ja mikaka gure ye ngibiare ngäbti, akwa ni ye abko ñan namani nuke jötrö angwane, meri ye ie köbö jatani abti mrä angwane nikaninta kibien jökrä mda.

⁶ Yehti kä jatanina nuke ruäre deo angwane, batibe ni kukwei jarabare ngwänenkä krörö ietre: ¡Ni ja mikaka gure kitera nuke! ¡Mun jakwe kaen ngäbti! ni kukwei jarabare kore ietre.

⁷ Ye btäräbe meri bati bati ni jätä ye naninkrö jötrö, kä nikani ñotra mike biare nänkrä ni ja mikaka gure ye ngäbti. ⁸ Akwa meri nirike töi ñakare ye käkwe niebare meri nirike töbtä yeye:

* **25:1** Meri bati bati ni jätä ne abko nämane meri ja mikaka gure kukwe muko abko nämane näin niara mukore.

Aseite kitera krüte ñotrate nunkän amne ñotra nibi nõtöte nunkän, aseite aseite ngwianta munkwe ye munkwe bian ruäre nunye, niebare kwetre.

⁹ Abtä meri nirike töbtä ye käkwe niebare mda ietre:

Nunkwe ñan aseite biandre munye, ñobtä ñan angwane nunkwe biandre munye angwane, ñan rabadre täte ni jökrä kräke, aseite aseite rürümointa ye kánti mun rikadre kökö jötrö jakrä abko rabadre bäri kuin, niebare kwetre ietre.

¹⁰ Ye erere bkänä, meri nirike töi ñakare ye nikani aseite kökö jae. Ye btäräbe ni ja mikaka gure nükani angwane, meri nirike töbtä abko nikani nebe gwi kä ngwiankäre nuäre jabtä ni ja mikaka gure yebe angwane, jukwe dikaninbe kwe. ¹¹ Yebti meri nirike töi ñakare ye jatani nüke mda, kä namani niere krörö jukwebtä:

Nun Dänkien, jukwe tike nunye, namani niere.

¹² Akwa ni ja mikaka gure ye käkwe niebare mda ietre:

Era metre mun gare ñakare tie, aseite tikwe ñan jukwe tikadre munye. Abko kore se, niebare kwe ietre.

¹³ Ye abko, nane kukwe rakadrekä kore munbtä, ye känenkri munkwe mokre jabtä, käkwe ti ngibia ngäbti, ñobtä ñan angwane köbö mdente amne ñänä okwä nuäi angwane ti jatadita abko gare ñakare munye aseite.

*Ngwian ngibiaka kuin, btä Jesukwe kukwe bä mikani
(Lucas 19.11-27)*

¹⁴ Mdakäre abko, kä ye ngwane ni bti Ngöböta gobrane abkobtä kukweta nakenkä krörö arato: Bati ni nämane iti abko jatani niken mente kä md-abti. Jatanina niken jibti, käkwe sribikä kwekwe käräbare, bti ngwian biani ngibiadre kwe jakrä ietre. ¹⁵ Akwa ni itire itire töi ño ño ye erere btä ngwian biani kwe ietre, aiseite ni iti, ie ngwian biani mili krärike kwe amne sribikä mda abko ie biani mili krobu kwe amne sribikä mda abko ie biani mili krati kwe, abti nikani.

¹⁶ Yebti sribikä ie ngwian biani mili krärike, ye nikani sribire ngwian yebti, aiseite ngwian mili krärike yebti ngwian mda ganaibare mili krärike kwe. ¹⁷ Ye kwrere arato, sribikä ie ngwian biani mili krobu, ye nikaninbe sribire ngwian yebti arato, aiseite ngwian mili krobu, yebti ngwian mda ganaibare mili krobu kwe. ¹⁸ Akwa sribikä ie ngwian biani mili krati, ye abko nikani, käkwe ngwian bkänkäke ye nökanii jirekäbe dobote nguse.

¹⁹ Yebti kä nikanina raire ta angwane, sribikä bkänkä nükaninta. Angwane ngwian biani kwe ngibiadre sribikäye, yebtä nikani kukwe ükete bentre. ²⁰ Angwane sribikä ie ngwian biani mili krärike kwe ye ara jire nükanii käne, käkwe ngwian mili krärike ye bianinta bkänkäye amne ngwian mda biani mili krärike kwe arato, käkwe niebare bkänkäye: Ti Dänkien, makwe ngwian bianba mili krärike tie, akwa ngwian yebti abko tikwe ngwian mda ganaibare mili krärike arato makrä abko tä nete ne, niebare kwe bkänkäye.

²¹ Abtä sribikä bkänkä käkwe niebare mda ie: Bäre kuin. Ma abko sribikä kuin amne ma kuin tödekakrä. Ngwian braibe bti makwe sribibare

kuin tikrä, aisete tikwe sribi bäri kri mikadi ma kisete mda, aisete jakwe kä ngwen nuäre jabtä tibe, niebare kwe ie.

²² Angwane sribikä ie ngwian biani mili krobu kwe ye ara jire nükani mda, käkwe ngwian mili krobu ye bianinta bkänkäye amne ngwian mda biani mili krobu kwe arato, käkwe niebare ie: Ti Dänkien, makwe ngwian bianba mili krobu tie, akwa ngwian yebti abko tikwe ngwian mda ganaibare mili krobu arato makrä abko tä nete ne, niebare kwe bkänkäye. ²³ Abtä sribi bkänkä käkwe niebare mda ie: Bäri kuin. Ma abko sribikä kuin amne ma kuin tödekakrä. Ngwian braibe, bti makwe sribibare kuin tikrä, aisete tikwe sribi bäri kri mikadi ma kisete mda, aisete jakwe kä ngwen nuäre jabtä tibe, niebare kwe ie.

²⁴ Akwa sribikä ie ngwian biani mili krati bkänkäkwe, ye nükani mda angwane niebare krörö kwe ie: Ti Dänkien, ma töta nünai ni mda mda aibe diebti, ye gare kuin tie, ñobtä ñan angwane ni mda mda tä nura nökö amne ma abko tä ngwä ötö kabre kän kä ütiäre, akwa ma abko nura nökö ñakare. Erere ni mda mda tä nura metekä amne mata ngwä ötö kabre kän kä ütiäre, akwa ma abko nura metekä ñakare jakrä. ²⁵ Ye mdenbtä ma jürä rababa tibtä. Abtä tikwe ngwian makwe ye nökaba jirekäbe dobote nguse, akwa ngwian makwe erere tä jökrä nete ne, niebare kwe bkänkäye.

²⁶ Abtä bkänkä käkwe niebare romone ie: Ma abko sribikä käme amne kä krene mabtä. Tita nura nökö ñakare, akwa tita ngwä ötö ni mda mdakän amne ti nura metekä ñakare, kanti tita ngwä ötö ni mda mdakän gare kuin mae mata niere, ²⁷ aisete ma rikadre käkwe ngwian tikwe

ye mikadre bankote tikrä, abti ti jatadre nuketa angwane ngwian mda biandre tie ngwian tikwe ye bäre mda näre abko makwe ñan ngwian mikani bankote tikrä, niebare kwe sribikä yeye.

²⁸ Abti nitre nämane yete, ie sribi bkänkä käkwe niebare: Ngwian mili krati tä ni nokokwe, se denkä kån munkwe, bti sribikä kwe ngwianta mili krä jätä, seye bian munkwe, ²⁹ ñobtä ñan angwane nire nire kwe jändrän tärä kabre abko ie jändrän biandi bäri mda amne rabadi jändrän bkäne bäri kabre mda; akwa nire nire jändrän bkäne chi ye abko kån jändrän chi ye diandikä jökrä. ³⁰ Ye mden kisete, sribikä käme krene noko kitekä kä bäri iko te ju bäre sere munkwe. Ye kanti niara rabadi ja müaire amne tu ngö rabadi cherere jabtä ja tare nika kisete. Abko kore se, niebare sribikä bkänkäkwe.

Kämrä näire Jesukwe kukwe ükadite ni jökrä kräke

³¹ Mdakäre abko, ti Ni Kä Nebtä Ngobo jatadita ja di kri bä nuärebti angwane, angeletre tikwetikwe rabadi jökrä bäre temen angwane, kürä gobrankrä bti ti rabadi tåkänintbe kä bä nuärete. ³² Ye ngwane abko nitre nünanka kä jökräbti temen rükadi ja ükekrö ti ngwärekre angwane, ni obeja ngibiaka käta obeja erere ükekrö jenena amne kabra erere tä ükekrö jenena, ye kwrere jire tikwe ni ükadikrö ketebu jene jene. ³³ Amne ni jen tikwe obeja kwrere erere tikwe mikadi ja küde ruenkri amne ni ñakare tikwe kabra kwrere abko tikwe mikadi ja küde ngeberekri, ni obeja ngibiaka käta nuene obeja amne kabrabtä ye kwrere.

³⁴ Yebti nitre tädi jrei küde ruenkri, ye ie jreikwe niedi krörö: Mun die mikani ti Rünkwe

ye erere jakwe jökrä nete. Ngöbökwe kä dätebare kena angwane, kä ye kanti niarata gobrane ye abko niarakwe kä ükaninte biare munkrä ne mun jakwe kaen ngäbti, ³⁵ ñobtä ñan angwane mrö rababa tie angwane, munkwe ti bukaba; tomna rababa tie angwane, munkwe tomna bianba tie; ti nämä dikekä ngwarbe krö kwäräkwärä ni menteni kwrere angwane, munkwe kä bianba kibiakrä tie. ³⁶ Erere arato, ti jatani бүtie ngitiете angwane, munkwe dän biani tie; ti nämane nebe bren bren angwane, mun nämane nebe basare tie amne ti kita nämane ngite kä teri angwane, mun nämane nebe ti tuenbti tuenbti, aisete mun jakwe kä gobrankrä ne kanti nünakäre tibe, niedi Jreikwe nitre niara küde ruenkri yeye.

³⁷ Angwane nitre nünanka metre ye käkwe niedi krörö jrei yeye: Nun Dänkien, ¿ñongwane nunkwe ma tuani mröi amne nunkwe ma bukani? ¿Erere arato, ñongwane nunkwe ma tuani tomna mdei nike amne nunkwe tomna biani ñadre mae? ³⁸ ¿Mdakäre abko, ñongwane nunkwe ma tuani dikekä ngwarbe krö kwäräkwärä ni menteni kwrere amne nunkwe kä biani kibiakrä mae amne, ñongwane nunkwe ma tuani ja бүtie nike angwane, nunkwe dän biani mae? ³⁹ ¿Erere arato, ñongwane nunkwe ma tuani bren o ngite kä teri angwane, nun nämane niken ma tuenbti tuenbti? niedi kore kwetre jrei yeye. ⁴⁰ Abtä jrei ye käkwe niedi mda ietre: Ti mräkätre bäri bobre, kräke munkwe jändrän kuin nuenbare kore, ye ti ne ara jire munkwe die mikani abko ti tö nibi niei metre kore munye, niedi kore Jreikwe.

⁴¹ Yehti nitre tädi jrei küde ngeberekri abko

ie Jreikwe niedi krörö: Mun nena biare ja tare nikakäre, aisete ñukwä jutra ngitiekä kärekäre tä ükaninte biare diablu amne üai kämekäme kwe mikakäre ja tare nike, se kánti nän siba amne kä miekä tibtä nete, ⁴² ñobtä ñan angwane mrö rababa tie angwane, munkwe ñan ti bukaba; tomna rababa tie angwane, munkwe ñan tomna bianba tie. ⁴³ Ti nāma dikekä ngwarbe krö kwäräkwärä ni menteni kwrere angwane, munkwe ñan kä bianba kibiakrä tie. Erere arato, ti jatani бүtie ngitiete angwane, munkwe ñan dän biani tie; ti nāma nebe bren bren amne ti kita nāmane ngite kä teri angwane, mun ñan nāmane niken ti tuenbti, niedi Jreikwe nitre yeye.

⁴⁴ Abtä niaratre kākwe niedi krörö: Nun Dänkien, ¿ñongwane nunkwe ma tuani mrö nike, tomna mdei nike amne ñongwane nunkwe ma tuani ja бүtie nike? ¿Erere arato, ñongwane nunkwe ma tuani dikekä ngwarbe krö kwäräkwärä ni menteni kwrere amne ñongwane nunkwe ma tuani bren bren amne ngite kä teri, akwa nunkwe ñan ma die mikani, mata niere ye? niedi kwe jrei yeye.

⁴⁵ Angwane jrei ye kākwe niedi krörö mda ietre: Ti mräkätre bäri bobre bobre abko kräke munkwe ñan jändrän kuin nuenbare jire chi, aisete ti ne ara jire kräke munkwe ñan jändrän kuin nuenbare arato abko ti tö nibi niei metre kore munye, Jreikwe niedi nitre yeye. ⁴⁶ Yehti nitre ye abko näin kä ja tare nikakrä kärekäre ye kánti amne nitre nünanka metre metre abko näin nüne kärekäre Ngöböbe. Abko kore se, nieba Jesukwe.

Jesu rüe tö namani kain ngite tiebe

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Jesukwe diribare ünän jökrä, yehti nun ja töitikaka ben ie nieba krörö kwe:

² Bieta Pascua abko köböi nebera köböbube, ye garera munye angwane, Pascua ye näire abko ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne kitadi ngise müre ketadre krusobtä, nieba Jesukwe nunye.

³ Ye erere bkänä, kä ye ngwane abko nitre ji dokwäte nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diärehti amne nitre unbre ji dokwäte käkwe ja ükaninkrö gätäbtä nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien kädian nämane Caifás gwiri-ete. ⁴ Ye kanti ni ngökadre ño kwetre köböire Jesu kadre ngite kwetre, bti müre ketadre kwetre abko nikani ukete Jesu rüere. ⁵ Akwa nane ni kwati krübäte nämane Jerusalén Pascua köböikrä käkwe rüdre bentre Jesu dokwäre, aisete Pascua näire ñan nuendre, niaratre namani niere.

Meri iti käkwe ñö rä bäne kekani Jesubti

(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)

⁶ Kä ye ngwane abko Jesu nämä juta Betani-ate Simón juete. Jesu ngämi Simón ye miketa quinta, känenkri Simón ye abko kädian nämane lebroso arato abko kanti Jesu nämä. ⁷ Ye btäräbe meri jataba iti nüke Jesu ken angwane, jä bä ngwen kädianta alabastro abko dätebare boteare abko krati meri ye nämä näin ñö rä bäne ütiäte kri ngwena abko rükaba Jesu kanti. Jesu abko nämä tākänintbe mesabtä angwane, meri ye käkwe ñö rä bäne ye kekaba Jesu dokwähti. ⁸ Merikwe ñö rä bäne ütiäte kri ianteba Jesubti nun okwähti

angwane, nun ja tōitikaka Jesube moto rababa romon, kā rababa niere krörö:

¿Se ñobtä meri se tä ñö rä bāne ütiāte kri iente ngwarbe se? ⁹ Ñö rä bāne se rürümoinde ngwian kabre btä kwe abti ni bobre bobre die mikadre kwe bā amarebti ininte ngwarbe kwe se, nun rababa niere.

¹⁰ Nun rababa ñāke kore ye kukwei jaraba Jesuye. Abtä nieba kwe nunye:

Meri ne kākwe jāndrän kuin nuni tikrä. ¿Se ñobtä abko mun nibi nike krübāte dikaro? ¹¹ Nitre bobre bobre tädi käre mun ngätāite nete abko munkwe die mikadre, akwa ti abko ñan tädi kārekāre munbe nete, aisete niarakwe ti miri ütiāte kore abko tä dbe. ¹² Meri ne kākwe ñö rä bāne kiri ti ngrabare, yebti abko ti miri juto biare kwe doboi mikadre. ¹³ Ye abko, ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Kukwe kuin tibtä ye kādriedi mdente mdente erere, ye kānti meri ne kākwe jāndrän kuin nuni tikrä mtare ne kādriedi arato, aisete jāndrän kuin nuni meri nekwe, yebtä rükadita töre. Abko kore se, nieba Jesukwe nunye.

Judakwe Jesu kitani ngise
(*Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6*)

¹⁴ Abti nun ja tōitikaka Jesube ni jätābti nibu, ye ngätāite ni iti kādian nāmane Judas Iscariote abko rikaba nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diāre dānkientre ye kānti, ¹⁵ kākwe niebare krörö ietre:

Ti tö Jesu kitai ngise munye, akwa ¿ye abko munkwe ütiā biandre nuāi tie? niebare kwe.

Angwane nitre ji dokwāte ye kākwe ngwian mnüne biani gre ketamā Judaye Jesu ütiāre. ¹⁶ Ye

näire mentokwäre Judas namani kä kuin ngibiare kisere jae, Jesu kitakäre ngise.

*Jesukwe mröbare mrä nitre ja töitikaka benbe
(Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30;
1 Corintios 11.23-26)*

¹⁷ Yebti bieta Te Lebadura Ñakare Bante kweta nämane ye köböi kena rükaba angwane, nun ja töitikaka Jesube käkwe krõtaba ken käkwe nieba ie:

¿Mrö kwetadre bieta Pascuakrä ye abko nunkwe sribedre mdente makrä, ie ma tö nibi? nieba nunkwe ie.

¹⁸ Angwane Jesukwe nieba krörö nunye:

Mun nän juta Jerusalén sete, ye kanti ni kwandi iti munye abko ie munkwe nie krörö: Dirikä nunkwe käkwe niemna krörö mae: Kä kitera nüke ja ken ti käne, aisete mrö Pascuakrä abko ti tö kwetai ketetibe nitre ja töitikaka tibe ben, aisete ti näin mröre niaratrebe ma juete, tikwe nini abko munkwe nie ie. Abko kore se, nieba Jesukwe nunye.

¹⁹ Ye erere bkänä, Jesukwe nun juanba mrö ükete biare, ye kwrere nun janama nuene, käkwe mrö sribeba kwetadre bieta Pascuakrä.

²⁰ Yebti kä jatabara diore dere angwane, Jesu nämä tākānintbe mesabtä nun ja töitikaka ni jätäbti nibu ben. ²¹ Nun nämä mröre angwane, Jesukwe nieba krörö:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Mun iti tä nete käkwe ti kitadi ngise ti rüeye, nieba kwe nunye.

²² Yebtä abko nun moto rababa ulire jökrä angwane, nun itire itire rikaba niere ja täritäri Jesuye:

Ti Dänkien, ¿tikwe nuendi ya gwari? nun rababa niere.

²³ Abtä Jesukwe nieba mda nunye:

Ni iti kätä ban mike tibo gwaire tibe blato kwat-ibe te, ye abko käkwe ti kitadi ngise, ²⁴ akwa ti, Ni Kä Nebtä Ngobo abko müre ketadi ño, ye tä tikani Ngöbö Kukweibtä abko erere rakadikä. ¡Akwa ni ti kitaka ngise abko ñan bobre jakän ya! Ni ye nin däredre näre abko därebare, nieba Jesukwe.

²⁵ Angwane Judas kä nämane Jesu kite ngise tiebe ye käkwe nieba mda Jesuye:

Dirikä, ¿tikwe ma kitadi ngise ya? nieba kwe.

Abtä Jesukwe nieba mda ie:

Ma ara käkwe ti kitadi ngise erere makwe nini metre, nieba kwe ie.

²⁶ Yebti nun nämä mröre jökrä angwane, Jesukwe ban dianba kunti kisete, käkwe kuin nieba btä Ngöböye, bti ötabtäba kwe, bti bianba kwe nun ja töitikaka benye, käkwe nieba:

Ban ne abko ti ngätä ara. Ne kaen ngäbti munkwe, bti munkwe kweta, nieba kwe nunye.

²⁷ Yebti uba döi nämä basote abko Jesukwe dianba kisete, bti kuin nieba btä kwe Ngöböye, bti bianba kwe nunye, käkwe nieba:

Uba döi tä basote ne ñaen ja täritäri munkwe.

²⁸ Uba döi ne abko ti däre tikwe ara. Ngöbökwē kukwe ükadite btin munbe ye abko rabadi bare täte jökrä ti däre nebti. Erere arato, ti däre rimiadite ni kwati kräke köböire ni kwati ngite Ngöbö rüere ye Ngöbökwē diandikä mento btä. ²⁹ Akwa Ngöböta gobrane ye kanti tikwe uba döi btin ñadita munbe, akwa ti ngämi ñaen munbe, känenkri tikwe

ñan ñadreta jire chi abko ti tö nibi niei munye. Abko kore se, nieba kwe nunye.

³⁰ Yebti nunkwe ka Salmobtä nieba ünän jökrä, bti nun rikaba Ngitio Olibobti.

*Pedro käkwe Jesu rükandite, niebare Jesukwe
(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)*

³¹ Angwane Jesukwe nieba nunye:

Kukwe rakadikä tibtä, yebtä mtare deo mun gitiadi iti iti kwäräkwärä tibtä mentokwäre, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei käta ti bä mike obeja ngibiaka kwrere amne mun abko obeja tikwe kwrere abko krörö:

Tikwe obeja ngibiaka kämikadi angwane, obeja kwe abko gitiadi kratikrati kwäräkwärä,
Zacarias 13.7

abko Ngöbö Kukwei tä niere kore munbtä.

³² Akwa ti müre ketadi, bti ti rükadita nire angwane, ti näin mun ngäbti Galilea, kánti ni rabadita ketetibe jökrä, nieba Jesukwe nunye.

³³ Abtä Pedro käkwe nieba Jesuye:

Ni mda mda käkwe ñan tödekadre mabti, aise te gitiadi mabtä mento, akwa ti abko käkwe ñan nuendi jire chi kore, nieba kwe.

³⁴ Abtä Jesukwe nieba mda ie:

Mtare deo antlan ngämi ngwäne, känenkri makwe ti rükandite bämä jire abko ti tö nibi niei metre mae, nieba kwe Pedroye.

³⁵ Abtä Pedrokwe nieba mda Jesuye:

Ti kämikadre gwaire mabe ya ño, akwa tikwe ñan ma rükandite jire chi, nieba kwe.

Amne nun ja töitikaka Jesube abko rababa ñäke gwaire jökrä Pedro kwrere siba.

Jesu nikani blite Ngöböbe Getsemani
(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)

³⁶ Yebti nun ja töitikaka Jesube, ben Jesu rikaba nebe kākā Getsemani kánti angwane, Jesukwe nieba nunye:

Täke temen yete munkwe amne ti abko bike niken kánime nokore blite Ngöböbe, nieba kwe.

³⁷ Yebti Pedro amne Zebedeo ngobo nibu Juan amne Santiago aibe ngwianba kwe jabe. Yebti Jesu moto jatani ulire amne moto namani bete krübäte ja jiebti, ³⁸ kākwe niebare nitre nimä yeye:

Ti moto nibi ulire krübäte dikaro tie, aisete ti kebera krüte nibi ruen tie, aisete mun raba ti ngibiare nete, akwa munkwe ja ngwätei siba tibe amne munkwe ñan kibia, niebare kwe ietre.

³⁹ Ye btäräbe Jesu nikani bä mente temen se kwrere, kánti nikani ngítiekä ngukudokwäbti temen, kākwe ja okokrä mikani nebe dobobtä temen amne blitabare krörö kwe Ngöböbe:

Ti Rün tikwe, ti kite ja tare nike kri krübäte jakän, akwa tikwe ñan ja tare nikadre kore, ie ma tö ne ngwane, makwe dian ti bäre. Akwa ma tö dreye tikrä, ye erere raba bare tibtä amne ñan ti töi abko erere rabadre bare, niebare kwe Rün Ngöböye.

⁴⁰ Yebti nitre nimä ja töitikaka Jesube nämä, ye kánti Jesu nikaninta angwane, niaratre nämane kibien kuin jökrä, btä Jesu namaninta angwane, Jesukwe niebare Pedroye:

¿Ñänä okwä kratibe abko te kä ñan nü munye ja ngwätäre blitakäre Ngöböbe gwaire tibe ya?

⁴¹ Diablu jatadi mun nuente ja käne ye ngwane, munkwe ñan ja mikadre ngite, abkokäre munkwe ja ngwätei amne munkwe blita jakrä Ngöböbe,

ñobtä ñan angwane mun töi abko tä biare jändrän kuin nuene, akwa mun di ñakare, aisete munkwe blita jakrä Ngöböbe, niebare Jesukwe ietre.

⁴² Yebti Jesu nikani bliteta bobukäre Ngöböbe, kākwe niebare krörö:

Ti Rün, tikwe ja tare nikadre kri krübäte jakän, ye makwe dian ti bäre, akwa tikwe ja tare nikadre kri, abti makwe diandrekä tibti, ye ngwane ma tö dreye, ye erere raba bare tibtä, niebare Jesukwe Rün Ngöböye.

⁴³ Yebti nitre nimä ja töitikaka Jesube, ye kánti Jesu nikaninta angwane, namani kibien kuin jökrä, ñobtä ñan angwane köbö namani krübäte ietre, aisete okwä kwata namani neketekäbe jabtä köbö kisete, btä Jesu namaninta. ⁴⁴ Abtä Jesukwe ñan ñäkäbare mda ietre angwane, nikani bliteta bämäkäre Ngöböbe amne Jesukwe blitabare ño käne, ye kwrere blitabareta kwe Ngöböbe. ⁴⁵ Abti nitre nimä ja töitikaka Jesube, ye kánti Jesu nikaninta angwane, Jesukwe niebare ietre:

¿Mun tä kibien amne mun tä jadüke janknu ya? Nitre kukwe kämekäme nuenkä abko kisete ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne kitadi ngise ye abko käi nüra, ⁴⁶ aisete ni ti kitaka ngise tiebe ti rüeye abko nükerä tibtä, aisete näin krö, bränta, niebare kwe ietre.

Jesu kani ngite

(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴⁷ Jesu näma blite kore, ye btäräbe ni iti ja töitikaka ben kädian näma Judas Iscariote ye ara jataba nüke Jesu kánti. Judas ye abko näma näin ni kwati ben. Nitre jataba ben ye abko näma näin ngitra ngwena kisete amne ruäre abko näma näin kritro ngwena kisete. Nitre ye abko näma näin

nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre Dänkien käfti amne nitre unbre ji dokwäte käfti arato.

⁴⁸ Angwane Judas, Jesu kitaka ngise, ye abko käkwe nitre töi dianina käkwe niebare ietre:

Nire demain tikwe mun okwäfti ye abko Jesu ara, aisete munkwe niara ye ka ngite, niebare kwe ietre.

⁴⁹ Ye erere bkänä, Judas jataba nüke, ye btäräbe rikaba Jesu kanti, käkwe nieba krörö ie:

¡Ñantöre Dirikä! nieba kwe.

Bti Jesu demainba kwe.

⁵⁰ Abtä Jesukwe nieba mda ie:

Ja mräkä ma tö nibi dre nuein, ye erere makwe mika nebe bare jötrö, nieba kwe Judaye.

Angwane nitre jataba Jesu rüere ye käkwe krötäba Jesu ken, rankwaba btä, käkwe kaba ngite.

⁵¹ Ye btäräbe ni iti ja töitikaka Jesube käkwe ngitra diankaba kwatate, bti ni klabore ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkienkwe ye olo tikakaba ta kwe ie. ⁵² Abtä Jesukwe nieba ie:

Ngitra ye miketa jötrö kwatate yete, ñobtä ñan angwane ni rükä ngitrabti abko kämikata ngitrabti arato, aisete ngitra ye üketa. ⁵³ ¿Tikwe ja di kärädre ti Rünye angwane, gwängwarbe niarakwe angele juandre kabrekabre krübäte rüre ti dokwäre, ye gare ñakare mae ya amarebti ye? ⁵⁴ Akwa tikwe ja di kärädre kore ti Rünye angwane, Ngöbö Kukwei tä tikani tibtä abko erere ñan rabadre bare, aisete tikwe ñan angele kärädre ti Rünye rükäre ti dokwäre, nieba Jesukwe nun ja töitikaka ben yeye.

⁵⁵ Yebti nitre rikaba Jesu kaen ngite, ye ie Jesukwe nieba krörö:

¿Ñobtä abko bäsi ni gokä kri krübäte rüere ngitra jäta niken amne krito jäta niken, kwrere jire mun kite ngwena ti rüere ti kakäre ngite ye? Käre köbö kwatirekwatire tita dirire ju blitakrä Ngöböbe kántita temen, akwa mun ñakare ti kaen ngite. ⁵⁶ Akwa nitre Ngöbö kukwei niekä käkwe tärä tikani tibtä, ye erere rabadre bare täte jökrä tibtä, abkokäre mun nüke ti kaen ngite kore, nieba Jesukwe ietre.

Jesukwe ñäkäba kore, ye btäräbe nun ja töitikaka ben käkwe kä mikakaba batibe jökrä amne nun gitiaba iti iti kwäräkwärä amne nunkwe Jesu mikateba kaibe rüeye.

Jesu jänikani Sanedrin ngwärekri

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55,63-71; Juan 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Yehti nitre Jesu kaka ngite ye nikani Jesu ngwena nebe Caifás gwiriete. Caifás abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien. Angwane Caifás gwiriete abko Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikätre nämene ja ükaninkrö ketetibe nitre unbre ji dokwätebe abko kánti Jesu jänikani. ⁵⁸ Jesu jänikani angwane, Pedro abko jatani bä mente temen siba Jesu jiehti. Yehti nikani nebe ju bäre ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien ye kánti. Pedro nikani siba ki teri angwane, guardia ju blitakrä Ngöböbe ngibiabtikä nämene tükänintbe, ye kánti Pedro namani tükänintbe siba amne dre rakadikä mda Jesubtä abko tö namani tuai, aiseite nikani yete.

⁵⁹ Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien amne Sanedrin namani kukwe känene ngwarbe Jesu rüere Jesu kitakäre ngise

müre ketadre, ⁶⁰ akwa kukwe era erere ñan namani kwen ietre Jesu rüere. Ni kwati namani nüke blite ngwarbe Jesu rüere, akwa kukwe ñan namani kwen jire chi ietre Jesu kitakäre ngise. Yebti ni mdara jire namani nibu ⁶¹ abko käkwe niebare krörö Jesu rüere:

Ni noko käkwe nieba krörö: Ju blitakrä Ngöböbe se ti raba juen ngwarbe jökrä, abti köbömäkäre angwane, ti raba miketa täte, nieba kwe nun okwäbti, niebare kwetre.

⁶² Yebtä abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien ye nükani dikekä krö, käkwe niebare Jesuye:

¿Kukwe nie nibi ma rüere, se ño metre amarebti ma nibi kwekbe jirekäbe ye? niebare kwe ie.

⁶³ Akwa Jesu abko namani kwekbe janknu. Abtä ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien ye käkwe niebare mda Jesuye:

Ngöbö nire tä nüne se käbti makwe kukwe era erere nie tie abko krörö: ¿Ma abko Ni Dianinkä Ngöbökwé ara ya amne ma abko Ngöbö Odei ara ya? ye niere nunye, niebare kwe Jesuye.

⁶⁴ Angwane Jesukwe niebare mda:

Jän ti abko ni ño nini makwe, ye kwrere bkänä, akwa ti bike kukwe mdara jire niere arato mun jökräye abko krörö: Kä bäri ütiäte kri Ngöbö Di Kri Jändrän Jökrä Nuenkrä ye küde ruenkri munkwe Ni Kä Nebtä Ngobo tuadi tākänintbe. Erere arato, jatadita mütabti käinta sete amne munkwe tuadi, niebare Jesukwe.

⁶⁵ Angwane ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien ye moto namani romon, käkwe dän

ngianinkä seen jabtä romone, käkwe niebare krörö:

¡Ni ne kätä ñäke taretare Ngöbö rüere! ¿Se abko ni mda mda käkwe niara kitadre ngise amne batibe ngite, nikwe niedre ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane niarakwe ñäri tare Ngöbö rüere, ye nunkwe kukwe nurira ñan ñan. ⁶⁶¿Munkwe töbikadi ño mda kräke? niebare kwe.

Angwane nitre jökrä nämane yete käkwe niebare:

Niarata ja mike ngite, aisete krütadre jirekäbe, niebare kwetre mda.

⁶⁷Ye btäräbe nitre ye käkwe käli kitani Jesu ngwärbtä amne nikani mete ja käne amne ni mda mda abko namani Jesu mete ngwärbtä mikakäre ngwarbe jae, ⁶⁸kä namani niere ie:

Ma abko Ni Dianinkä Ngöbökwé bkänä ne ngwane, nirekwe ma miti ngwärbtä ye niere metre nunye, namanintre niere Jesu mikakäre yakrä jae.

Pedro käkwe Jesu rükaninte

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.54-62; Juan 18.15-18,25-27)

⁶⁹Kukwe nämane nakenkä kore Jesubtä angwane, Pedro abko namani tākänintbe ju bäre. Ye btäräbe meri sribikä yete jatani nüke Pedro ken, käkwe niebare ie:

Jesu Galileabo se ben ma nämane dikekä siba arato, niebare kwe ie.

⁷⁰Akwa nitre nämane yete, ye ngwärecri jökrä Pedrokwe ja rükaninte, käkwe niebare:

Mata blite drebtä abko ñan nebe nüke gare tie, niebare kwe.

⁷¹ Yebti Pedro nikani, namani nūnaninkä jukwete kibtä, kánti meri sribikä mdara jire ie niara jatabare angwane, ni ye kákwe niebare ni mda mdaye:

Jesu Nazarebo abko ben ni noko nāmane dikekä siba, niebare kwe.

⁷² Angwane ja rükanrete kwärä Pedrokwe ja kukwe biani, kä namani niere krörö:

Ni kädekata Jesu makwe, ni ye gare ñakare jire chi tie, namani niere.

⁷³ Yebti nitre nāmane yete kákwe krötabare mda Pedro ken, kákwe niebare ie:

Ma ye tä nekete arato Jesube kwrere, ñobtä ñan angwane mata blite ño, ye aibehti ma reketaka niarakri abko ma nibi bä mike jabtä, niebare kwetre Pedroye.

⁷⁴ Angwane Pedrokwe ja kukwei bianinta amne niarakwe ñan kukwe niedre metre ne ngwane, Ngöbökwe ngürün mikadre btä namani niere, kákwe niebare mda:

Ni kädekata Jesu munkwe, ni ye abko gare ñakare jire chi tie, niebareta kwe.

Ye btäräbe antlankwe ngwänānbare. ⁷⁵ Angwane Jesukwe kukwe niebare krörö Pedroye abko nūkaninta töre ie: Antlan ngämi ngwāne, känenkri makwe ti rükandite bāmä jire, niebare Jesukwe ie, ye nūkaninta töre ie angwane, nikani mentokwäre se kwrere, kákwe ja müaibare kri kä bäre mento.

27

*Jesu jänikani ngite Pilato ngwärekri
(Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32)*

¹ Kä jatani ngwen dekä angwane, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda ma diäre dänkientre amne nitre unbre ji dokwäte nitre israelita ngätäite ye käkwe kukwe ükaninte Jesu müre ketakäre. Yebtä abko ja töi mikani kwatibe jökrä kwetre, ² käkwe Jesu kise mäkäninte jökrä, bti jänikani ngite Pilato ngwärecri. Pilato abko gobran romanobo.

Judas Iscariote käkwe ja müre ketani

³ Angwane Judas Jesu kitaka ngise tiebe ye abko Jesu kitani ngite müre ketadre gani kwe angwane, ja namani ruen ngite krübäte ie. Abtä nikaninta, käkwe ngwian mnüne gre ketamä ye bianinta jökrä nitre ji dokwäteye amne nitre unbre ji dokwäte yeye, ⁴ käkwe niebare ietre:

Jesu abko ngite ñakare, akwa tikwe kitaba ngise müre ketadre. Yebtä abko tikwe ja mikaba ngite Ngöbö rüere, aisete ti bike ngwian bianta jirekäbe munye, niebare kwe.

Akwa nitre ye käkwe niebare Judaye:

Mata kukwe niere ye abko ngwarbe, ütiäte ñakare nunkrä, ñobtä ñan angwane ye abko kukwe kaibe makwe. Abko kore se, niebare kwetre Judaye.

⁵ Angwane ju blitakrä Ngöböbe ye kanti Judakwe ngwian ye kitani temen, bti Judas nikani, käkwe ja müre ketani köte. ⁶ Abtä nitre ji dokwäte nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diärebti ye käkwe ngwian ye ükaninkrö, käkwe niebare krörö:

Ni müre ketadre abko ütiä biani ngwian nebti, aisete ngwian biani Ngöbökrä ye ben ketetibe ni ñan raba ngwian ne mike, niebare kwetre.

⁷ Abti ja tõi mikani kwatibe kwetre kä kökakra ngwian yebti. Kä kädeka nämáne ni kantra sribekä abko käi nie nämáne, ye abko kökani kwetre ngwian yebti nitre menteni doboi mikakra, ⁸ aiseťe kä ye abko kädianta krörö: Ni Müre Ketani Käi abko nieta kore abko kä nüke mtare.

⁹ Kä kökani kore kwetre angwane, kukwe niebare ni Ngöbö kukwei niekä kira Jeremíakwe namani bare abko tä tikani krörö Ngöbö Kukweibtä:

Niara ütiä mikani nuäi nitre israelitakwe, ye erere ngwian mnünebe biani gre ketamá niara ütiäre amne, ¹⁰ ngwian yebti abko kä kädekata Ni Kantra Sribekä Käi nieta abko kökani, ni Dänkien Ngöbö kákwe nuemna ño tie, ye erere namani bare, *Jeremías 19.1-13; 32.6-9*

abko niebare kore Jeremíakwe, ye erere namani bare.

Jesu Pilato ngwärekre

(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5,13-25; Juan 18.29-19.16)

¹¹ Jesu abko jänamani gobran Pilato ngwärekre angwane gobran ye kákwe niebare ie:

¿Ma abko jrei nitre israelitakwe bkänä ya? niebare kwe Jesuye.

Angwane Jesukwe niebare mda ie:

Jän. Era metre ti ara, niebare kwe ie.

¹² Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre btä nitre unbre ji dokwäte namani Jesu kite ngise krübäte, akwa Jesu abko namani kwekbe jirekäbe. ¹³ Abtä Pilato kákwe niebare krörö ie:

¿Kukwe nie nibi bätäkä ngwarbe ma rüere ye jaraen ñakare mae ya amarebti ma nibi kwekbe jirekäbe? niebare kwe Jesuye.

¹⁴ Akwa Jesu namani kwekbe janknu, nin ñäkäbare jire chi kwe Pilato käre. Abtä gobran Pilato ye ñan töi namani krütare mda Jesubtä.

Jesu kitani ngite müre ketadre

(Marcos 15.6-15; Lucas 23.13-25; Juan 18.39–19.16)

¹⁵ Kä kwatirekwatire bieta Pascua näire abko nire ngite ye ngätäite nire tikadreteta abko nire israelita kwati nämane niere abko erere käre gobran ye nämane tikete. ¹⁶ Ne aisete kä ye ngwane ni iti ja mikaka ngite kri krübäte abko nämane kitani ngite kä teri yete. Ni ye abko kädian nämane Barrabás. ¹⁷ Gobran Pilato ye ñan töi namani krütare mda Jesubtä. Yebti ni jökrä namani ja ükaninkrö yete, ie Pilato käkwe niebare mda:

Tikwe nire tikadreteta munkrä ie mun tö nibi. Barrabás ya o Jesu Ni Dianinkä Ngöbökwe nieta se tikadreteta, niere tie munkwe, niebare Pilatokwe.

¹⁸ Pilato abko käkwe niebare kore, ñobtä ñan angwane nire ji dokwäte ye namani mokrere Jesube, abtä kitani ngite kwetre abko ganina Pilatokwe btätre, aisete niebare kore kwe. ¹⁹ Yebti kürä kukwe ükatekrä gobrankwe, yebti Pilato nämane tākänintbe angwane, merire kwe käkwe kukwe juani krörö kräke: Ni ye abko töi metre amne ngite ñakare, aisete makwe ñan kukwe nuen käme rüere, ñobtä ñan angwane ni yebtä tikwe ja kábätiri krübäte deo abko Pilato merirei ye käkwe niemna kore ie.

²⁰ Akwa nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne nitre unbre ji dokwäte käkwe nitre kwati ye töi kwitani jakri amne Barrabás abko tikadreteta amne Jesu abko müre ketadre abko ni jökrä käkwe niedre, niebare kwetre ie. ²¹ Abtä gobran ye käkwe niebareta mda ietre:

¿Ni nibu tä ngite kä teri nete, ne mden tikadreteta ie mun tö nibi? niebare kwe.

Angwane ni jökrä israelita nämane yete käkwe niebare:

¡Barrabás ye tiketeta! namanintre niere.

²² Angwane Pilatokwe niebare mda ietre:

¿Jesu abko Ni Dianinkä Ngöbökwé nieta, sebtä abko tikwe dre nuendre, ie mun tö nibi amarebti yere? niebare kwe.

Angwane ni jökrä käkwe niebare:

¡Jesu ye müre kete krusobtä! namanintre niere mda.

²³ Abtä Pilato käkwe niebare mda ietre:

¿Drebtä ni nekwe ja mikani ngite amarebti, mun nibi müre ketamna krusobtä tie yere? niebare kwe ietre.

Yebtä namani ngrente bäri jume mda, kä namani niere:

¡Müre kete krusobtä, müre kete krusobtä! namanintre niere Pilatoye.

²⁴ Abtä ni jökrä ñan namani tuen töi kwitare jire chi Pilatoye angwane, niarakwe kukwe niebare, yebtä bäri ni jökrä jatani kä mike bäri nokre. Abtä Pilato käkwe ñö käräbare, bti ja kise bätäninte kwe nitre israelita ngwärekre, käkwe niebare krörö ietre:

Jesu müre ketadi, yebtä ti ñan rabadre ngite, ñobtä ñan angwane ye abko kukwe munkwe,

aisete mun rabadi ngite Jesu dokwäre, niebare kwe.

²⁵ Angwane nitre israelita käkwe niebare krörö mda Pilato käre:

Jesu müre ketadi ye abko nun amne ngäbäkre nunkwe abko rabadi ngite Ngöböye, aiseite nunkwe kötä mikadi ie, niebare kwetre Pilatoye.

²⁶ Angwane Pilatokwe Barrabás tikaninte. Akwa Jesu abko kwata metamna köbti kwe amne biani kwe rükä romanoboye müre ketadre krusobtä. ²⁷ Ye erere bkänä, nitre rükä gobrankwe ye nikani Jesu ngwena nebe ju gobrankwe kanti angwane, nitre rükä käkwe ja ükaninkrö jökrä Jesu bäre mikakäre yakrä jae, ²⁸ käkwe dän tikaninte btä, bti dän bä tain drüne kita nämane jabtä jreikwe, ye kwrere kitani Jesubtä. ²⁹ Erere arato, jrei kri käkwe korona mikadre ja dokwäbti, ye kwrere kri tukwä krübäte sribebare koronare kwetre, bti mikani Jesu dokwäbti kwetre, bti mökän mikani krati Jesu kise ruenkri kwetre niara mikakäre yakrä jae jrei di kri kwrere. Yebti namanintre jökrä ngukudokwäbti temen Jesu ngwärekri, kä namani niere krörö ie mikakäre ngwarbe jae:

¡Ma jrei nitre israelitakwe, nunta ma mike ütiäte kri mtare! namanintre niere.

³⁰ Kä namani käli kite Jesubtä amne mökän mikani kisete kwetre ye arabebti namanintre Jesu mete dokwäte. ³¹ Jesu mikani yakrä kore kwetre jae, bti dän bä tain drüne ye tikaninteta Jesubtä kwetre, bti dän Jesukwe ara kitaninta btä kwetre. Yebti nikanintre ngwena müre ketadre krusobtä.

Jesu metani krusobtä

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

³² Yebti namanina ji ngrabare angwane, ni iti nünanka juta Cirenete abko kädian nämane Simón abko namani ngätäi bentre angwane, Simón ye mikani kruso ngwena Jesukrä rükäkwe. ³³ Bti nikanintre nebe kākä Gólgota kánti. Kä Gólgota ye abko “Ni dokwä kroko käi” nieta abko kánti nikanintre nebe Jesube. ³⁴ Angwane krikä kwaka mritani uba döibe mni mni biani ñadre kwetre Jesuye. Jesu kākwe dö ye bänän nuani angwane, nin ñani jire chi mda kwe. ³⁵ Angwane nitre rükä romanobo kākwe Jesu metani krusobtä. Yebti tö namanintre dän Jesukwe ñäkäitbe jabti, kākwe ja gani dän yebtä. ³⁶ Yebti nitre rükä ye namanintre tākänintbe temen Jesu ngibiabtikäre. ³⁷ Angwane ñobtä Jesu kitani ngise müre ketadre abko nämane tikani kri kukwänbtä abko mikani krusobtä Jesu dokwä kánti käin abko btä kukwe nämane tikani krörö: “NI NE ABKO JESU. NIARA ABKO JREI NITRE ISRAELITAKWE” abko nämane tikani kore.

³⁸ Jesu metani krusobtä angwane, nitre gokä metani nibu krusobtä käin arato niarabe gwaire. Iti mikani niara küde ruenkri amne iti abko mikani niara küde ngeberekri. ³⁹ Angwane nire nire namani kite dikekä Jesu bäre, kä namani dokwä ngrüketbe ñäkäre kwärä Jesuye, Jesu mikakäre ngwarbe jae, ⁴⁰ kä namanintre niere ie:

Ju blitakrä Ngöböbe se makwe juandi ngwarbe abti köbömäkäre makwe mikadreta täte jökrä, makwe niebare, aisete ma Ngöbö Odei bkänä ne

ngwane, ja denkä au mento krusobtä yete, bti ma jatata timon, namanintre niere Jesuye.

⁴¹ Erere arato, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre amne nitre unbre ji dokwäte abko namanintre Jesu mike yakrä jae, kä namani niere krörö ie:

⁴² Ni mda mda dianintari kwe, ¿se ñobtä abko ñan nebe ja dentari au se? Niara abko Jrei nitre israelitakwe nieta kwe jabtä, aisete ja diandrekä au krusobtä mento kwe sete angwane, nunkwe mikadi ütiäte jae. ⁴³ Mdakäre abko, niarakwe ja töi mikani kwatibe Ngöböbtä, aisete Ngöbö tö era metre ie bkänä ne ngwane, Ngöbö ara jire käkwe diandikä gwängwarbe krusobtä mento mtare. Niara nämane ja Ngöbö Odei niere jabtä amarebti nibi kwekbe krusobtä käin se, namanintre niere Jesuye.

⁴⁴ Angwane nitre gokä nämane metani kruso mda mdabtä käin arato Jesu ken, ye namani ñäke arato Jesuye, mikakäre yakrä jae.

Jesu krütani

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

⁴⁵ Yebti ñänä ruäre angwane, kä ngidianinte mda amne kä namani iko jökrä temen nukebe ñänä okwä krämä dere. ⁴⁶ Ñänä okwä krämä nükani, ye btäräbe Jesukwe ngratebare kri ja dibti, käkwe niebare krörö:

Elí, Elí ¿lama sabactani? niebare kwe.

Kukwe niebare kore Jesukwe ye abko “Ngöbö tikwe, Ngöbö tikwe, ¿ñobtä makwe kä mirikä tibtä jakän amarebti yere?” niebare kwe. ⁴⁷ Jesukwe

ñäkäbare kore, ye abko nitre ruäre nämane yete käkwe kukwe nuani angwane, namanintre niere:

¿Ñan tä ni Ngöbö kukwei niekä kira kädian nämane Elías kärere jabtä, ja die mikakäre ya? namanintre niere kore.

Niebare kore kwetre, ñobtä ñan angwane Jesukwe “Elí” niebare angwane, namani ruen “Elías” kwrere ietre aisete.

⁴⁸ Ye btäräbe nitre ye nikani betekä iti, käkwe jändrän dän kukwän kwrere kä dianta esponja abko mritaninkä uba ñöi dimente, bti mäkäninte kwe nörä kräbtä, bti biani kwe ñadre tomnane Jesuye. ⁴⁹ Akwa ni mda mda abko käkwe niebare krörö ni yeye:

Elías rükadre dentari ya ño ari ngibiare, aisete tuemetre yete, niebare kwetre.

⁵⁰ Ye btäräbe Jesukwe ngratebareta jume ja dibti bobuta, käkwe ja üai mikaninta Ngöbö kisete angwane krütani. ⁵¹ Jesu krütani, ye btäräbe dän ngutu ngetbo, bti ju blitakrä Ngöböbe nämane ñäkänintbe abko nianinkä kumu käin nükebe temen amne dobo abko namani nakenkä amne jákwata abko ngetrani. ⁵² Angwane kä mkä kánti nitre nämane doboi mikani, ye mkä ngitianinkä jökrä angwane, ni kwati käkwe nü nabare deme Ngöbökrä abko nämane doboi mikani ye nükaninta nire ⁵³ abko käkwe kä mikaninkä rökabti yete. Yebti Jesu nükaninta nire arato angwane, niaratre nikani nebe juta demente Jerusalén. Ye kánti ni kwati käkwe tuani.

⁵⁴ Ye ngwane nitre rükä dänkien romanobo amne nitre rükä mda mda nämane Jesu ngibiarebti, ye okwäbti dobo namani nakaenkä amne

kukwe mda mda namani nakenkä bätäkä ngwarbe niaratre okwäbti angwane, kä jürä namani krübäte btätre, käkwe niebare:

¡Ni noko abko Ngöbö Odei era metre bkänäl niebare kwetre.

⁵⁵ Amne meri ruäre nämane dikekä kwäräkwärä Jesube kä Galileate, kä nämane Jesu die mike sribibtä, ye abko nükani siba Jerusalén abko namani bä mente temen se kwrere okwä Jesubtä.

⁵⁶ Meritre ye abko kädian nämane María Magdalabo amne María Santiago amne José meye, erere arato Zebedeo ngäbriänkä Juan amne Santiago mdara jire abko meye nämane siba arato.

Jesu doboi mikani

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁵⁷ Yebti kä jatani dere angwane, ni iti ngwian bkänkä kri kädian nämane José nünanka juta Arimateate abko nükani. José ye abko nämane dikekä siba Jesube. ⁵⁸ José ye abko nikani Pilato kánti, käkwe Jesu ngwäkä käräbare Pilatoye. Ye erere Pilatokwe Jesu ngwäkä biamna Joséye. ⁵⁹ Ye erere bkänä, Josékwe Jesu ngwäkä diani timon angwane, dän kädianta lino abko nämane merebe, te ngwäkä mrianinte kwe. ⁶⁰ Yebti kä muani btin jäkwatate ni doboi mikakrä Josékwe, ye kánti Jesu doboi mikani kwe. Jesu doboi mikanina angwane, kä mkä ye dikaninta kuin jite kwe jäkwata krikti, bti nikaninta. ⁶¹ Akwa María Magdalabo amne María mda nämane yete, ye abko namani tākänintbe yete Jesu doboi mikani ye kánti.

Guardia mikani röka ngibiarebti

⁶² Jesu doboi mikani, yebti jändrinane köbö jadükakrä näire, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne nitre bariseo nikanintre gwaire nebe Pilato kanti, ⁶³ käkwe niebare krörö ie:

Nun dänkien, ni ngwarbe ni ngökaka müre ketaba jändrin kädianta Jesu, ye abko nämane nüne angwane, nieba krörö kwe: Ti müre ketadi, akwa köbömäkäre angwane ti rükadita nire, nieba kwe, ye abko nüta töre nunye. ⁶⁴ Ne aisete, makwe guardia mikadre röka ye ngibiarebti kuin nebebe köbömä näre abko nun tö nibi niei mae, ñobtä ñan angwane nane nitre ja töitikaka Jesube käkwe ngwäkä goidre abti nükaninta nire tädre näin niere ni mda mdaye, nane nitre ja töitikaka ben abko rikadre ni ngökö bäri mda, ye abko rabadre bäri käme, aisete nun tö nibi niei kore mae ye, niebare kwetre Pilatoye.

⁶⁵ Abtä Pilatokwe niebare mda ietre:

Nitre rükä tarä guardiare munkwe yete, ye abko ben mun rika, käkwe kä tarä mika gare kuin röka yebti ni mda mda mikakäre mokre amne munkwe röka ye ngibiadre bäri kuin. Abko kore se, niebare Pilatokwe ietre.

⁶⁶ Ye erere bkänä, nitre ye nikani amne jäkwata mikani rökabti, yebtä kä tarä mikani gare kuin kwetre, ni mdakwe ñan Jesu ngwäkä goidre abkokäre. Erere arato, nitre rükä mikaninte ruäre guardiare kwetre röka ngibiarebti yete.

28

Jesu nükaninta nire

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Yebti köbö jadükakrä nikani ta, abti kä jatani ngwen krire bämänte dekä angwane, María Magdalabo amne María mdara jire ye nikaninta dobohti. ² Ye btäräbe dobo namani nakaenkä kri krübäte, ñobtä ñan angwane angele ni Dänkien Ngöbökwé nämáne kä käinbti abko nükani kä temen nebtä. Angele ye abko nikani nebe rökabti angwane, jäkwata kri mikani kä mkäbti ye abko angelekwe dianinkä mento, bti namani tākänintbe jäkwata yebti. ³ Angele ye abko bä namani trä ngitiekä mera trä kwrere amne dän btä abko bä namani ngwen büre täräkwata kwrere. ⁴ Angele ye jatabare nitre rükä nämáne guardiare rökabti yeye angwane, niaratre namani nekwetekä krübäte, aisele namani grükekä jökrä ngrabare amne kä nötaninte jökrä bti, aisele namanintre kitaninte temen ni ngwäkäre kwrere.

⁵ Angwane angele kākwe niebare meritre yeye:

Mun ñan rekwetaka. Jesu müre ketani kru-sobtä abko munta näin tuenta kanti, ye gare kuin tie, ⁶ akwa Jesu nürate nire, aisele ñakare nete, niarakwe niebare munye ye kwrere nibi bare, aisele kä mkä aibe nebe tökare niara täbtä nete mun jakwe tuen. ⁷ Bti nitre ja töitikaka Jesube ye ie mun rika niereta jötrö krörö: Jesu nürate nire, bike niken Galilea ja ükärökäreta ketetibe munbe, kanti munkwe ja tuadita ben abko munkwe nie kore ietre amne kukwe ne aibe tä niedre tikwe munye. Abko kore se, niebare angelekwe meritre yeye.

⁸ Ye erere bkänä, meritre nämáne dobohti ye nikaninta jötrö angwane, kä jürä namani krübäte btätre, akwa erere arato kä namaninta nuäre krübäte btätre, aisele nikanintre betekä

kukwe ngwenante nun ja tōitikaka Jesube ye krāke. ⁹ Niaratre nāmane nāin betekā ji ngrabare angwane, batibe Jesu ara nūkani ngātāi bentre, kākwe “Ñantōre” niebare ietre. Ye btārābe niaratre kākwe krōtabare Jesu ken, nikani ngitiekā Jesu ngotobtä temen, kākwe Jesu ngoto kani ja kāne angwane, mikani ütiāte kwetre jae. ¹⁰ Angwane Jesukwe niebare ietre:

Mun ñan rekwetaka tibtä. Ti mräkātre ja tōitikaka tibe abko rikadre ti ngābti kā Galileate. Ye kānti ti tuadita kwetre abko mun nān niere ietre. Abko kore se, niebare Jesukwe meritre yeye.

¹¹ Nitre merire nikani kukwe ngwena kore, akwa nāmane ji ngrabare angwane, nitre rükā mikani guardiare rōka ngibiarebti abko bti kā nūkani ruenta amne nikani betekā nebeta jutate Jerusalén amne nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dānkientre, ie kukwe nakaninkā ño ño, ye erere niebare jōkrā kwetre. ¹² Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dānkientre ye abko nikani blite mda nitre unbren ji dokwāte yebe ja tōi mikakāre kwatibe gwaire bentre. Angwane niaratre kākwe ngwian biani kabre nitre rükā nāmane guardiare rōkabti yeye niaratre nākwtakāre, ¹³ kākwe niebare ietre:

Mun nāmane kibien deo angwane nitre ja tōitikaka Jesube jananbare Jesu ngwākā goireta rōkabti, munkwe nie ni mda mdaye. ¹⁴ Erere arato, gobran Pilato kākwe kukwe ye gadi angwane, nunkwe blitadi ben niara nākwtakāre. Ye köböire abko kukwe ñan rabadre jire chi mun rüere amne nun rüere, niebare kwetre guardiaye.

¹⁵ Ye erere bkänä, nitre rükä nämane guardiare ye käkwe ngwian kabre ye kani ngäbti. Abti niaratre käkwe dre niedre niebare ietre, ye erere nikanintre niere, aisete nitre ja töitikaka Jesube abko käkwe Jesu ngwäkä goibare abko nie nikani kore kena nitre israelita ngätäite, ye erere nieta janknu abti kä nüke mtare.

Kukwe mrä Jesukwe

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶ Nitre merire käkwe kukwe nieba nun ja töitikaka Jesube yeye angwane, nun ni jätäbti iti abko rikaba bkänä Jesu ngäbti Galilea angwane, ngitio mdenbti nun rikadre niebare Jesukwe, ye kanti nun rikaba. ¹⁷ Nun rikaba nebe yete angwane, Jesu jataba nunye angwane, Jesu ara nukaninta nire ye nun ruäre kräke ñan rababa nebe era, akwa nun jökrä rababa Jesu käikitekä. ¹⁸ Angwane Jesukwe krötaba nun ken, käkwe nieba krörö nunye:

Kä käinta se amne kä temen ne Ngöbökwé mikani gare jökrä tie, ¹⁹ aisete mun nän, amne nitre nünanka kä jökräbti temen, ye kanti mun näin ti mike gare ietre amne munkwe niaratre mika ja töitikaka siba tibe amne munkwe niaratre ngöka ñöte ni Rün käbti, Ngöbö Odei käbti amne Ngöbö Üai Deme käbti. ²⁰ Amne kukwe diribare tikwe munye, ye erere munkwe diri jökrä ietre amne niaratre käkwe ti kukwei ye mikadre täte jökrä arato, abkokäre munkwe diri ietre. Ti abko tädi kärekäre munbe köbö kwatirekwatire nebebe kä mrä. Abko kore se, nieba Jesukwe.

Abko kukwe nakaninkä kore se. Ne ngöra.

Kukwe kuin ngöbökwé
New Testament in Ngäbere (PM:gym:Ngäbere)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ngäbere

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ngäbere [gym], Panama

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ngäbere

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

clxxx

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
dc5ef235-14f7-5b3f-997a-59dae7b091fe